

Tartu Ülikool
Sotsiaal- ja haridusteaduskond
Ühiskonnateaduste instituut
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni õppekava

Leanyka Libeon

**Multimodaalne vestlus telesaate “Vabariigi kodanikud” näitel:
saatekülaliste suhtlustegevused pärast ajakirjaniku provokatiivset küsimust**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Eva Ingerpuu-Rümmel, MA

Tartu 2015

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. TEOREETILISED LÄHTEKOHAD	5
1.1 MULTIMODAALNE SUHTLUS	5
1.2 UURINGUTE PÕHIMÕTTED JA EESMÄRGID.....	7
1.3 UURIMISKÜSIMUSED	9
2. MEETOD	10
2.1 TRANSKRIBEERIMISE PÕHIMÕTTED	12
2.2 ANALÜÜSI LÄBIVIIMISE KIRJELDUS	14
3. ANALÜÜS	15
3.1 SAATE FORMAADI KIRJELDUS	15
3.2 OSALEJATE VÄLIMUSE KIRJELDUS.....	16
3.3 TRANSKRIPTSIOONI ANALÜÜS	18
3.3.1 01. APRILL 2014 SAADE.....	19
3.3.2 10. VEEBRUAR 2015 SAADE.....	25
4. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON	32
4.1 TULEMUSED	32
4.2 ARUTELU MEETODI ÜLE	35
KOKKUVÕTE	37
SUMMARY	39
KASUTATUD KIRJANDUS	41
LISA 1. 01.04.2014 “VABARIIGI KODANIKUD” TRANSKRIPTSIOON	45
LISA 2. 10.02.2015 “VABARIIGI KODANIKUD” TRANSKRIPTSIOON	83

SISSEJUHATUS

Suhtlemine on inimeste jaoks igapäevane ning iseenesestmõistetav tegevus. Siiski on inimestevahelises suhtluses palju tegureid, millele võiks tähelepanu pöörata. Adam Kendon (2004: 1) on kirjutanud oma raamatus, et tahes-tahtmata informeerivad inimesed nähtavate kehaliste tegevustega üksteist oma kavatsustest, tunnetest ning mõtetest. Näiteks võib inimene sõnadega väljendada julgust, kuid tema hääletoon või näoilme võivad reeta temas hoopiski hirmu. Seetõttu mängivad suhtluses peale kõne tähtsat rolli ka muud tähendust loovad vahendid. Inimese kehaasenditest ja liigutustest võib välja lugeda näiteks tüdimust, igavust või hoopiski lugupidamist ning huvi vestluspartneri suhtes.

Minu bakalaureusetöö keskendub semiootiliste ressursside analüüsimisele suhtluses. Semiootilisteks ressurssideks võib lugeda kehaasendeid, -liigutusi, häält, kuid nende hulka kuuluvad ka lõhnad, maitset ja füüsiline keskkond. Oma bakalaureusetöös keskendun just sõnalise väljenduse, hääle väljendusvõimaluste ja kehaliigutuste ning –asendite uurimisele.

Analüüsi aluseks olen valinud lõigud saatest “Vabariigi kodanikud”, kuhu on kutsutud neli saatekülalist, et vestelda riigikaitse ja julgeoleku teemadel. Kuna julgeolek on Eesti ühiskonnas oluline teema, siis võib see esile kutsuda tuliseid arutelusid ning provokatiivseid küsimusi.

Bakalaureusetöö eesmärk on jälgida riigikaitse ja julgeoleku teemadel vestlevaid inimesi ning analüüsida tähendust loovate vahendite kasutamist nende suhtluses. Analüüsi fookuseks on jälgida, kuidas tulevad saatekülalised toime saatejuhi provokatiivsete küsimustega ehk kuidas nad neile reageerivad. Transkriptsioon saatelõikudest on esitatud töö lisas.

Bakalaureusetöös on analüüsi aluseks multimodaalse diskursuse analüüs, mis võimaldab uurida nii visuaalsete kui ka auditivsete semiootiliste ressursside kasutamist sõnumi loomisel. Minu bakalaureusetöö teoreetilised alused pärinevad Gunther Kressilt ja Theo Van Leeuwenilt (2001, 2006), Adam Kendonilt (2004) ning Kay O'Halloranilt (2011). Maailmas on multimodaalset suhtlust uurinud näiteks veel Alan Cienki (2008), Carey Jewitt (2008), Jens Allwood (2008).

Eestis on multimodaalse suhtluse uurimisega tegelenud Silvi Tenjes (1996), Dmitri Kulakov (2011), Eva Ingerpuu-Rümmel (2012), Krista Mihkels (2013). Multimodaalset suhtlust meediavestluses on uurinud oma bakalaureusetöös Kaja Koort (2014).

Käesolev bakalaureusetöö on jagatud neljaks osaks. Esimeses osas annan ülevaate teoreetilistest lähtekohtadest, millele bakalaureusetöö tugineb. Teises osas annan ülevaate bakalaureusetöös kasutatavast metoodikast. Kolmandas osas on esitatud analüüsi tulemused ning sellele järgnevad järeldused ja diskussioon.

Bakalaureusetöö valmimisele aitas kaasa oma motiveerimise, toetuse ja nõuga minu juhendaja Eva Ingerpuu-Rümmel. Aitäh!

1. TEOREETILISED LÄHTEKOHAD

1.1 MULTIMODAALNE SUHTLUS

Sõnu saab kombineerida lõputult ning lausete tähendus muutub vastavalt kontekstile, sõnade valikule ning järjekorrale. Selleks, et paremini mõista sõnumi saatja tegelikku sõnumit tuleb pöörata tähelepanu tema mitteverbaalsetele märkidele, näiteks näoilmele, kehahoiakule ning kõne toonile. (Knapp, Hall ja Horgan, 2013: 4-5)

Suhtlus sisaldab hääle, keha liikumise, ruumilise muustrilisuse ja isegi füüsiliste objektide kasutuse ning füüsilise keskkonna struktureeritud koode (Hall ja Trager 1953, Kendon 2004: 68 kaudu). See tähendab, et suhtlus pole mitte ainult verbaalne, vaid suhtlus on multimodaalne. Jewitt (2013: 250) defineerib multimodaalsust kui interdistsiplinaarset lähenemist, mis mõistab kommunikatsiooni ja selle esitust ning mis osaleb tõlgenduste loomises. Multimodaalsus tähendab erinevate tähendust loovate vahendite kasutamist suhtlemisel.

Veel 20. sajandil keskendusid teadlased ainult verbaalse suhtluse uurimisele, kuid suhtluse multimodaalne olemus, nagu kehaliigutused või kõnepausid, jäeti inimestevahelisel suhtlusel kõrvale (Ingerpuu-Rümmel, 2014a). Suhtluse multimodaalsusele hakati tähelepanu pöörama alles 20. sajandi lõpus. Multimodaalse diskursuse analüüs ehk MDA on lähenemine, kus analüüsitakse inimestevahelises suhtluses kasutatavaid tähendust loovaid vahendeid (Ingerpuu-Rümmel, 2014a). Maailmas on tuntumad multimodaalse diskursuse analüüsijad näiteks Gunther Kress (2006), Theo van Leeuwen (2006), Kay O'Halloran (2011), Jens Allwood (2008) ning Alan Cienki (2008). Eestis tegelevad MDAGA näiteks Eva Ingerpuu-Rümmel (2012), Ingrid Rummo (2009), Silvi Tenjes (1996).

Tähendust loovaid vahendeid nimetatakse semiootilisteks ressursideks (Ingerpuu-Rümmel, 2014a). O'Halloran (2011: 121) nimetab semiootilisteks ressursideks ressursse, mis sensorsete modaalsuste (näiteks puudutus, kuulmine, nägemine, maitsmine) kaudu ühinevad multimodaalseteks tekstideks, diskursusteks ja sündmusteks. Semiootilised ressursid on

näiteks suulised väljendused, pea- ja kehaliigutused ning samuti ka riietus. Kress (2010: 14) rõhutab, et semiootilised ressursid on vastavalt kontekstile pidevalt muutuvad. See tähendab, et igas uues suhtlusolukorras inimesed kui märkide loojad kujundavad ja kombineerivad semiootilisi ressursse oma vajaduste väljendamiseks

Inimesed kasutavad modaalseid ressursse informatsiooni jagamiseks ning teevad seda peamiselt kõne ja kehaliigutuste abil (Allwood, 2003: 3). Modaalsed ressursid on näiteks žestid, pilk, näoilmed, pealiigutused, kehahoiakud ja –liigutused (Rummo, 2015: 236). Siia kuuluvad kindlasti ka häälelised väljendusvõimalused.

Ka Kendon (2004: 1) väitis, et inimesed informeerivad teineteist lakkamatult oma kavatsustest, huvidest, tunnetest ning ideedest nähtavate kehaliste liigutuste abil. See, milline on inimese kehahoiak ja milliselt on suunatud nende keha kaaskõneleja suhtes, annab olulist informatsiooni, milline on tema suhtumine kaaskõnelejasse. Liigutuste ning kõne vastastikuste seoste uuringud on näidanud, et liigutused ning kõne on niivõrd lähedaselt seotud, et neid paistab valitsevat justkui üks protsess. (Kendon, 2004: 2)

Kristiina Jokinen ja Martin Vels (2015: 1) on defineerinud kehaliigutusi kui märke, mis võivad ilmuda samaaegselt või mittesünkroonselt koos kõnega. Suhtluses aitavad liigutused tuvastada viiteid, kirjeldada kõne sisu ning korrastada suhtlust üldiselt (Jokinen ja Vels, 2015: 1). David McNeill (2007: 4) väitel on ekslik arvata, et kehaliigutused oleksid eraldatud kõnest, kuna liigutused on osa keelest. Kui liigutusi vaadata kõnest eraldi, siis oleks see sama mõttetu kui lugeda raamatut vaid g-tähti vaadates (McNeill, 2007: 4).

Lisaks kehalistele väljendusvõimalustele on multimodaalse suhtluse puhul olulised ka hääled ning sõnad. Kõneleja annab oma tunnetest märku verbaalsete tähendustega (näiteks sõnade valiku ning süntaktilise ülesehitusega), lingvistiliste tunnustega (näiteks hääletooni, -kiiruse, -kõrguse ja intonatsiooniga) (Amaia ja Santander, 2013: 63). Sellele, et lisaks sõnadele lisavad inimese väljendusele tähendust ka muud häälega tekitavad märgid, annavad tunnistust vestlusanalüütikute detailsed transkriptsioonid. Gail Jefferson (2004) märkis multimodaalse diskursuse analüüsil transkriptsiooni näiteks sõnade rõhutamisest ja pikemad ning lühemad pausid.

Silmast silma suhtlemine on multimodaalne (Heritage 1984, Allwood 2003: 3 kaudu). Suhtlus ei hõlma ainult kõnet, vaid ka teisi semiootilisi ressursse, näiteks kehaliigutusi ja hääle väljendusvõimalusi. Tenjes jt. (2010) on kasutanud mõiste *semiootilised ressursid* asemel mõistet *modaalsused*. Multimodaalse suhtluse juures on Tenjes jt. (2010) esile toonud viis modaalsust, milleks on kõne, prosoodia, žest, näo- ning pea- ja kehaasendid. Oma bakalaureusetöös kasutan aga väljendit *semiootilised ressursid*, sest mõistel modaalsus on eesti keeles valdkonniti erinev tähendus. Näiteks lingvistikas kasutatakse *modaalsust* kategooriana, mis näitab kõneleja suhet väljendatavaga ja väljendatava suhet tegelikkusega (Erelt, Leemets, Mäearu ja Raadik, 2013).

1.2 UURINGUTE PÕHIMÕTTED JA EESMÄRGID

Multimodaalsete ressurssidega arvestamisel on võimalik suhtlussituatsiooni paremini mõista (Tenjes, Rummo ja Praakli, 2009: 280). Sõnade sisu võib muutuda vastavalt semiootiliste ressursside kasutamisele: näiteks sõnum, mis verbaalsel tasandil tundub üheselt mõistetavana, võib kehaliigutuste abil muutuda hoopis naljaks või sarkasmiks (Allwood, 2003: 3).

Semiootiliste ressursside defineerimisel lähtun Ingerpuu-Rümmeli (2014a) esitatud semiootiliste ressursside kirjeldusest:

- inimesed otsustavad ise, milliseid semiootilisi ressursse nad ühes või teises olukorras kasutavad;
- semiootilisi ressursse kasutatakse märkide loomiseks (näiteks konkreetne sõna);
- semiootiliste ressursside kasutamisel luuakse tähendus;
- suhtlemisel on semiootilised ressursid omavahel seotud;

Multimodaalse diskursuse analüüsijad leiavad, et omavahel seotud semiootilised ressursid konstrueerivad koos tähenduse (Ingerpuu-Rümmel, 2014a). Ingerpuu-Rümmel (2015: 43) on kirjutanud, et nii häälelised väljendused kui ka kehaliigutused ja –asendid täidavad koos töötamisel olulist rolli tähenduse loomisel.

Oma bakalaureusetöös kasutan multimodaalse diskursuse analüüsi ning semiootilistest

ressurssidest lähtuvalt analüüsin vestlussaate “Vabariigi kodanikud” kahe saate saatelõikude põhjal saatejuhi ning saatekülaliste suhtlust. Analüüsis vaatan saates osalejate sõnalist väljendust, hääle väljendusvõimalusi ja kehaliigutusi ning –asendeid.

Bakalaureusetöö analüüsis saan tugineda Marjorie Harness Goodwini ning Jens Allwoodi varasematele uuringutele. Marjorie Harness Goodwin (1980: 304) käsitles suhtlust multimodaalses võtmes ning uuris hinnangut sisaldavate kirjelduste esitamist. Lisaks hinnangut sisaldavate kirjelduste esitamist uuris ta ka vestluspartneri mitteverbaalset reaktsiooni kirjelduste esitamise ajal.

Mitteverbaalseid semiootilisi ressursse on uurinud ka Jens Allwood (2003), kes uuris koostöö loomust kahe inimese vahelises suhtluses. Allwood annab oma töös ülevaate erinevatest võimalustest, kuidas mitteverbaalseid semiootilisi ressursse tõlgendada saab.

Eestis on uurinud multimodaalset suhtlust näiteks Eva Ingerpuu-Rümmel (2012), kes jälgis teadmise esiletulemist võõrkeeletunni multimodaalses suhtluses. Silvi Tenjes, Ingrid Rummo ja Kristiina Praakli (2009) uurisid multimodaalset suhtlust Patau sündroomiga tüdruku ning tema perekonna vahel. Mõlemas artiklis viidati sellele, et suuline keel üksi ei loo kommunikatiivset tähendust. Mõlemad artiklid on kasuks minu uurimustööle, kuna saan nendest eeskujuga võtta ka oma töö analüüsis.

Bakalaureusetöös kasutas multimodaalse diskursuse analüüsi ajakirjanike küsimuste funktsioonide uurimisel telesaate “Välisilm” põhjal Kaja Koort (2014). Koort (2014) tõi tulemustes välja, et kehaliigutused intervjuueeriija küsimuse tähendust ei mõjutanud. Kuigi Koort keskendus bakalaureusetöös just küsimuste funktsioonidele, andis tema uurimus idee minna multimodaalse diskursuse analüüsiga pisut kaugemale saatejuhi küsimustest ning uurida, kuidas reageerivad provokatiivsetele küsimustele saatekülalised.

Telesaateid multimodaalse diskursuse analüüsi põhjal on uurinud näiteks Hassan Atifi ja Michel Marcoccia. Atifi ja Marcoccia (2006) uurisid vestlussaadet ning poliitilist debatti semiootilise-pragmaatilise analüüsi abil. Atifi ja Marcoccia pöörasid tähelepanu telesaates osalejate verbaalsele, mitteverbaalsele ja visuaalsele kommunikatsioonile. Kehasendeid ja -

liigutusi oli Atifi ja Marcoccia uurimuses analüüsitud küll vähe, ent kõne ja hääleliste väljenduste analüüs annab ettekujutuse multimodaalse diskursuse analüüsist telesaadete põhjal.

Telesaateid on uurinud veel ka Arantxa Amaia ja Irizar Santander (2013). Amaia ja Santander (2013: 6) uurisid teleintervjuude põhjal, kuidas poliitikud ning teised avaliku elu tegelased intervjuudes sõnajärje üle võtavad ning küsimustele vastavad. Analüüsijad märkisid intervjuude transkribeerimisel ülesse ka semiootiliste ressursside kasutamised, nagu näiteks pilguga maha vaatamine, kulmude kergitamine, sositamised, sõnade rõhutamised. Uuringu tulemustest selgus, et intonatsioon mängib olulist rolli intervjuueeritava sõnajärje ülevõtmisel. (Amaia ja Santander, 2013)

1.3 UURIMISKÜSIMUSED

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk on analüüsida vestlussaate “Vabariigi kodanikud” saatelõikude põhjal, kuidas käituvad saatekülalised seoses saatejuhi provokatiivsete küsimustega. Sellest lähtuvalt tuginen bakalaureusetöös järgmistele uurimisküsimustele:

1. Millised on saatekülaliste suhtlustegevused vahetult enne saatejuhi provokatiivset küsimust?
2. Kuidas saatekülalised reageerivad saatejuhi provokatiivsele küsimusele?

Multimodaalse diskursuse analüüs võimaldab analüüsida saatejuhi ja -külaliste suhtlustegevust vestluse käigus. Suhtlustegevuse all pean silmas erinevate semiootiliste ressursside kombineerimist teatud ajahetkes millegi väljendamise eesmärgil. Semiootiliste ressursside kasutamisega loovad suhtlejad tähendusliku kommunikatiivse situatsiooni, mis on vajalik suhtlussituatsiooni paremaks mõistmiseks (Tenjes, Rummo ja Praakli, 2009: 275, 280).

Minu bakalaureusetöös võimaldab multimodaalse diskursuse analüüs jälgida saatekülaliste reaktsioone saatejuhi provokatiivsetele küsimustele (näiteks saatekülaliste hääles või liigutustes väljenduvat kindlust või ebakindlust küsimustele vastamisel).

2. MEETOD

“Eesti õigekeelsussõnaraamatu ÕS 2013” (Erelt, Leemets, Mäearu ja Raadik, 2013) kohaselt vastavad mõistele *provokatsiooniline* omadussõnad *ässitav* ja *väljakutsuv*. Sellest lähtuvalt defineerin provokatiivset küsimust kui küsimust, millega püütakse vestluspartnerit “lükata” välja tema mugavustsoonist ning millega soovitakse näha vestluspartneri reaktsiooni. Provokatiivne küsimus võib viidata ka küsija skeptilisusele vestluspartneri varasema väljenduse suhtes.

Bakalaureusetöös on omavahel vestlevateks osapoolteks saatejuht ning saatekülalised. Saatejuhi all pean silmas vestlussaadet juhtivat ning oma küsimustega saate käiku suunavat osapoolt. Saatekülaliste all pean silmas stuudiosse kutsutud kõneisikuid, kes saatejuhi küsimustele vastavad. Saates osalejate alla ei kuulu operaatorid ega teised saate ajal stuudios viibivad meeskonnaliikmed.

Minu bakalaureusetöö aluseks on multimodaalse diskursuse analüüs, mis võimaldab analüüsida vastavalt püstitatud uurimisküsimustele, millised on saatekülaliste suhtlustegevused vahetult enne provokatiivset küsimust ning kuidas nad nendele reageerivad. Transkribeerin suulises suhtluses esile tulevad semiootilised ressursid: sõnalise väljenduse, hääle väljendusvõimalused ja kehaliigutused ning –asendid. Analüüsil lähtun semiootiliste ressursside vahelistest seostest ning kõikide saates osalejate koostegevusest. Kasutan bakalaureusetöös mikroanalüüsi, mis tähendab, et ma transkribeerin kõik sõnad, hääle väljendusvõimalused, kehaliigutused ja –asendid, mida kõrvaga kuulen ja silmaga märkan.

Valisin suhtlustegevuste analüüsiks multimodaalse diskursuse analüüsi, kuna suhtlus ei koosne ainult sõnadest. Goodwin (2002) kirjutas, et multimodaalse suhtluse analüüs võimaldab minna sügavamale, kui ainuüksi vestlusanalüüsist lähtuvad uuringud, sest see võimaldab uurida ka organiseeritud žeste ja kehaasendeid, mis on kommunikatsiooni juures olulised. Inimese keelekasutus ning semiootiliste ressursside kasutamine suhtlussituatsioonis loob tähendusliku kommunikatiivse situatsiooni (Tenjes, Rummo ja Praakli, 2009: 275). Seetõttu on oluline, et suhtluse uurimisel keskendutaks lisaks keelele ka teistele semiootilistele ressurssidele.

Meediumid, mille kaudu suhtlusolukord meieni edastatakse, ei võimalda alati edastada informatsiooni suhtleja kõikide semiootiliste ressursside kohta. Näiteks e-kirja saatmisel ei näe sõnumi saaja, milline oli sõnumi edastaja näoilme sõnumi kirjutamisel ning samuti jääb varjatuks füüsiline keskkond, mis mõjutab kirja saatjat. Telesaade tuuakse vaatajateni aga audiovisuaalselt, mis tähendab, et informatsioon jõuab vaatajani nii auditiivselt kui ka visuaalselt.

Käesoleva bakalaureusetöö analüüsiobjektid valisin kahest “Vabariigi kodanike” telesaatest. Mõlemast saatest on analüüsiks välja võetud 10-minutilised lõigud. Oma bakalaureusetöös transkribeerin nii kõne (sõnad ja hääle väljendusvõimalused) kui ka kehaliigutused ja -asendid. Kehaliigutused on näiteks käe tõstmine või noogutamine peaga. Kehaasend on aga näiteks küünarnuki toetamine lauale ja sellise asendi hoidmine kauem kui mõned sekundid. Hääle väljendusvõimalused on näiteks hääle kõrgus, tempo, kõnepaus, rõhk, üksteisele vahele rääkimine (Ingerpuu-Rümmel, 2014b). Lisaks suulises vestluses esiletulevatele semiootilistele ressurssidele kirjeldan ka stuudiokujundust, objekte ruumis ning saates osalejate (saatejuhi ja -külaliste) välimust.

Multimodaalse diskursuse analüüs võimaldab fookusest lähtuvalt jälgida, kas saatekülalised tunnevad millestki rääkides ebamugavust, kas saatejuhi küsimus või kommentaar ärritab neid või kui kindlad/ebakindlad saatekülalised oma vastustes on.

Analüüsi aluseks valisin vestlussaate “Vabariigi kodanikud” 1. aprilli 2014 ja 10. veebruari 2015 saated, kus esimeses räägiti NATOst ja NATO julgeolekugarantiist ning teise saate peateemaks olid Ukraina sündmused. 1. aprilli saates osales saatejuht Aarne Rannamäe, saatekülalistena olid saatesse kutsutud kaitseministeeriumi kantsler Mikk Marran, kaitseväe juhataja Riho Terras, julgeolekueksperdid Merle Maigre ning Eerik-Niiles Kross. 10. veebruari saates osalesid saatejuht Aarne Rannamäe ning saatekülalised presidendi julgeolekunõunik Merle Maigre, välis- ja julgeolekupoliitika kuukirja Diplomaatia peatoimetaja Erkki Bahovski, välisministeeriumi asekancler Marina Kaljurand ning Tallinna Ülikooli õppejõud ja ajaloolane Taavi Minnik.

Analüüsitavate saadete valimine sarnase teema järgi loob paremad võimalused kahe saate

võrdluseks. Julgeoleku valisin teemaks eelkõige seetõttu, kuna Eesti ühiskonnas on riigikaitse ning julgeolek olulise tähtsusega. See võib aga aluse anda teravateks diskussioonideks ning provokatiivseteks küsimusteks.

Selle aasta esimeses pooles oli väga aktuaalne ning terav küsimus, mis toimub meie piiri taga ning Ukrainas. 2013. aasta lõpus katkestasid Ukraina võimud Euroopa Liiduga assotsiatsioonileppe läbirääkimised ning eelistasid lähemaid majanduslikke suhteid Venemaaga. Otsus tõi Iseseisvuse väljakule sadu tuhandeid protestijaid (PM, 2014). Veebruaris puhkes mäss Krimmi Vene-meelsete ja Ukraina-pooldajate vahel. Aprillis vallutasid venemeelsed separatistid Donetsk ja Harkivi (Himma ja Laks, 2014). Kokkupõrked Vene-meelsete võitlejatega toimuvad veel tänaseni.

Eesti president Toomas-Henrik Ilves ütles 24. veebruaril 2014 vabariigi aastapäeva kõnes: “kolm kõige olulisemat tingimust Eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimiseks läbi aegade on inimeste tervis, haridus ja Eesti julgeolek” (ERR, 2014). Harro-Loit (2015: 8) leiab, et efektiivne kommunikatsioon on riigikaitse seisukohalt väga oluline. Harro-Loit (2015: 8) väidab, et “killustunud meediamaastikul on üha raskem esitada ühte domineerivat sõnumit, seda nii informeerimiseks ja harimiseks mõeldud teemadel kui ka paanikat ja killustumist soodustaval teemal”.

Minu huviks on uurida, kuidas käsitletakse julgeolekut puudutavaid teemasid Eesti televisioonis. Soovin analüüsida, kuidas riigikaitse struktuuride esindajad ja/või riigitegelased televisiooni vahendusel oma arvamust ja seisukohti esitavad. Lisaks võimaldab multimodaalse diskursuse analüüs välja selgitada, millise mulje võivad julgeoleku teemadel rääkivad riigikaitse struktuuride esindajad ja/või riigitegelased endast televaatajatele jätta.

2.1 TRANSKRIBEERIMISE PÕHIMÕTTED

Oma bakalaureusetöös keskendun eelkõige saatejuhi ja -külaliste kõnele, kehaliigutustele ja -asenditele. Transkriptsiooni aluseks võtsin Eva Ingerpuu-Rümmeli (2014b) multimodaalse diskursuse analüüsiks mõeldud tabeli. Tabelisse märkisin kategooriad: rea number, aeg,

osaleja, kuvatõmmis, suuline sõnaline ja hääleline väljendus, kehaliigutused ja -asendid.

Kategooria “rea number” on loodud transkriptsiooni põhimõttel, et oleks võimalik viidata analüüsis välja toodud näidetele. Aeg tähistab transkriptsioonis uue kaadri algusaega. Lahtrisse “osaleja” märkisin saatejuhi ja -saatekülaliste nimed, kes on kaadris nähtaval või kaadri näitamise ajal räägivad. Kuvatõmmis on pilt kaadrist, mis annab transkriptsiooni lugejale staatilise pildina ülevaate olukorrast. Lahtris “kehaliigutused ja -asendid” kirjeldasin kaadris olevate saatejuhi ja -külaliste kehaasendeid ja -liigutusi võimalikult täpselt ja neutraalselt, et välistada tõlgenduste esinemise transkriptsioonis.

Transkriptsioonis kirjutasin lahtrisse “suuline sõnaline ja hääleline väljendus” kuulmise järgi saatejuhi ning saatekülaliste teksti, mida nad analüüsitavas saatelõigus rääkisid. Sõna *suuline* viitab sellele, et tegemist on kuulmise abil tajutud semiootiliste ressurssidega. Sõnaline väljendus võib olla ka kirjalik. Transkribeerimisel püüdsin jääda võimalikult täpseks ning kirjutasin kõik sõnad välja nii, nagu neid hääldasid kõnelejad. Lisaks verbaalsele tekstile transkribeerisin ka häälelisi väljendusi, näiteks sõnade rõhutamine, pausid sõnade vahel, jutule vahelesegamine (näiteks: *kõva visiooni et et eesti peaks olema (.) no midagi (.) iisraeli sugust siin põhjalas* (rida 2)).

Transkribeerimisel lähtusin Gail Jeffersoni (2004) loodud vestlusanalüüsi transkriptsiooni märkidest:

- [märgib kõnelejale vahele rääkimise algust
-] märgib kõnelejale vahele rääkimise lõppu
- märgib sõna rõhutamist
- (märgib transkribeerija kommentaari algust
-) märgib transkribeerija kommentaari lõppu
- (.) märgib pausi
- (2) number märgib pausi pikkust sekundites

2.2 ANALÜÜSI LÄBIVIIMISE KIRJELDUS

Analüüsi läbiviimisel otsin esialgu välja kohad transkribeeritud saatelõigust, kus saatejuht esitab saatekülalisele või -külalistele provokatiivse küsimuse. Seejärel püüan leida transkriptsioonist koha, mis võis olla ajendiks saatejuhi provokatiivsele küsimusele. Ajendiks võib olla nii saatekülalise vastus või tema teised semiootilised ressursid, millega ta võib äratada saatejuhis soovi küsida midagi provokatiivset.

Kui olen leidnud saatejuhi provokatiivse küsimuse ning ka ajendi, mis viis saatejuhi küsimuse esitamiseni, siis püüan kirjeldada saatekülaliste reaktsioone saatejuhi provokatiivse küsimuse esitamisel.

Lähtuvalt uurimisküsimusest püüan kirjeldada ka n-ö *järellainetust* – saatekülaliste reaktsioone pärast saatejuhi provokatiivse küsimuse esitamist. Järellainetuse kirjeldamisel püüan jälgida, kuidas vastab saatekülaline saatejuhi küsimusele ning kuidas toimub üleminek kas uuele temale või saatejuhi uuele küsimusele.

Analüüsis vaatan nii suulist sõnalist ja häälelist väljendust kui ka kehaasendeid ja -liigutusi. Esmalt toon analüüsis aga välja sõnalise väljenduse ning seejärel kirjeldan, mida teid kõneleja ning teised saates osalejad samal ajal kas oma pea, käte või kehaga. Seejärel toon analüüsis välja ka oma tõlgendused, millise mulje jättis saatekülaline või saatejuht oma semiootiliste ressursside kasutamisega. Analüüsi tulemused lähtuvad just tõlgendustest, sest tegelikult pole teada, mida saatekülalised ühe või teise kehaasendi või -liigutusega mõtlesid.

Analüüsis pean aga arvestama, et vestlussaate kaadrid näitavad vaid ühte osa sellest, mis tegelikult studios sel ajal toimus ehk vaatajale on näha vaid see, mida parajasti kaadris näidatakse. Samuti tuleb arvestada sellega, et saatejuht ja -külalised istuvad laua taga, mistõttu ei näe me selliseid semiootilisi ressursse nagu näiteks jalgade asendid ja liigutused. Analüüsis võtan endale nii-öelda tavavaataja positsiooni. Seetõttu püüan analüüsis välja tuua semiootiliste ressursside erinevaid tõlgendusi, sest televaataja, kes vaatab saadet otsast lõpuni võib riigikaitse teemadel rääkivat inimest mõista erinevalt kui televaataja, kes hakkab saadet jälgima poole pealt.

3. ANALÜÜS

Analüüsi aluseks on valitud vestlussaate “Vabariigi kodanikud” kaks saadet. Mõlemast saatest on võetud ligikaudu 10-minutilised transkriptsioonid, mis on esitatud täismahus töö lisades. Analüüsis kasutan transkriptsioonist võetud saatejuhi küsimusi, saatekülaliste vastuseid ning auditiivseid ja visuaalseid semiootilisi ressursse.

3.1 SAATE FORMAADI KIRJELDUS

“Vabariigi kodanikud” on ETV omaasaade, mis on eetris olnud alates 2007. aastast. Tol ajal juhtis ja juhib praeguseni saadet Aarne Rannamäe, kuid aeg-ajalt osaleb saates saatejuhina ka Indrek Treufeldt. Saates arutlevad päevakajalistel teemadel Eesti inimesed erinevatelt elualadelt (ERR, 2015). Saate käigus on televaatajatel võimalus arutelu oma sõna sekka öelda kas siis e-posti teel või telefonitsi.

“Vabariigi kodanikud” on otsesaade, mis kestab 50 minutit. 2014./2015. aasta hooajal on saade eetris teisipäeviti kell 20.05 ning subtiitritega kordus on eetris neljapäeviti pärast lõunat. 2014. aasta novembris oli “Vabariigi kodanikel” vaatajaid saate minuti kohta 93 000 (Teedla, 2014).

Saade algab kindla sissejuhatava struktuuriga. Esmalt alustab saatejuht saadet lühikese tervitusega ning tutvustab lühidalt teemat, mille üle saates diskuteerima hakatakse. Seejärel tutvustatakse saatekülalisi nende varasemate sõnavõtude kaudu – tutvustuseks on videoklipp, mille taustaks kõlab saatejuhi salvestatud kommentaar, kus ta tsiteerib saatekülaliste sõnavõtte. Pärast tutvustust pöördub saatejuht televaatajate poole ning tuletab meelde, et kõigil on võimalus e-maili või telefoni teel diskussioonist osa võtta.

Saatesse kutsutakse tavaliselt neli külalist, kes erinevate seisukohtadega tekitavad päevakajalistel teemadel arutades diskussiooni. Probleeme lahkavad kõneisikud on valitud kindlate kriteeriumite põhjal: ideaalis peaksid nad valdama teemat, olema tuntud, atraktiivsed, oskama argumenteeritult vaielda ning oma arvamust väljendada ja põhjendada (Saarep, 2013).

Pärast sissejuhatust pöörduv saatejuht külaliste poole ning algab vabas vormis diskussioon.

Teemaarendust juhib küsimuste ja kommentaaridega saatejuht, kuid üldiselt vahelduvad sõnavõtted ning alateemade muutused vabas vormis. Saates kasutatakse ka videoklippe, milles tutvustatakse teema tausta. Saate jooksul näidatakse ekraanil kolme kuni nelja televaataja kommentaari, mille loeb ette saatejuht. Telefonikõnesid lastakse eetrisse üldjuhul üks või kaks korda.

Saade filmitakse reaajas stuudios, kus sisekujundusena on kasutatud külmi toone. Stuudios vahelduvad heledad ning tumedad värvid. Valge ning must justkui neutraliseerivad teineteist, mistõttu loob värvivalik õdusa keskkonna. Üldiselt on külmad toonid passiivsed, mistõttu sobivad nad taustaks hästi. Studio seintele on vastamisi paigutatud pildid linnatänavatest – kaks pilti on ühel ja kaks teisel seinal. Tagumisele seinal on paigutatud ekraanid, mis näitavad erinevaid saateteemaga seotud pilte. Lisaks on seintele paigutatud palju valgeid ruumilisi inimnägusid või maske. Oma tõlgenduse valgetele maskidele andis Ere Uibo (2013) oma bakalaureusetöös: “Need jätavad mulje, et kõnelejad pole üksi, et inimesed – kodanikud on seal samas, jälgivad ja kuulavad neid. Samuti võib seda tõlgendada kui kõnelejatelt maskide eest rebimist.” Kõik eelnevalt nimetatud elemendid loovad piltlikult ühiskonna: tänavad, inimesed, päevakajalised teemad.

Saate põhitegevus toimub aga studio keskel, kuhu on asetatud must-valge laud. Oma kujult on laud kandiline tagurpidi pööratud U-täht. Saatejuht istub televaatajale vaadates vasakul pool, temale vastu istuvad kaks saatekülalist ning teised kaks külalist istuvad küljega saatejuhi poole. Iga saatekülalise ning ka saatejuhi ette lauale on asetatud veeklaas. Saatejuhi ees lauall on sülearvuti. Studio keskele on paigutatud ka vaip, mis loob soojema ja kodusema tunde.

3.2 OSALEJATE VÄLIMUSE KIRJELDUS

Television on visuaalne meedium, seetõttu mängib esmamulje jätmisel olulist rolli välimus. Välimusel on tähtis osa ka usaldusväärse mulje jätmisel (Ward & Wilkinson, 2006: 34). Näiteks ei pruugi inimene jätta kuigi usaldusväärset muljet, kui tal on hoolitsemata välimus

või lohakad riided. Välimuse tõlgendamise abil saame teha järeldusi ka näiteks inimese vanuse, soo, ameti kohta.

2014. aasta 1. aprilli vestlussaates on kokku viis vestlejat: saatejuht ning neli saatekülalist. Saatejuht kannab saate ajal halli pintsakut ning selle all heledat triibulist triiksärki (rida 28). Lipsu saatejuhil kaelas pole.

Kaitseväe juhataja Riho Terras kannab vestlusaate ajal kaitseväe vormi (rida 33). Vormi vasakul varrukal on Eesti lipu embleem, paremal rinnal on Riho Terrase nimesilt. Vormil on ka ohvitseri auastme alaliigitunnused. Krael on stiliseeritud tammeoksa kujutis ning vormi õlakutel on kardnöörist punutised ning Eesti vapi kujutised (Kaitsevälase..., 2013). Vormi vasakul rinnal on aumärgid. Kaelas kannab Riho Terras oliivirohelist lipsu. Sümboolika kandmine võib sõnumi edastajat näidata usaldusväärseks (Talv, Stõun ja Saarlaid, 2012), kuid vormiriietuse kandmine eeldab ka riietusega sobivat käitumist. Seetõttu on analüüsis Riho Terrase semiootilisi ressursse huvitav jälgida.

Saates osaleb saatekülalisena ka julgeolekuekspert Merle Maigre. Merle kannab seljas tumehalli pintsakut, mille all on beežikas pluus. Pintsaku vasakus rinnas on öökulli kujutisega pross. Merle juuksed on kinnitatud kuklale, meik on naturaalne ja tagasihoidlik ning kõrvadesse on kinnitatud pisikesed ümmargused kõrvarõngad.

Julgeolekuekspert Eerik-Niiles Kross kannab saates musta pintsakut, mille all on must vest ning selle all omakorda hele triiksärk. Kaelas kannab Eerik-Niiles tumedamustrilist lipsu.

Kaitseministeeriumi kantsler Mikk Marran kannab samuti musta pintsakut, mille all on hele triiksärk. Kaelas kannab Mikk punast lipsu.

10. veebrari 2015 vestlussaates on samuti viis vestlejat: saatejuht ning neli saatekülalist. Saatejuht kannab saate ajal mustjashalli pintsakut, mille all on hele sinakashall triiksärk. Lipsu saatejuhil kaelas pole.

Välis- ja julgeolekupoliitika kuukirja Diplomaatia peatoimetaja Erkki Bahovski kannab saate

salvestuse ajal rohekashalli pintsakut, selle all pruuni triiksärki ning ning kaelas on Erkki Bahovskil tumesinine valgete täppidega lips. Jalas on Erkkil triiksärgiga sama värvi viigipüksid.

Välisministeeriumi asekancler Marina Kaljurand kannab saate ajal musta pintsakut. Pintsaku all kannab ta eest nõõpidega õrnroosat pluusi, mis on ääristatud musta värviga. Vasakus rinnas kannab Marina tammelehe kujutisega kuldset prossi. Jumestus on Marinal tagasihoidlik, juuksed on pealaelt pisut kohevaks muudetud.

Tallinna Ülikooli õppejõud ja ajaloolane Taavi Minnik kannab saate ajal tumepruuni pulloveri ning selle all heledat sinakashalli triiksärki. Jalas tunduvad olevat Taavil heledad teksased.

Presidendi julgeolekunõunik Merle Maigre on riietatud heledatesse toonidesse. Seljas on Merlel beežikas bleiser, mille hõlmad on valged. Bleiseri all on Merlel õhuline vanaroodat värvi pluus. Jalas kannab Merle musti pükse ning madala kontsaga musti kingi. Merle jumestus on tagasihoidlik ning tema juuksed on lahtiselt.

3.3 TRANSKRIPTSIOONI ANALÜÜS

Mõlemas saates analüüsitavates suhtlustegevustes osalevad lisaks saatejuhile neli saatekülalist. Transkriptsiooniks valitud analüüsitavad lõigud on seotud 01. aprilli 2014 saate puhul Eesti riigikaitse, Eesti ja NATO suhetega ja 10. veebruari 2015 saate puhul Ukraina sündmustega.

Analüüsis püüan samm-sammult selgitada, kuidas jõudis mõlema saate juht Aarne oma provokatiivse küsimuseni ja mis andis ajendi saatejuhile provokatiivsete argumentide ütleamiseks ning kuidas reageerisid nendele saatekülalised.

3.3.1 01. APRILL 2014 SAADE

Aarne alustab teemalõiku küsimusega (read 43-46): “[öelge] miks me ee venemaa tegevusest ja mitte meie siis (.) mitte eesti vaid vaid vaid nato ja ja kogu demokraatlik lääs nii vähe ikkagi ii teadsime [või] või teame (.) ku me me kogu aeg praegu kuuleme lauseid et ainult ühe mehe ee peas on on on see tõde et ainult üks mees teab ee mimida ta järgmisena nanagu ette võtab.” Küsimust küsides vaatab Aarne Riho suunas, pöörab pilgu Eerik-Niilese poole, vaatab paremale maha, seejärel taas Riho suunas, pöörab pilgu taas maha (read 45-46). Aarne küürus keha (rida 46) ei jäta muljet, et ta kuidagi üleolevalt oma küsimusega saatekülaliste poole pöörduks. Aarne ekslev pilk võib viidata sellele, et tal on justkui ebamugav küsimust esitada või pole Aarne kindel, kas NATO ja kogu demokraatlik lääs tõesti ei teadnud Venemaa tegevusest või näitab Aarne ekslev pilk ja kehahoiak pigem mõistvust, et Venemaa tegevust ongi raske ette ennustada.

Järgnevalt võtab sõna Riho, kes väidab, et tegelikult nemad (siinkohal räägib Riho arvatavasti meist kui Eesti kaitseväest) teadsid juba ammu, mis toimub Venemaal: “Ma ei ole nõus sellega tegelikult sellepärast et meie oleme (.) tegelikult (.) kahetuhande kaheksandast aastast ee oleme kogu aeg suurendanud oma oma võimet niiõelda teada mis mis toimub piiri taga ja tegelikult me teadsime ja me rääkisime sellest ka oma liitlastele kes lihtsalt e (2) noh ei ei tahtnud või ei suutnud uskuda et see mis me räägime võib tõsi olla (.) ja täna on nad sunnitud tunnistama et et meil oli õigus ja nemad olid sinisilmsed” (read 46-51). Riho pearaputus (rida 46) ja enesekindel toon lause alguses ei viita kuidagi sellele, et Riho kahtleks mingilgi määral oma seisukohas. Siiski reedab Riho ekslev pilk, (read 46, 48-49) et ta pole oma väidetes enesekindel. Riho vaatab oma jutu ajal mitu korda saatekülaliste poole (read 48-49), Riho justkui otsiks teistelt saatekülalistelt toetust oma jutule. Riho vaatab muiates Aarne poole ning lausub: “... et see mis me räägime võib tõsi olla..” (rida 50) – Riho võis taolise žestiga väljendada justkui võitu liitlaste ees või siis näitas Riho sellega enesekindlust, et temas ei maksa kahelda.

Riho vestluse ajal väljendas Merle oma kehaliigutuste abil nõustumist Rihoga. Aarne küsimuse lõpus püüdis Merle küll midagi ütleva hakata (Merle avas korraks suu, kuid sulges selle, kui Riho rääkima hakkas) (rida 46), ent Rihole jäi siiski sõna. Kui Riho väitis, et nende

liitlased olid sinisilmsed (rida 51), siis vaatas Merle Aarne suunas ning noogutas (rida 51). Merle hoitud ja sirge kehaasend (rida 51) ning püsivus jätsid mulje, et tema nõustub Rihoga või ei kahtle Riho sõnades üldse. Teised saatekülalised Riho arvamusega nõustumist või mittenõustumist oma kehaliigutustega aga ei väljendanud või vähemalt kaadrid seda ei näidanud. Mikku ja Eerik-Niilest näidati Riho kõne ajal vaid korra: Mikk istus sirge seljaga (rida 49) ning Eerik-Niiles istus liikumatult, vasak käsi lauale sirutatud (rida 49).

Võrreldes saatekülalistega oli saatejuht Riho jutu ajal üsna püsimatu. Aarne istus küürus seljaga, vaatas Riho suunas, tõmbas keelega ühest suunurgast teisele poole (rida 47), sügas vasaku käega nina, tõstis vasaku käe vasakule reiele ning vaatas küürutades Riho suunas (rida 49). Võib arvata, et Aarne näitas oma kehaasenditega soovi Rihole midagi vastu öelda või siis näitas Aarne välja oma umbusku Riho väidetesse.

Pärast Riho sõnavõttu peegeldas Aarne Riho väiteid ning lisis täpsustuse: “[*me ütlesime*] *me ütlesime oma liitlastele et ee venelased tulevad ja vallutavad e Krimmi ära ja liidavad selle omaaa*” (read 51-52). Samal ajal nõjatus Aarne parema küünarnukiga lauale ning vaatas Riho suunas (rida 51). Aarne ettepoole kallutus võis tähendada, et Aarne ootab huviga, mida Riho talle vastuseks väidab. Aarne sõnavõtt näitab, et ajend esimeseks provokatiivseks küsimuseks on loodud. Oma väitega (read 51-52) näitas Aarne välja, et Riho vastus tekitas temas mingil määral umbusku.

Riho kuulas Aarnet ning samal ajal eksles pilguga (rida 52). Ekslev pilk võis tähendada, et Riho püüab oma peas kiirelt mõtteid koondada ning valmistuda vastuseks. Teisalt võis ekslev pilk tähendada, et Riho ei ole päris kindel, mida ta Aarnele vastama peaks. Üsna kiiresti vastas aga Riho noogutades (rida 52): “[*me ütlesime*] (.) *me ütlesime ee piisavalt vara seda et see oht on olemas jah.*”

Siit võtab sõnajärje üle Eerik-Niiles, kes lausus (read 52-53): “[*me ütlesime seda esimest korda kakstuhat kaheksa*] (.) *et Krimm on järgmine ja.*” Kõneledes vaatab Eerik-Niiles Aarne suunas ning tema parem käsi on laua all peidus ja vasak käsi küünarnukist lauale sirutatud (rida 53). Riho koputab Eerik-Niilese jutu ajal aga õrnalt parema käe sõrmedega lauale ning vaatab enda ette maha (rida 53). Riho võib sõrmede trummeldamisega väljendada kannatamatust ise

midagi Eerik-Niilese jutule lisada. Ilmselt sõrmede trummeldamine ei väljenda Riho puhul mittenõustumist Eerik-Niilesega, sest Riho ja Eerik-Niilese jutud on omavahel täielikult kooskõlas.

Eerik-Niilesega nõustub ka Mikk, kes võtab sõnajärje Eerik-Niileselt üle (read 53-54): “*mhm (.) ja me oleme jah me oleme kogu aeg öelnud et venemaa suurendab oma võimet just meie piiride taga just kõige ebaloogilisemas kohas nato poolt vaadatuna miks mitte lõuna-venemaa.” Rääkides istub Mikk liikumatult paigal (rida 54). Selline asend jätab mulje, et tema olek on krampplik, nagu ta ei tunneks ennast vestlusolukorras just kõige mugavamalt.*

Jutujärje võtab nüüd üle Merle, kes on püüdnud eelnevalt juba mitu korda sõna saada. Merle sõnavõttusoo on näha tema huultelt – ta avab need korraks, kuid sel momendil hakkab keegi teine rääkima ning Merle sulgeb suu (read 46, 52, 53). Merle kordab sama mõtet nagu teised saatekülalised ning lausub (read 55-56): “... me oleme seda kogu aeg teadnud aga küsimus on selles ee kas meid on usutud (.) ja kui seni kõlasime me pisut nagu lapsed kes räägivad mingist kummitusest mille kohta lääne ee täiskasvanud inimesed ütlevad et kummitusi ei ole olemas.” Merle žestikuleerib avatud kätega (rida 55), mis jätab mulje, et ta on aus ja avameelne. Vaatamata sellele, et kõik saatekülalised rääkisid tegelikult ühte ja sama juttu, kõlas Merle jutt siiski kuidagi usutavamalt kui teiste saatekülaliste omad. Usutavusele võis kaasa aidata ka Merle sirge rüht nii tema kõne kui ka teiste saatekülaliste kõne ajal (read 46, 51, 53, 55).

Kohe pärast Merle sõnavõttu võtab järje üle Aarne, kes oma jutuga justkui nõustub eelneva kõnelejaga (read 56-58): “[no see] oli eesti sees samamoodi (.) ja mmeil on o-o-osa nii öelda analüütikuid peeti nagu natukene paranoilisteks või või või kes kes sonivad mingisugust juttu mingist ohust ja.” Oma jutu ajal asetab Aarne peopesad vastakuti kokku, ristab korraks sõrmed, hõõrub peopesasid üksteise vastu ning ristab taas sõrmed (rida 58). Kuna Aarne otseselt saatekülalistele küsimust ei esitanud, vaid viitas paranoilisusele, siis võib arvata, et ta ootab saatekülalistelt nüüd uhkustunde väljendamist selle üle, et neid küll kritiseeriti, ent neil oli õigus.

Mikk vastas Aarnele: (read 59-60): “a selgelt oli see äratuskell et mul oli endal võimalus olla

ameerika ühendriikides siis kui kriisi t kõrgpunkt oli oli saabunud ja apri ee veebruari lõpus märtsi alguses ja selgelt ee kui mul oli kohtumine pentagonis öeldi et ee ausalt paar aastat me mõtlesime et te pingutate natuke üle ee aga nüüd just aga nüüd me saame aru et te olete kogu aeg ee rääkinud ee õigust (.) ja ja meil tuleb sellega tegeleda.” Miku sõnad mõjuvad uhkustunde väljendusena. Samas ei saa aga öelda, et Mikk oleks väga oma kehaliigutustega uhkust välja näidanud, sest ta suunas oma pilgu mitmeid kordi maha (read 59, 60) ning Aarnele otsa vaatas ta altkulmu (rida 61). Siiski oli Miku suul õrn naeratus, kui ta väitis, et Pentagonis saadi lõpuks aru, et nad on kogu aeg õigust rääkinud (rida 61). Miku naeratusest võib arvata, et Mikk tunneb uhkust selle üle, et nemad teadsid, aga teised ei uskunud.

Nüüd segab Aarne aga Miku jutule vahele ning **provotseerib** (1. provokatiivne küsimus) oma lausega saatekülalisi (read 61-62): “[no aga] vabandust aga see jutt natukene kõlab nagu noh (.) mai taha nüüd teie sõnu panna kahtluse alla kuidagi ebausutav meie teadsime meie ütlesime a-aga kõik ülejäänud maailm meid ei uskunud.” Provokatsiooni ajendiks tundub olevat kõikide saatekülaliste meie kasutamine vestluses. Sellest võib märku anda ka sõna meie rõhutamine Aarne poolt. Saate ajal jääb tegelikult üsna ebamääraseks, keda mõtlesid saatekülalised just meie all.

Oma jutu ajal kohendab Aarne korraks pintsakut, tõuseb paar sentimeetrit toolilt püsti ning istub tagasi, asetab parema käe küünarnukist lauale ja vasaku käe asetab vasakule reiele (rida 62). Pintsaku kohendamine ning kehaasendi parandamine toolilt tõustes mõjub antud olukorras justkui saavutusena Aarne poolt – Aarne söötis saatekülalistele tugeva argumendi, mida neil on raske õigustada. Käe asetamine reiele näitab justkui, et Aarne ootab huviga, mida saatekülalised tema argumendi peale kostavad. Eerik-Niilese puhul oli huvitav, et Miku kõne lõpus vaatas ta pingsalt Aarnele otsa ning kui Aarne esitas oma väite, siis Eerik-Niiles muigas (rida 61). Pingsalt Aarne vaatamine jättis justkui mulje, et Eerik-Niiles tundis natukene ebamugavust, kui Mikk uhkust väljendas ning muie Aarne väite peale soodustas seda muljet veelgi.

Riho vastas Aarne väitele järgmiselt (read 62-65): “mida me kindlasti ei oskand arvata või et me ei suutnud nagu seda stsenaariumit küll ette näha kuidas Krimm ära võeti et seda see oli asi mis oli väga filigraanselt ja suu suurepärase erioperatsiooniga (.) läbi viidud ilma ühegi

lasuta (.) *ee se see on nagu muljetavaldav me teadsime et ee.*” Samal ajal, kui ta väitis, et nad ei suutnud näha ette stsenaariumit, kuidas Krimm ära võeti, vaatas Riho Erik-Niilese poole, justkui oodates temalt toetust (rida 63).

Riho jutu ajal istus Mikk käed laua all ning vaatas enda ette maha (rida 64). Käed laua all ning silmad maas võis tähendada, et Mikk tunneb oma eelneva jutu pärast natukene häbi, sest Aarne katkestas just tema jutu (rida 61) ning esitas provokatiivse ning ilmselt Miku jaoks natukene piinliku väite. Samal ajal istusid aga Merle ja Eerik-Niiles üsna liikumatult ning vaatasid lihtsalt Aarne poole (rida 64).

Riho suutis Aarne argumendile reageerida koheselt, mis võib viidata sellele, et ta ei lasknud ennast sugugi häirida Aarne väitest, et saatekülaliste jutt on kuidagi ebausutav. Riho vaatab Aarne rääkimise ajal tema suunas (rida 62), noogutab (rida 62), justkui annaks Riho mõista, et ta nõustub sellega, et nende jutt võib tõepoolest tundudagi ebausutav, või siis näitab Riho peanoogutusega, et ta saab Aarne väitest aru. Riho sirutab seejärel selga seljatoe poole ning rääkima asudes liigub ülakehaga tagasi ettepoole (rida 62). Selja sirutamine seljatoe poole võib aimu anda sellest, et Riho valmistus midagi ütleva. Keha ettepoole kallutamine võib antud kontekstis tähendada, et Riho soovib öelda midagi tema jaoks tähtsat või ta soovib, et saatejuht kuulaks teda tähelepanelikult.

Riho väitest, et Krimmi äravõtmise toimus suurepärase erioperatsiooniga, suutis Aarne aga kohe kinni hakata. Aarne katkestas Rihot poole lause pealt ning esitas talle **provokatiivse küsimuse** (2. provokatiivne küsimus), mis kõlas küll rohkem väitena (rida 65): “[*te*] *avaldasite vene kolleegidele praegu tunnustust.*” Teise provokatiivse küsimuse ajendiks oli Riho ütlus, et Krimm võeti ära suurepärase erioperatsiooniga (read 62-65). Aarnet ajendas ilmselt provokatsiooniks küsimus, kas Kaitseväge juhataja ametikohal oleval Rihol on sobilik avaldada tunnustust vastastele.

Merle vaatas Aarne küsimuse ajal Aarne poole ning seejärel pööras pilgu silmanurgast Rihole (rida 65). Merle näoilme ei reetnud mitte kuidagi, mida ta sel momendil mõelda võis. Siiski näitas pilgu suunamine Rihole (rida 65), et Merle ootas, mida Riho Aarnele nüüd vastab.

Riho reageeris Aarne küsimusele aga küllaltki kiiresti. Ta vastas (read 65-68): “[*jah*] *et nad on*

nad on väga väga tõsiselt ee võtnud seda reformi viimased aastad jaa ja ja tegev ja vävaga oluliselt ee lühendanud seda eelhoiatuse aega mis mm millega meie oleme omal ajal arvestanud.” Aarnele vastates oli Riho hääl konkreetne. Sõnade *tõsiselt* ja *oluliselt* rõhutamise näitab justkui seda, mida Riho kaitseväärt ootab. Hoolimata kiirest reageerimisest näitab Riho oma näoilme (Riho vaatas pilguga lauale, noogutas peaga ning tema kulmud olid kergitatud, justkui ta ise imestaks samal ajal millegi üle) (rida 66), et Aarne küsimus tuli talle üllatusena või ta mõtles väga pingsalt, kuidas ta sellele vastama peaks. Samuti võib arvata, et Riho tundis vastates ebamugavust, sest tema pilk eksles vahetpidamata mööda stuudiot (rida 66-68).

Rihot aitab hädast välja Eerik-Niiles, kes võtab sõnajärje üle ning viib jututeemat natukene fookusest kõrvale (read 68-74): *“ja see sama tegelikult kehtib ka Gruusia sõja kohta sest nad suutsid ikkagi haniltada kogu maailma ja ja mingil määral ka meid õõ kakstuhat kaheksa (.) et nad suutsid luua kuidagi illusiooni et nad võibolla kui siis lähevad haukaasiasse ja siis ühel hetkel ühel hetkel ründasid lõuna asseetrit et selles mõttes ma olen sellega tegelikult nõus et ega me tõesti ei tea mis õ president Putini peas toimub ja see on alati just nimelt see element igasuguse ohu hindamisel et sa võid hinnata et jah võimekus on loodud (.) e valmidus on loodud ee võibolla üldine kavatsus sa suudad seda hinnata aga millal (.) täpselt midagi tehakse see on inimese otsus ja seda ei ole praktiliselt võimalik.”* Eerik-Niilese kõne ajal pööras Riho pea Eerik-Niilese poole ning vaatas teda pingsalt (rida 69). Võib arvata, et Riho ei soovinud enam oma eelnevale jutule rohkem midagi lisada ning andis sõnajärje hea meelega üle Eerik-Niilesele. Eerik-Niilese sõnavõtt katkestas provokatiivse küsimuse laine, sest Eerik-Niiles suutis oma jutuga Aarne viimase repliigi kavatsusest kõrvale hiilida. Eerik-Niiles tundus aga oma avatud käte ja kehaliigutustega (rida 69-71) väga enesekindel. Enesekindlusele aitas kaasa ka selge ning konkreetne hääl. Vahelduvad žestid kätega (rida 71) näitavad, et Eerik-Niiles on väga süvenenud sellesse, mida ta räägib. Taoline avatus ja enesekindlus lisab Eerik-Niilese jutule usaldusväarsust.

Kahjuks ei näidanud Aarne ega Riho kõne ajal kaadris Eerik-Niilest ega ka Mikku. Teise provokatsiooni järel ei saanud sõna ka Merle ega Mikk.

3.3.2 10. VEEBRUAR 2015 SAADE

Analüüsiv saatelõik saab alguse Erkki Bahovski väitega, et Eesti võib sattuda Ukraina kriisi ajal nii-öelda kahe tooli vahele (read 94-100): “*Ma mõtsin seda et ee et no mitte siis terve Euroopa Liidu vahel aga nii nagu Iraagii ee enne enne Iraagi sõda siis ee mõned Euroopa Liidu riigid olid Iraagi ründamise vastu ja mõned olid poolt et ... oluline erinevus muidugi on see mis ka välistab või või noh võtab väiksemaks selle Eesti kahe tooli vahele kukkumise on see et e sõja põhjus või või see see noh võimalik ajend või see mis seal toimub see on kõigile ühtemoodi selge sellesmõttes see on tõeline Iraagis ei leitud massihävitusrelvi ja vaieldi kas peaks Iraaki ründama ja kas see on õige või vale aga aga see mis toimub Ukrainas see on kõigile selge.*” Erkki rõhutas oma väites mitu korda, et Ukrainas toimuv on kõigile selge. Seda öeldes vaatas ta Aarne suunas, koputas 12 korda parema käe sõrmedega lauale ning noogutas Aarne suunas vaadates (read 97, 99, 100). Sõrmedega koputamine lausa 12 korda jätab mulje, et Erkki on oma väites kindel ning ta soovib rõhutada lisaks hääleliselt ka kehaliigutuste abil, et kõik tõepoolest saavad aru, mis Ukrainas toimub. Samuti näitab Erkkilt enesekindlana ka see, et ta vaatab sõrmedega koputades Aarnele otsa ning noogutab. Teisalt võib jääda ka mulje, et Erkki soovib veenda Aarnet oma väite usutavuses.

Aarne võtab peale Erkkilt sõnajärje üle ning toob fookuse relvadele (read 101-103): “*Kuule aga Eesti ee ei ole juu praeguu nagu põh no selles seda meelt et et pakkuda nüüd Ukrainale relvi Eestil polegi midagi anda noh põhimõtteliselt midagi midagi suurt ja ja määravat ei ole ju anda.*” Samal ajal nõjatub Aarne parema käe küünarvarrega lauale ning vasak käsi on sirutatud küünarnukist vastu paremat kätt, pöörab pea Erkki suunas (read 101, 103). Lauale nõjatumine võib anda seletust sellele, et tegemist võib olla tähtsa väitega ning ta ootab huviga, kuidas saatekülalised sellele vastavad. Teisalt võib nõjatumine tähendada aga seda, et Aarne püüab ülakehaga tulla pisut lähedamale saatekülalistele, et nad Aarnet tähelepanelikumalt kuulaksid. Pea pööramine Erkki suunas võib tähendada, et Aarne ootab vastust just Erkkilt – Erkki ise tõi ju paralleeli Iraagi ründamise küsimuse ja Ukraina olukorra mõistmise vahel.

Lisaks toob Aarne välja presidendi sõnavõtu saatest “Välisilm” (rida 103): “*Kuigi meiee meie president e alles eile välisilmas ütles et ää et noh lõpmatuseni ei saa näpp suus vaadata eksole et et lõpuks peab peab abistama Ukrainat.*” Seda väites vaatab ta otsa Erkkile ja

seejärel vaatab otse, pöörates pead ja pilku mitu korda (rida 103). Samuti žestikuleerib ta kätega (rida 103). Aarne kehaliigutused võivad märku anda, et ta on pisut ärevil. Aarne väitis ju esmalt, et Eestil puuduvad relvad, kuid tõi seejärel välja presidendi mõtte, et Ukrainat peab ikkagi abistama. Aarne käiku võib lugeda justkui provokatsiooni ajendiks, sest tema väited on pisut vastuolulised. Teisalt võib kätega žestikuleerimine tähendada, et ta püüab toetada oma väidet, et president tõepoolest midagi sellist ütles.

Aarnele vastab Erkki (read 103-106). Pärast vastuse saamist juhib Aarne aga fookuse relvadelt hoopis Müncheni julgeoleku konverentsile (read 106-107): *“Merle saa e just tulid e Münchenist sellelt e iga aastaselt väga oluliselt julgeoleku konverentsilt kas seal oli ka niisugune väga terav õhustik?”* Küsimuse ajal pole Aarnet aga kaadrist näha.

Merle vastab Aarne küsimusele ning toob välja, et konverentsil nõustusid kõik, et Venemaa on käitunud Euroopa heale tavale vastu (read 107-114): *“E seal oli sellesuhtes pinev et e väga palju räägiti Ukraina kriisist ja sellest sõjast aga ma olen nõus Marinaga et selles saalis oli oli ühine arusaam konsensus selles osas et Venemaa on rikkunud põhimõtteid ja jaa ei arutatud absoluutselt selle üle kas peaks Venemaad praeguses faasis kuidagi kaasama vaid küsimus oli mida teha konflikti lahendamiseks jaa ja arusaam et Venemaa e on käitunud euroopa heale tavale vastu oli oli ühtne ....”* Rääkimise ajal teeb Merle kätega mitmeid žeste (read 110-113): tõstab mõlemad käed poolringi kujulise liigutusega lauast mõne sentimeetri kõrgusele, asetab vasaku käe tagasi laua alla ning teeb parema käega spiraalikujujulise liigutuse ülevalt alla. Avatud žestid kätega jätavad mulje, et Merle on avatud rääkima sellest, mis toimus Müncheni julgeoleku konverentsil. Samuti näitab mõlema käe kasutamine rääkimise ajal justkui seda, et Merle on ise konkreetsest teemast teadlik ning tema käteliigutused toetavad tema mõtteid. Kui Merle lausub, et konverentsil oli ühtne arusaam sellest, et Venemaa on käitunud Euroopa heale tavale vastu (read 111-112), siis noogutab ta neli korda. Noogutamine võib selle lause juures tähendada, et ka tema ise on arvamusel, et Venemaa on tõepoolest käitunud Euroopa heale tavale vastu.

Pärast Müncheni julgeoleku konverentsist rääkimist toob Aarne fookuse järgmisel päeval toimuvale Minski konverentsile (read 119-121): *“ Kuulge head külalised ee vähemalt selle hetkeni kui me tulime siia stuudiosse ei olnud mingit märki et e homne Minski kohtumine*

peaks ära jääma (.) et e ega vist sealt nagu midagi suurt oodata ei ole.” Eelnev võimalik katse provotseerida saatekülalisi rääkima relvadest ning Ukrainale appi minemisest tundub siinkohal lõppenud olevat. Aarne toetab seljaga vastu tooli, kohendab pintsakut, vaatab oma arvuti ekraani suunas, asetab pastaka vasakust käest paremasse kätte ning asetab vasaku käe enda kõrval oleva tooli seljatoele (read 120-121). Kuna Aarne nõjatus eelnevalt mitmeid kordi lauale, siis ülakeha sirutamine vastu tooli näib Aarne puhul justkui uue teema arendusena. Seda tundub kinnitavat ka pintsaku kohendamine ning pastaka asetamine teise kätte. Teisalt võib pintsaku kohendamine ning käe asetamine enda kõrval olevale tooli seljatoele hoopis näidata, et ta ootab saatekülalistelt vastuväiteid näiteks selle kohta, et konverentsidel ei suudeta mingisugustki konkreetset tegevusplaani ellu viia. Sõna *vist* rõhutamine (rida 121) jätab mulje, et Aarne soovib oma väitega näidata, et tema suhtub skeptiliselt sellistesse konverentsidesse.

Sõnajärje võtab üle Marina, kes hakkab rääkima võimalikust diplomaatilisest lahendusest (read 122-127): *“Väga väga raske väga raske on ennustada väga raske on spekuloida selge see et midagi üllatavat või üllatavalt positiivset sealt ei tule (.) kui tuleb kasvõi natukenegi midagi positiivset on see juba hea (.) kui on näha et pooled räägivad pooled arutavad on valmis rääkima (2) sellepärast et e siin ma olen ka täiesti nõus sellega mmida on öelnud ka Angela Merkel et sellel sõjal kõige parem sellele kriisile kõige parem lahendus on diplomaatiline lahendus (.) a selleks et diplomaatiline lahendus töötaks tuleb rääkida tuleb suhelda ja see ei tohi toimuda üle Ukraina pea.”* Marina pausid lausetes jätaavad mulje, et Marina on väga enesekindel selles, mida ta räägib. Pausid võivad viidata sellele, et Marina püüab kuulajatele jätta aega, et tema laused jõuaksid kõigile kohale. Rääkimise ajal liigub Marina ülakehaga pisut laua poole (rida 122), mis võib näidata, et Marina valmistub ütleva midagi tähtsat. Jutu ajal eksleb tema pilk aga pidevalt (read 122, 124-127). See võib tähendada, et ta mõtleb hoolikalt läbi selle, mida ta ütleb. Samas võib see ka tähendada, et ta pole oma sõnades päris kindel või aus. Kui Marina räägib, et kõige parem lahendus kriisile on diplomaatiline lahendus (read 125-126), siis näib Marina väga enesekindel: ta vaatab Aarne suunas, tema suunurgad on pisut kergitatud ning ta noogutab kergelt kolm korda (rida 126). Suunurkade kergitamine mõjub aga pisut üleolevalt. Kuna ta vaatab just Aarne suunas ja noogutab oma jutu ajal kaasa, siis tundub, et ta tahab diplomaatilise lahenduse tähtsust selgitada eelkõige Aarnele.

Aarne võtab siinkohal Marina sõnast kinni ning pöördub tagasi oma eelnevalt öeldud väite juurde, kus ta lausus, et president ütles “Välisilma” saates, et lõpmatuseni ei saa näpp suus vaadata ning lõpuks peab ikkagi Ukrainat abistama (rida 103). Aarne toob fookuse taas relvadele ning alustab **provokatsiooni** (1. provokatiivne küsimus) (read 127-129): “*No sa räägid nüüd otse vastu meie presidendile eilses e välisilmas et et diplomaatiline lahendus on tore aga aga praegu räägivad relvad.*” Aarne ütles ise eelnevalt, et Eestil polegi ju Ukraina abistamiseks relvi anda (read 101-102), kuid sellel teemal ta rohkem ei peatunud. Peale Marina sõnavõttu tuli ta aga relvade teema juurde tagasi. Kahjuks ei ole kõikidest kaadritest näha, kuidas Aarne Marina sõnadele reageeris, kuid näha oli, et Aarne noogutas, kui Marina sõnas, et positiivne on see, kui pooled omavahel räägivad (rida 124). Sel ajal, kui Aarne ütles, et Marina räägib otse vastu presidendile, vaatas Aarne Marina poole ning nõjatus ülakehaga laua suunas (rida 129). Nõjatumine võis olla märk sellest, et ta ootab nüüd huviga, mida Marina talle vastab.

Aarnele vastas aga hoopis Merle (read 129-140): “*Sugugi mitte kui me vaatame tegelikult seda uudist ee mis on ERRi koduleheküljel ku kuul kuulame tähelepanelikult mida president eile ütles siis ta juhtis tähelepanu just nimelt sellele et relvade andmise küsimus on keeruline küsimus seal on väga mitu tahku ja see ei ole lihtsalt ei jaa otsus ja ja lõppkokkuvõttes ei ole midagi laualt ära võetud kuni kuni ee arutelud veel käivad seal nagu nagu president ka ütles on tõepoolest ühest küljest ee Ukraina ee reaalselt seal mh sõjaalal olukord kus ee ühelt pool võitlevad Vene eriüksused e väga väga kvaliteetse relvastusega teisel pool on Ukrainaa Ukraina relvajõududel mõnevõrra kesisem see relvastus agaa ja siin ei ole ei ole ma usun ei Eestil ega Euroopa Liidul ja Ameerikalgi suurt õ eri arusaamu sellest et see otsus e juhul kui peaks relvi andma Ukrainale ei ole nii lihtne seal on väga palju [se see] on see on otsus mid mis on pika perspektiiviline väga palju argumente poolt ja vastu ja seda ma arvan e arutasid ka Merkel ja Obama eile Washingtonis.” Merlel tundub olevat pisut raskusi oma lausete formuleerimisega, mis võib tähendada, et ta ei oska oma mõtteid täpselt sõnastada või ta püüab lihtsalt kuidagi ilustada seda, mida Aarne just ütles. Oma jutu ajal vaatab ta mitmeid kordi ka Marina ning Erkki poole (read 130, 134, 136), mis võib tähendada, et ta otsib neilt justkui kinnitust oma sõnadele. Teisalt mõjuvad Merle žestid kätega selliselt, nagu Marina tõesti teab, mida ta räägib ning püüab seda selgitada ka teistele (read 135, 136, 138). Enesekindlalt mõjub ka see, et Merle lõug on tõstetud pisut ülesse (rida 130).*

Marina ise Aarnele midagi ei vastanud, kuid ta raputas lausa kaheksa korda pead (rida 129), mis näitas, et ta ei ole sugugi nõus sellega, mida Aarne ütles. Marina kergitas hetkeks ka suunurki (127), mis võis tähendada, et ta suhtus üleolevalt Aarne vastusesse või tegi see talle kuidagi nalja. Kui Merle juba rääkis, vaatas Marina ikka Aarne poole, raputas veel kolm korda pead ning alles seejärel vaatas Merle suunas (rida 129). Pea raputamine võib näidata, et Marina pole sugugi rahul sellega, mida Aarne ütles. Teisalt ei seganud ta kohe ka vahele, vaid pigistas huuled kokku (rida 129), mis mõjub vaatajale ehk selliselt, nagu Marina ei tahaksi enda kaitseks midagi öelda.

Taavi hoidis aga Aarne sõnavõtu ajal lõuast kinni ning kergitas vaevu märgatavalt suunurki (128). See võis tähendada, et ta oli nõus sellega, mida Aarne väitis ja ootab nüüd huviga, mida Marina selle peale vastab. Teisalt võis see aga tähendada, et talle pakkus nalja see, mida Aarne väitis. Merle jutu ajal istub Taavi aga liikumatult ning tema pilk on suunatud enda ette lauale (rida 136). Taavi kehahoiak jätab justkui mulje, et ta pole sugugi huvitatud sellest, mida räägib Merle.

Erkkit Aarne provokatsiooni ajal kaadris näha polnud. Küll aga vaatas ta Merle jutu ajal vaheldumisi nii Merle kui ka Aarne poole (rida 135). Aarne suunas vaatamine võis tähendada, et Erkki soovib näha Aarne reaktsiooni Merle vastusele.

Merle sõnavõtu ajal toetab Aarne küünarnukkidega lauale, tema käed on ristis ning ülakeha kallutatud laua suunas ja tema pilk on suunatud enda ette (rida 131). Hetkeks prunditab Aarne huuli, vaatab Merle suunas ning noogutab (rida 131). Aarne kehahoiak, huulte prunti ajamine, vaade enda ette ning vaid hetkeks hajameelselt noogutamine annab justkui aimu, et Aarne ootas vastust pigem Marinalt. Teisalt võib Aarne kehahoiak tähendada, et talle ei paku huvi see, mida Merle räägib.

Aarne püüab Merle vastuse järel selgitada veel diplomaatilise kokkuleppe tähtsust (read 140-142): *“A mida see siis ee prantsusmaa presidendi ee lause tähendas et ee et kui nüüd kokku ei lepi siis tuleb sõda tähendab ma ei saa aru misse Ukrainas praegu küll praegu käib aga ee selle selle lause kontekstis agaa aga mis se mis see tähendab et siis tuleb sõda et nüüd nagu on see viimane šanss.”* Aarne sõnastus võib viidata sellele, et ta tõepoolest ei mõista, mida

Prantsusmaa president oma lausega öelda tahtis. Küsimise ajal korrastab Aarne aga pintsakut ning sirutab selga seljatoe poole (rida 140). See võis olla märk sellest, et Aarne püüab lükata ümber väite, et diplomaatilisest lahendusest ikkagi ei piisa. Pintsaku korrastamine ja selja sirutamine näitab justkui Aarne enesekindlust.

Sõnajärje võtab taaskord üle Merle, kuid Marina ekslev pilk (rida 143) võib viidata sellele, et ta soovib ise küsimusele vastata või mõtleb ta hoolega vastust välja oma peas.

Merle sõnajärje võtab nüüd üle Marina (read 145-153): *“Ja seal ei ole kõik nii mustvalge et nüüd lõpetame rääkimise ära (.) ja nüüd läheb sõjaks (2) rääkimine diplomaatia on ja jääb (2) [sest]... diplomaatia jääb [ega diplomaadid] jäävad edasi suhtlema riigipead jäävad edasi suhtlema ega see suhtlemine ei lõppe ja kas nüüd õ hakataa õõ Ukrainale õõõ surmavaid relvi tarnima või mitte lõpptuleks lähtuda ka sellest mida Ukraina pool ise küsib (.) ja mida Ukraina pool ise tahab ... sellel küsimusel on väga palju järelmeid väga palju plusse miinuseid need kõik tuleb läbi kaaluda ja võib- olla jõutakse otsuseni mõne riigi poolt et relvi tuleb anda aga see ei välista diplomaatiat [diplomaatia jääb] ikka sinna kus ta on jaa ta omab oma rolli.”* Marina teeb oma kõnes tihti pause ning sellega ta justkui annaks kuulajatele aega, et mõista, mida ta öelda tahab. Kui Merle žestid kätega annavad aimu, et ta teab täpselt mida ta räägib, siis Marina puhul jätavad sellise mulje tema pausid kõnes. Marina kasutab pause oskuslikult ja need jätavad Marinale enesekindla, kuid ka pisut range mulje. Oma kõne ajal noogutab Marina mitmeid kordi (read 146-148). Tundub, et ta tahab noogutustega anda kinnitust oma jutule või soovib ta paista sellega usaldusväärsem. Marina pilk ja pea on pööratud vahelduvalt enda ette või Aarne suunas (read 146-148, 150-151). Kuna ta vaatab pidevalt Aarne poole, siis tundub, et ta tahab oma jutuga mõjutada eelkõige Aarnet. Oma sõnavõtu ajal ei vaata ta kordagi teiste saatekülaliste poole, mis võib tähendada, et ta ei otsi neilt kinnitust oma jutule, vaid ta on ise endas täiesti kindel.

Kui Marina lausus, et rääkimine ja diplomaatia jääb (rida 146), püüdis Aarne Marinat taas pisut provotseerida (rida 146): *“Mmina ei tea Prantsusmaa president ütles niimoodi.”* Kahjuks pole sellel hetkel Aarnet kaadrist näha. Marina aga kordas taas (rida 147): *“Jaja loomul tõl (.) aga diplomaatia jääb [ega diplomaadid]...”* Võib-olla mõjus Marina pidev korrutamine diplomaatia olulisusest, sest Aarne seekord nõustus Marinaga (rida 147): *“[Ei muidugi].”*

Aarne kuulab Marina juttu nii, et ta parem käsi on asetatud küünarnukist lauale ning tema pea on kallutatud paremale (rida 150). Tundub, et Aarne ei soovi enam n-ö kaitsepositsiooni võtta ning on andnud provokatsioonile järgi ja võtnud enda jaoks mugava asendi. Pärast Marina kõnet Aarne rohkem Marinale küsimusi ei esita, vaid annab sõna ka Erkkile ja Taavile (read 153, 157). Võib öelda, et Marinaga nõustumine lõpetas provokatsiooni järellaine.

4. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON

Stuudiointervjuus on saatejuhi roll olla ajakirjanik ning esitada saatekülalistele küsimusi (Koort, 2014). Saatejuhi küsimused võivad kohati olla provokatiivsed, et äratada vaatajates huvi ning panna proovile ka saatekülaliste ametipädevust ning ärgitada neid rohkem kaasa mõtlema. Vastavalt bakalaureusetöö fookusele ning püstitatud uurimisküsimustele teen järgnevalt analüüsi tulemustest kokkuvõtte.

4.1 TULEMUSED

Analüüsitud videolõikudes esines kokku kolm provokatiivset küsimust. 1. aprilli 2014 saates esitas Aarne kaks provokatiivset küsimust Rihole: “[no aga] vabandust aga see jutt natukene kõlab nagu noh (.) mai taha nüüd teie sõnu panna kahtluse alla kuidagi ebausutav meie teadsime meie ütlesime a-aga kõik ülejäänud maailm meid ei uskunud,” (read 61-62) ning “[te] avaldasite vene kolleegidele praegu tunnustust,” (rida 65). 10. veebruari 2015 saates esitas Aarne provokatiivse küsimuse Marinale: “No sa räägid nüüd otse vastu meie presidendile eilses e välisilmas et et diplomaatiline lahendus on tore aga aga praegu räägivad relvad,” (read 127-129).

1. aprilli 2014 saate esimese provokatiivse küsimuse ajenditeks olid saatekülaliste vastused. Riho ekslevad pilgud ning Miku altkulmu vaatamine võis panna Aarnet mõistma, et nende jutus on midagi ebausutavat. Analüüsitava saatelõiguse rääkisid nii Riho, Merle, Eerik-Niiles kui ka Mikk, et Eesti teadis juba 2008. aastal, mis toimub meie piiri taga ehk Venemaal. Kuna kõik saatekülalised rääkisid justkui ühest suust, et *meie* teadsime, ent *meid* ei usutud, siis andis see saatejuhile võimaluse tekitada olukord, kus saatekülalised peavad paremini argumenteerima, kuidas on võimalik see, et vaid *nemad* teadsid, kuid kogu ülejäänud maailm ei teadnud.

Kui saatekülalised oleksid põhjalikult selgitanud, kuidas *meie* Venemaal toimuvast *teadsime*, siis oleks saatejuhil olnud keerulisem provokatiivset küsimust esitada, saatejuhil ja

televaatajal oleks jäänud vähem ruumi tõlgenduste tegemiseks ning ka saatekülaliste jutt oleks tundunud usutavam.

Saatejuhi provokatiivsele küsimuse järel võttis sõna Riho. Teised saatekülalised sõna ei saanud.

Teise provokatiivse küsimuse ajendiks sai Riho vastus esimesele provokatsioonile: “*mida me kindlasti ei oskand arvata või et me ei suutnud nagu seda tseenaariumit küll ette näha kuidas Krimm ära võeti et seda see oli asi mis oli väga filigraanselt ja suu suurepärase erioperatsiooniga (.) läbi viidud ilma ühegi lasuta (.) ee e see on nagu muljetavaldav me teadsime et ee.*” (read 62-65)

Taaskord ajendas saatejuhti provokatsiooniks saatekülalise vastus. Riho kui Kaitseväge juhataja kannab vestlussaates esinemise ajal vormiriietust. Aarnet võis ajendada provokatsiooniks küsimus, kas vormiriietust kandval täidesaatva riigivõimu asutuse juhatajal on mõistlik avaldada mingitki moodi tunnustust vastaspoolele.

Teise provokatiivse küsimuse järel reageeris Riho koheselt. Siiski vaatas Riho maha, noogutas peaga ning kergitas kulme – see näitas, et Riho oli küsimuse peale üllatunud. Kohene reageerimine Riho poolt näitas aga, et ta oskas kiiresti ka oma väljaütlemist põhjendada. See leevendas oluliselt provokatsiooni. Merle näoilme ei reetnud aga kuidagi, mida ta Aarne küsimuse ajal mõelda võis. Eerik-Niilest ega Mikku sel ajal kaadris ei näidatud.

Ka 10. veebruari 2015 saate provokatiivse küsimuse ajendiks oli saatekülalise vastus. Provokatiivse küsimuse ajendiks sai Marina jutt sellest, et diplomaatiline lahendus on sõjale kõige parem lahendus (rida 126).

Marina reageeris provokatiivse küsimuse järel vaid oma pealiigutuste ning näoilmetega. Sõna võttis hoopis Merle, kes asus Marinat kaitsma (rida 129). Marina näoilme reetis aga, et ta polnud rahul Aarne väitega. Merle kohene reageering annab aimu, et ta toetab Marinat ning nende ideed või arusaamad riigikaitsest kohati ühtivad. Marina, kes lasi Merlel jutujärje üle võtta ilma vahele sekkumiseta võis näidata, et ta soovib oma vastuse enne väljaütlemist läbi

mõelda. Teisalt näitas Marina enda seisukohta oma pearaputustega (rida 129) ning muigega (rida 127) ilmselt paremini kui ta seda sõnadega teinud oleks. Siiski oleks kohene reageerimine sõnavõtuga Marinast usutavama mulje jätnud.

Taavi näitas analüüsitud saatelõigus oma kehahoiakuga aga pigem seda, et tema arusaamine riigikaitse korraldusest ei ühti Merle ega Marina omadega. Taavi pidev vaatamine enda ette maha (read 132, 136, 144) ning käsi risti üle kõhu istumine (read 116-117, 119) jätavad mulje, et Taavit juskui ei huvitaks kaaskülaliste vestlus.

Merle, kes terve 1. aprilli 2014 saate ajal istus sirge seljaga, jättis endast professionaalse mulje. Ka tema riietus ning kinnipandud juuksed aitasid professionaalsele muljele kindlasti kaasa. Tema žestid kätega jätsid siira ja avameelse mulje. Kätega žestikuleeris palju ka Eerik-Niiles, kes jättis oma kehaliigutustega mulje, et ta teab, millest ta räägib ning ta ise on teemasse väga süvenenud.

Riho seevastu eksles terve analüüsitud saatelõigu jooksul oma pilguga mööda stuudiot, mis jättis mulje nagu oleks ta ebakindel, eemalolev või nagu oleks tal midagi varjata. Samuti jätsid sellise mulje tema sõrmed, mis laual rütmilisi liigutusi tehes viitasid rahutusele või kannatamatusele. Riho vormiriietus oleks justkui eeldanud rohkem enesekontrolli nii tema sõnades kui ka kehaasendites ja -liigutustes. Vormiriietust kandev inimene ei ole oma suhtlusegevustes sama vaba kui eraisiku rõivaste kandja. Vormiriietuses isik esindab organisatsiooni ning see eeldab ka organisatsiooni hea tavaga sobivat käitumist.

Mikk vaatas oma kõne ajal mitu korda maha ning altkulmu saatejuhti põrnitsedes ei jätnud ta samuti enesekindlat ega usutavat muljet.

10. veebruari 2015 saates viitasid Merle näoilmed, lahtised juuksed ning lausete ja mõtete formuleerimine pigem väsimusele. Võrreldes kahte analüüsitud saadete lõike, jättis Merle usutava ja professionaalsema mulje pigem 1. aprilli 2014 saates.

Marina suutis aga oma kõnepauside ning kontrollitud kehaasenditega mõjuda range ning enesekindlana. Teisalt mõjusid kõnepausid aga kuidagi üleolevalt. Sellist muljet toetasid ka

peaga liiga palju raputamine ning muie tema suul, kui Aarne esitas provokatiivse küsimuse. Eelnevast selgub, et kui saatekülaline ei taha erutust või rahulolematust välja näidata, siis võiks ta oma kehaliigutuste ja hoiakuga eeskuju võtta Merlest. Merle pilk oli üldjoontes paigalpäisiv, tema selg oli sirge ning käsi kasutas ta oma jutu mõjuvamaks muutmisel.

Provokatiivsele küsimusele reageeris kiiresti ja edukalt Riho, kes suutis kiiresti oma peas mõelda välja vastuse ning ei tekitanud oma vaikusega ebamugavat olukorda. Riho: “*jah et nad on nad on väga väga tõsiselt ee võtnud seda reformi viimased aastad jaa ja ja tegev ja väväga oluliselt ee lühendanud seda eelhoiatuse aega mis mm millega meie oleme omal ajal arvestanud,*” (rida 65-68). Tema kehaliigutused aga ei toetanud tema vastust. Tema näoilmet võis välja lugeda üllatust saatejuhi provokatsioonile. Sellises olukorras oleks paremini mõjunud ehk õrn muie, mitte kergitatud kulmud. Marinale esitatud provokatsioon jättis Marina muie aga pigem üleoleva mulje. Enesekindlamana oleks mõjunud kohene reageerimine sõnavõtuga provokatsioonile.

4.2 ARUTELU MEETODI ÜLE

Mikroanalüüsi aluseks olnud multimodaalse diskursuse analüüs võimaldas uurida saadetes osalejate suhtluses kasutatavaid erinevaid väljendusvõimalusi omavahelises seoses. See vähendas võimalusi erinevateks tõlgendusteks ning mitme semiootilise ressursi koostöö analüüsimine andis võimaluse jälgida sõnade, hääle väljendusvõimaluste ja kehaliigutuste ning -asendite kooskõla olemasolu või puudumist. Näiteks Riho vastas kiiresti ja kindlal häälel Aarne provokatiivsele küsimusele: “*jah et nad on nad on väga väga tõsiselt ee võtnud seda reformi viimased aastad jaa ja ja tegev ja vä-väga oluliselt ee lühendanud seda eelhoiatuse aega mis mm millega meie oleme omal ajal arvestanud,*” (read 65-68). Samas reetsid tema samaaegsed kehaliigutused ebakindlusele (read 65-66).

Loizos (2000: 95) kirjutab oma artiklis, et audiovisuaalset materjali saab väga lihtsalt moonutada. Näiteks on monteerimisel võimalik lõigata välja saatekülaliste sõnu ning samuti on võimalik manipuleerida vaatajaid sellega, mida kaadris näidatakse või mida kaadrist välja jäetakse. “Vabariigi kodanikud” on otsesaade ja nii on montaaži võimalused piiratud, kuid

siiski ei saa televaatajale nähtavat ja kuuldavat saadet analüüsides tajuda kõike, mis vestlussaate ajal stuudios toimus. Kuna analüüsitavas saates istusid nii saatejuht kui ka -külalised laua taga, siis jäi analüüsist välja näiteks jalgade tegevus. Analüüsida saan seda, mida näeb ja kuuleb televaataja.

Mikroanalüüs võimaldab väga täpselt jälgida inimeste suhtlustegevusi, kuid analüüsiks on võimalik võtta korraga väga lühike lõik suhtlusolukorrast. Seetõttu ei saa teha väga suuri üldistusi. Üldisemate järelduste tegemiseks on vaja teha põhjalikum ja pikaajsem uurimistöö. Huvitava tulemuse võiks anda erinevate uurijate samalaadsete tööde võrdlemine.

Minu bakalauresetöö aluseks olid “Vabariigi kodanike” kahe saate 10-minutilised lõigud, mistõttu võiks minu tööst lähtuvalt uurida saatejuhi ja -külaliste semiootiliste ressursside kasutamist terve saate vältel. Kuna saatekülalised valiti 1. aprilli 2014 ja 10. veebruari 2015 saatesse just oma tegevusvaldkonna ja avalike väljaütlemiste põhjal, siis oleks huvitav teada, kuidas kõik seitse saatekülalist üleüldiselt oma suhtluses semiootilisi ressursse kasutavad. Võrreldes nende suhtlustegevust “Vabariigi kodanike” saates ning ka mujal telesaadetes või -uudistes võib analüüsija leida nende suhtlusviisides sarnaseid mustreid.

KOKKUVÕTE

Minu bakalaureusetöö eesmärk oli vestlussaate “Vabariigi kodanikud” kahe saate lõikude alusel uurida riigikaitse ja julgeoleku teemadel vestlevaid inimesi ning analüüsida tähendust loovate vahendite kasutamist nende suhtluses. Töö fookuseks oli uurida, kuidas käituvad saatekülalised seoses saatejuhi provokatiivsete küsimustega.

Telesaade võimaldab analüüsida nii auditiiivseid kui ka visuaalseid semiootilisi ressursse, mida nii saatejuht ning -külalised väljendavad hääle ja kehaliigutuste ning -asendite kaudu. Analüüsimiseks transkribeerisin vestlussaate 10-minutilise saatelõigu mõlemast valitud saatest. Transkriptsioonis kirjutasin sõna-sõnalt välja saates osalejate kõne ning lisaks kirjeldasin nende auditiiivseid ja visuaalseid semiootilisi ressursse.

Telesaade võimaldab analüüsida lisaks sõnadele ka auditiiivseid ja visuaalseid semiootilisi ressursse, mida ajakirjanikud väljendavad nii hääle kui ka kehaliigutuste ja -asendite kaudu. Veel saab analüüsida sellist visuaalset materjali, mida kasutatakse verbaalse teksti ajal videolugudes. Analüüsi läbiviimiseks transkribeerisin kõik saated täismahus ning küsimustele lisasin auditiiivsete ja visuaalsete semiootiliste ressursside kirjeldused.

Inimesed suhtlevad üksteisega nii sõnade kui ka kehaliigutuste ja -asendite abil. See tähendab, et suhtlus pole mitte ainult verbaalne, vaid suhtlus on multimodaalne.

Bakalaureusetöö analüüsi aluseks valisin multimodaalse diskursuse analüüsi, mis võimaldas uurida saates osalejate suhtluses kasutatavaid väljendusvõimalusi omavahelises seoses. Mikroanalüüs saatelõigu põhjal võimaldas väga täpselt jälgida inimeste suhtlustegevusi. Analüüsis keskendusin saatejuhi ning -külaliste sõnalisetele väljendustele, hääle väljendusvõimalustele ning kehaliigutustele ja -asenditele.

Multimodaalse diskursuse analüüs näitas, et saatejuhi provokatiivset küsimust oleks saatekülaline saanud vältida eelkõige oma sõnade kasutamisega. Saatejuhile annab ajendi provokatiivse küsimuse esitamiseks ka saatekülalise ekslev pilk ning nihelevad kehaliigutused – need annavad märku, et saatekülaline ei tunne ennast kuigi kindlalt oma väljaöeldud

sõnades. Usutavusele aitavad kaasa näiteks rääkija avatud žestid kätega: need näitavad kõneleja enesekindlust.

Analüüsis selgus, et kui saatekülaline ei taha erutust või rahulolematust välja näidata, siis võiks tema kehahoiak olla üldjoontes paigalpäisiv, selg sirge ning oma jutu usutavamaks muutmisel tuleks teha kätega ka žeste. Provokatiivse küsimuse kuulmisel jätab hea mulje kiire reageerimine, kuid seejuures ei tasuks ära unustada ka oma näoilmeid, et need ei reedaks ebakindlust. Professionaalsema mulje jätavad kindlasti ka korrektne riietus ning naistel tagasihoidlik meik ja kinnitatud juuksed.

Minu bakalaureusetöö võib abiks olla kõigile, kes peavad andma intervjuud kas silmast silma või televisiooni vahendusel, sest suhtlus ei hõlma mitte ainult verbaalset teksti, vaid ka teisi tähendust loovaid vahendeid.

SUMMARY

Hereby this bachelor's work headline is "Multimodal conversation on the TV show Vabariigi Kodanikud: Guests' communicative actions after the journalist's provocative question". Keywords are multimodality, multimodal communication, multimodal discourse analysis, semiotic resources, TV interview, national defense and security.

Bachelor's work concentrates on the communication analysis of semiotic resources. Semiotic resources can be counted posture, movement, voice and also smells, tastes and physical environment. This bachelor's work concentrates mainly on voice, movements and movement positions. The baseline of analysis are the segments of Estonian TV show Vabariigi Kodanikud where seven guests of the show are to converse about national defense and security.

The purpose of this bachelor's work is to observe the actions of the people conversing about national defense and security. The main focus of the work is to research the reaction of the guests to the provocative questions by the host. There are two main questions in this research:

1. How the guests behave before provocative questions?
2. How the guests of the show react to the provocative questions by the host of the show?

This work is based on multimodal discourse analysis that enables us to research the use of visual and audience semiotic resources to create a message. Analyzing the cooperation of several semiotic resources gives us the possibility to observe the harmony of words, voice, communication and body movements or the lack of it.

Multimodal discourse analysis showed us that to avoid the provocative questions of the host the guest of the show has to choose their words. At the same time wandering glimpse and fidget movements can give us a sign of uncertainty which can also lead up to provocative questions. The strength of the communicator can be shown by gestures of the hands.

Analysis showed us that when the guest of the show does not want to show their excitement or discontent they should keep steady movements and posture, straight back and to add

credibility they should also use gestures of the hands. Also quick reaction and keeping your face composure will help you in hiding your uncertainty. Professional look can be achieved by clothing and veiled hair by women.

This bachelor`s work can be a help to all who need to give live interview or television interview because communication does not only cover verbal text but also other kind of communication tools.

KASUTATUD KIRJANDUS

1. Ainsalu, A. (2000). *Suhtluse reguleerimine näo- ja pealiigutuste kaudu eestikeelses meediavestluses*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, filosoofiateaduskond.
2. Allwood, J. (2003). *Cooperation and flexibility in multimodal communication*. Kasutatud 03.01.2015
<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download;jsessionid=3FAAE6011F415AA3A9AF2F406299007C?doi=10.1.1.31.1141&rep=rep1&type=pdf>.
3. Allwood, J. (2008). Multimodal corpora. *Corpus linguistics. An international handbook*, 1, 207-225.
4. Amaia, A. ja Santander, I. (2013). Turn-taking markers in political television interviews. Kasutatud (23.05.2015) <http://repositorio.uchile.cl/handle/2250/115701>
5. Atifi, H. ja Marcoccia, M. (2006). Television genre as an object of negotiation: A semio-pragmatic analysis of French political “television forum”. A. Fetzer ja E. Weizman (toim.), *Journal of Pragmatics*, Vol 38, number 2 (lk 250-268). Elsevier.
6. Cienki, A. (2008). Why study metaphor and gesture? A. Cienki ja C. Müller (toim.), *Metaphor and Gesture*, 5-24. New York: John Benjamins.
7. Ereht, T., Leemets, T., Mäearu, S. ja Raadik, M. (2013). Eesti õigekeelsussõnaraamat ÕS 2013. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.
8. Goodwin, M. H. (1980). Processes of Mutual Monitoring Implicated in the Production of Description. *Sociological Inquiry*. Kasutatud 03.01.2015
<http://www.sscnet.ucla.edu/anthro/faculty/goodwin/MutualMonitoring.pdf>.
9. Goodwin, C. (2002). Time in Action. *Current Anthropology*, 43, 19-35.
10. Harro-Loit, H. (2015). Inimressurss kui eeldatav väärtus. A. Trumm (toim.), *Inimressurss ja riigikaitse: jätkusuutliku arengu väljakutsed* (lk 4-9). Strateegilise Jätkusuutlikkuse Kompetentsikeskus.
11. Himma, M. ja Laks, T. (2014). Interaktiivne ajajoon: Ukraina kriisi 11 kuud. ERR, 21. oktoober. Kasutatud 22.01.2015 <http://uudised.err.ee/v/valismaa/ukraina/334e4e7c->

1922-4db3-80be-0e94d55169a5.

12. Ingerpuu-Rümmel, E. (2012). Teadmise esiletulemine võõrkeeletunni multimodaalses suhtluses. *Journal of Estonian and Finno-Ugric Linguistics*, 3–2, 9–30.
13. Ingerpuu-Rümmel, E. (2014a). Multimodaalse diskursuse analüüs. *Teksti- ja diskursuse analüüsi meetodid*. Kasutatud 01.01.2015 <https://sisu.ut.ee/samm/multimodaalse-diskursuse-analyys>.
14. Ingerpuu-Rümmel, E. (2014b). *Multimodaalse diskursuse analüüs*. Loengukonspekt. Tartu Ülikool.
15. Ingerpuu-Rümmel, E. (2015). Teachers and Learners Constructing Meaning for Vocabulary Items in a Foreign Language Classroom. K. Jokinen ja M. Vels (toim.), *Proceedings of the 2nd European and the 5th Nordic Symposium on Multimodal Communication* (lk 37-45).
16. Jefferson, G. (2004). Glossary of transcript symbols with an introduction. G. H. Lerner (toim.), *Conversation Analysis: Studies from the First Generation* (lk 13-34). Amsterdam: John Benjamins Publishing Co.
17. Jewitt, C. (2008). *Multimodality and Literacy in School Classrooms*. Kasutatud 23.05.2015 http://www.science.gu.se/digitalAssets/1360/1360516_multimodality-and-literacy.pdf.
18. Jewitt, C. (2013). Multimodal Methods for Researching Digital Technologies. S. Price, C. Jewitt, B. Brown (toim.), *The SAGE handbook of Digital Technology Research* (lk 250-265). London: Sage Publications Ltd.
19. Jokinen, K. ja Vels, M. (2015). Preface: The 2nd European and the 5th Nordic Symposium on Multimodal Communication. K. Jokinen, M. Vels (toim.), *The 2nd European and the 5th Nordic Symposium on Multimodal Communication* (lk 1-4).
20. Kaitsevälase vormiriietuse kirjeldus ja vormiriietuse väljastamise kord (2013). *Riigi Teataja*, 23. oktoober. Kasutatud 20.01.2015 <https://www.riigiteataja.ee/akt/129102013002>.
21. Kendon, A. (2004). *Gesture: Visible Action as Utterance*. New York: Cambridge University Press.

22. Knapp, M.L., Hall, J. A. ja Horgan, T. G. (2013). Nonverbal Communication: Basic Perspectives. M. L. Knapp, J. A. Hall ja T. G. Horgan (toim), *Nonverbal Communication in Human Interaction*, 8, (lk 4-5). Boston: Wadsworth.
23. Koort, K. (2014). *Ajakirjaniku küsimuste funktsioonid telesaate "Välisilm" näitel*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, sotsiaal- ja haridusteaduskond.
24. Kress, G. ja Leeuwen, v. T. (2001). *Multimodal Discourse: The modes and media of contemporary communication*. New York: Oxford University Press Inc.
25. Kress, G. ja Leeuwen, v. T. (2006). *Reading Images: The Grammar of Visual Design*. New York: Routledge.
26. Kress, G. (2010). *Multimodality: A social semiotic approach to contemporary communication*. London: Routledge
27. Kulakov, D. (2011). Tähenäiduse multimodaalne edastamine: kõne, žesti ja füüsilise ümbruse vastasmõju. Ettekanne. *Tartu ja Helsingi ülikooli seminar*. Soome, 15.-16. september. Soome: Tvärminne.
28. McNeill, D. (2007). *Gesture & Thought*. London: University of Chicago Press.
29. Mihkels, K. (2013). *Keel, keha ja kaardikepp: õpetaja algatatud parandussekventsides multimodaalne analüüs*. Doktoritöö. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut.
30. O'Halloran, K. L. (2011). Multimodal Discourse Analysis. K. Hyland ja B. Paltridge (toim.), *Companion to Discourse Analysis* (lk 120-137). London: Continuum.
31. Rummo, I. (2015). *A Case Study of the Communicative Abilities of a Subject with Mosaic Patau Syndrome*. Doktoritöö. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut.
32. Saarep, S. (2013). Sigrid Saarep: taibud, klounid, sõdurid ja mesilased. Postimees, 8. veebruar. Kasutatud 02.01.2015 <http://arvamus.postimees.ee/1132168/sigrid-saarep-taibud-klounid-sodurid-ja-mesilased>.
33. Talv, T., Stõun, I. ja Saarlaid, M. (2012). *Abimaterjal teleesinemiseks algajale TTÜ kõneisikule*. Kasutatud 11.01.2015 <http://htkfoorum.ttu.ee/objektid/esinemine/>.
34. Teedla, P. (2014). Teleauditooriumi ülevaade novembrikuus. *TNS Emori kodulehekül*, 4. detsember. Kasutatud 05.01.2015 <http://www.emor.ee/teleauditooriumi-ulevaade-novembrikuus/>.

35. Tenjes, S. (1996). Gestures in Dialogue. H. Õim (toim.), *Estonian in the Changing World* (lk 163-192). Tartu: Tartu Ülikooli üldkeeleteaduse õppetool.
36. Tenjes, S., Rummo, I. ja Praakli, K. (2009). Kommunikatiivse situatsiooni dünaamiline dimensioon. *Eesti Rakenduslingvistika Ühingu aastaraamat*, 5, 267-285.
37. Tenjes, S., Lõbus, T., Kubinyi, L., Rummo, I., Kulakov, D. ja Ingerpuu-Rümmel, E. (2010). Multimodaalne suhtlus keeleõppe ja -kasutuse teenistuses. *Journal of Estonian and Finno-Ugric Linguistics*, 1-1, 21-39.
38. Toomas Hendrik Ilvese kõne vabariigi aastapäeval. *ERR*, 24. veebruar. Kasutatud 23.01.2015 <http://uudised.err.ee/v/arvamus/fd231f27-460d-45f6-ba5b-4e44daf70f57>.
39. Uibo, E. (2013). Saatejuhi roll ETV saates “Vabariigi kodanikud”. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.
40. Vaata Ukraina protestide kujunemislugu. (2014). *Postimees*, 21. veebruar. Kasutatud 22.01.2015 <http://www.postimees.ee/2705110/vaata-ukraina-protestide-kujunemislugu>.
41. Vabariigi kodanikud (2015). *ERR portaal*. Kasutatud 01.01.2015 http://etv.err.ee/1/paevakajasaated/vabariigi_kodanikud.
42. Ward, C. W. ja Wilkinson, A. E. (2006). *Conducting Meaningful Interpretation: A Field Guide for Success*. Golden, CO: Fulcrum Publishing.
43. Loizos, P. (2000). Video, Film and Photographs as Research Documents. M. W. Bauer ja G. Gaskell (toim.), *Qualitative Researching with Text, Image and Sound: A Practical Handbook for Social Research* (lk 93-107). London: SAGE Publications Ltd.

LISA 1. 01.04.2014 “VABARIIGI KODANIKUD” TRANSKRIPTSIOON

Rea nr	Aeg	Osaleja	kuvatõmmis	Suuline sõnaline ja hääleline väljendus	Kehaliigutused ja -asendid
1	11:10	Aarne Riho Merle Mikk		A: Eee head külalised te kindlasti olete Eerik Nilese seda seda <u>artiklit</u> lugenud ee <u>Püha</u> maa põhjas oli oli oli selle pealkiri ja siis <u>ta ta esitas</u> seal väga väga	-hõõrub omavahel lõua all ristatuid sõrmi, vaatab Riho ja Merle poole -vaatab pilguga vaheldumisi lauda ja Aarnet, noogutab peaaegu märkamatult -istub liikumatult, vaatab korraks Eerik-Niilest -vaatab lauale ja mängib pastakaga
2	11:19	Aarne Eerik-Niiles		A: kõva <u>visiooni</u> et et eesti peaks olema (.) <u>no</u> midagi (.) <u>iisraeli</u> sugust siin põhjas	-vaatab Aarnet, naeratab, paneb korraks huuled prunti, niheleb õlgadega

3	11:25	Aarne Riho Merle		<p>A: <u>kuidas</u> kuidas ee kuidas see visioon nagu tundub (2) et peaks <u>hakkama</u> (.) noh <u>terashammastega</u></p>	<p>-pilk on pööratud arvutile, hoiab ristatudid sõrmi, tõmbab ülahuult paar korda mööda sõrme, vaatab Merle poole, lööb ühe käe teise peale rusikasse -istub liikumatult, eksleb pilguga mööda stuudiot, tõstab parema käe natukene laualt ülesse poole ning asetab käe uuesti lauale -istub liikumatult, vaatab Aarnet, naeratab, niisutab huuli, vaatab Eerik-Niilese poole naeratades</p>
4	11:32	Aarne		<p>vaenlasele <u>vastu</u> (.) <u>relvastuma</u></p> <p>E-N: minu käest ei ole seda vist mõtet seda <u>küsida</u> sest ma arvan et see on väga hea <u>mõte</u></p> <p>A: [eii (.) <u>ei</u> sina <u>sina</u> kirjutasid <u>artikli</u>]</p>	<p>-hoiab ikka käsi üksteise peal rinna kohal ning vaatab Eerik-Niilese poole, avab vasaku käe korraks õlaga ühele joonele ning asetab selle siis tagasi teisele käele, vaatab arvutit ja pöörab pilgu taas Niilese poole, avab käed, teeb kätega paralleelse liigutuse alla ning asetab need kokku (sõrmed lõua suunas välja sirutatult)</p>
5	11:37	Eerik-Niiles		<p>A: jah</p> <p>R: mina arvan, et et see (.) <u>riik</u> mis meil on see on nii väärtuslik</p>	<p>-niheleb, naerab, tõuseb korraks toolilt natukene ülesse ja istub taas, naerab kinnise suuga, pöörab pilgu korraks lauale</p>

6	11:43	Riho Aarne Merle		et seda tulebki kaitsta kõigi võimalike vahenditega A: kmkh R: kasutades ka (.) ka <u>oma</u> (.) oskusi ja (.)	-istub liikumatult, käed lauale asetatult, vaatab pilguga kaugemale maha -vaatab Rihot, niheleb ning tõuseb korraks toolilt, et muuta oma kehaasendit -istub liikumatult, vaatab Rihot/pöörab pilgu lauale
7	11:50	Riho		R: <u>jõudu</u> ja ka <u>liitlasi</u> (2) ja kuna me ikkagi oleme (.) väike riik ja ja <u>väga</u> väikese rahvaarvuga riik siis siis on	-vaatab pikalt maha, pöörab pilgu korraks Aarne poole, seejärel taas maha
8	11:57	Riho Merle		liitlaste abi ikkagi <u>hädavajalik</u> (2) ee ise suudame teha asju ja ja ja liitlased <u>ka</u> et ega me ajaloo ei ole <u>ka</u> kordagi ilma liitlasteta	-hoiab pilku maas, niheleb -istub liikumatult, eksleb pilguga Riho ja Aarne suunas, noogutab paar korda
9	12:06	Riho		nigu reaalselt <u>hakkama</u> saanud kasvõi vabadus sõjas ju sõda võideti küll eesti... A: [noja aga] R: sõduriga <u>aga</u> ikkagi..	-tõuseb toolilt natukene püsti ja muudab oma kehaasendit, vaatab Aarne poole, hoiab käsi laual, tõstab parema käe randmest laualt ülesse kaks korda korda, tõstab vasaku käe randmest

		Aarne Merle		<p>A: [ei]</p> <p>R:liitlaste abil..</p> <p>A: [ei]</p>	<p>laualt korraks ülesse ja asetab käe lauale tagasi, tõstab parema käe randmest natukene ülesse ja asetab käe taas lauale</p> <p>-tõstab klaasi laualt ja joob, asetab klaasi tagasi lauale, tõmbab sõrmega nina alt, sirutab ülakeha sirgemaks</p> <p>-istub liikumatult, vaatab lauale, noogutab, vaatab Rihot, vaatab Aarnet, vaatab lauale ja puudutab parema käe sõrmedega joogiklaasi</p>
10	12:13	Riho		<p>A: aga selles artiklis on on tähelepanu just <u>see</u> et et kollektiivne kaitse</p>	<p>-vaatab Aarnet, muigab korraks, vaatab lauale</p>
11	12:16	Aarne		<p>A: on küll väga <u>tore</u> ja see on kindlasti palju odavam (.) <u>kordades</u> kui kui <u>ise</u> hambuni relvastuda aga aga</p>	<p>-vaatab Riho suunas, sügab parema käe põidla ja teise sõrmega kõrva/lesta/vaatab viivuks Eerik-Niilese poole, sügab ikka kõrva</p>

12	12:22	Merle Riho		<p>A: et peaks nagu noh <u>oluliselt rohkem</u> panustama nüüd <u>viimaste</u> (.) <u>sündmuste</u> (.) <u>valguses</u> (.) meie meie kaitsevõimes</p> <p>ME: Pole ühte <u>teiseta</u> ma arvan, et kollektiivkaitse ja ja suutlikkus ise ennast kaitsta käivad</p>	<p>-istub liikumatult ja vaatab Aarne poole</p> <p>-istub liikumatult, eksleb pilguga</p>
13	12:33	Merle Riho Aarne		<p>ME: käsikäes ja ma arvan, et kui <u>kümme</u> aastat tagasi võibolla <u>tõesti</u> tagasi vaadates olime pisut naiivsed</p>	<p>-kallutab pead natukene vasakule, tõstab parema käe laualt ja teeb sellega ringi, tõstab mõlemad käed laualt, asetab need paralleelselt peopeasad vastakuti lahku, asetab avatud käed kokkupoole</p> <p>-istub liikumatult, eksleb pilguga mööda stuudiot, hingab sügavalt sisse ning sirutab ülakeha</p> <p>-nõjatub parema käe teise sõrmega põsele, vaatab Merle suunas, istub liikumatult</p>
14	12:38	Merle Riho		<p>ME: ja selles <u>asjases</u> vaimustuses ee ja <u>hurraa-</u> <u>tundes</u> et me <u>nato</u> liikmeks saime arvasime et ee et kollektiivkaitse ongi <u>kõik</u> mis vaja siis <u>tänaseks</u> on</p>	<p>-vaatab Aarne poole, liigutab õlgu (tundub, et teeb käega žeste), kergitab kulme</p> <p>-istub liikumatult, eksleb pilguga ringi/ laseb õlad äkiliselt alla poole, istub taas liikumatult</p>

15	12:47	Merle Riho Aarne		<p>minu meelest üsna <u>selge</u></p> <p>A:[kmkh]</p> <p>ME: et ee et see on see on see <u>laiapindne</u></p>	<p>-pilk on suunatud lauale, hoiab käsi laual, pöörab pilgu Aarne poole, teeb kätega “löötsa”, kergitab kulme</p> <p>-istub liikumatult, käed lauale asetatult (peopesad laual), eksleb pilguga, tõstab ühe käe laualt kohendab kehaasendit, tõstab ühe käe laua alla, maigutab suud</p> <p>-istub põsk parema käe teisele sõrmele nõjatatult, sügab nina, sirutab selja sirgemaks, asetab käe küünarnukist lauale</p>
16	12:52	Merle		<p>ME: riigikaitse mida meil on <u>vaja</u> ja igaüks peab sinna <u>panustama</u> küsimus nüüd <u>jah</u> kas kaks protsenti on <u>piisav</u></p>	<p>-vaatab Aarne poole, pöörab pilgu sekundiks Eerik-Niilese ja Miku poole ning seejärel taas Aarne poole, noogutab korraks</p>
17	12:58	Merle Mikk		<p>ME: <u>või</u> õ murranguliste sündmuste valguses peaks seda ee seda ee ressursi <u>veelgi</u> suurendama</p> <p>A: no seda ma <u>mõtlengi</u> et mis me siin <u>kahega</u> jamame et paneme kohe õõ sada protsenti <u>otsa</u> nagu <u>ameeriklastel</u> või või või mai tea paljudel riikidel on</p>	<p>-vaatab Eerik-Niilese poole, vaatab Miku poole, vaatab Aarne poole, noogutab (kulmud kergitatud), avab käe laua kohalt ülesse poole, pöörab pilgu Eerik-Niilese suunas</p> <p>-istub liikumatult, pilk on</p>

		Riho			suunatud Aarne poole, koputab sõrmedega vastu lauda
		Eerik-Niiles			-vaatab Aarne suunas, siis korraks Miku suunas ning taas Aarne suunas, pöörab pilgu lauale, kergitab ühte suu poolt korraks natukene ülesse, liigutab parema käe sõrmi kolm korda vaikselt vastu lauda, liigutab suunurki korraks ülesse poole -tõstab ühe käe joogiklaasile, tõstab ka teise käe joogiklaasile
18	13:11	Aarne		A: seitse <u>kaheksa</u> protsenti E-N: sellega ei saa ilmselt ilmselt nagu <u>hulluks</u> minna ja selge see et riik peab ikkagi	-istub vasak käsi kõverdatult, vaatab Eerik-Niilese suunas, liigutab suunurki allapoole ja niisutab huuli
19	13:16	Eerik-Niiles		E-N: ka <u>muid</u> vajadusi vajadusi <u>katma</u> ee ja isegi kui me tõstame oma kaitsekulutusi noh mai tea kahe ja <u>poole</u> protsendi peale SKP-st	-vaatab Aarne suunas, liigutab ülakeha ettepoole ning seejärel tagasi taha, vaatab hetkeks Merle ja Riho suunas, liigutab pead korraks paremale-vasakule, kergitab kulme - pilk suunatud alla, pilgutab tihti silmi
		Mikk			

20	13:24	Riho Eerik-Niiles		et ega see tegelikult e tänases olukorras ei ole ilmselt ka <u>piisav</u> (2) sellepärast noh (2)	-istub liikumatult, eksleb pilguga Eerik-Niilese ja laua suunas, pilgutab mitu korda silmi, vaatab maha, noogutab, nõjatub seljaga seljatoele lähemale -liigutab õlgu, liigutab pead korraks allapoole ja siis tagasi ülesse
21	13:30	Eerik-Niiles		peaski <u>mõtlemas</u> MI: [kunagi pole piisavalt tegelikult] E-N: peaks <u>mõtlemas</u> võimalustele saada niiöelda	-vaatab Aarne poole, vaatab korraks Miku poole, hoiab paremat õlga natukene all pool, kergitab pead rohkem ülesse poole
22	13:35	Riho Eerik-Niiles		<u>välisfinantseeringut</u> ja iisraelil on selline mudel <u>olemas</u> MI: ma arvan, et iisraeli mudel on tegelikult on väga hea <u>näide</u> ja tegelikult iisraeli mudelist oleme ku <u>meie</u> oma riigikaitse mudeli ülesehitamisel <u>jätkunud</u>	-naeratab, vaatab Eerik-Niilese suunas, vaatab korraks pilguga maha, tõstab parema käe laualt korraks ülesse poole, pöörab pilgu ja pea Miku suunas, vaatab pilguga vaheldumisi Mikule otsa ning Miku kätele, keerab näo otse -vaatab Aarne suunas, liigutab käsi, tõstab pea rohkem ülesse poole

		Mikk			-istub liikumatult, pea suunatud Merle suunas, tõstab vasaku käe sõrmi laualt natukene ülesse ja asetab sõrmed tagasi lauale (viis korda), kergitab ennast korraks toolilt natukene ülesse ja istub tagasi, muutes oma kehaasendit
23	13:44	Mikk		MI: ee lähtunud e esiteks siis <u>kollektiivkaitse</u> (.) ee teiseks iseseisev ee <u>kaitsevõime</u> ja	-vaatab altkulmu Aarne poole, nõjatud ülakehaga taha poole ja siis taas samasse asendisse
24	13:50	Mikk Eerik-Niiles Merle		MI: <u>kolmandaks</u> ma lisaksin <u>väga</u> tihedad kahepoolsed <u>suhted</u> (.) eriti ameerika ühend	-vaatab Aarne suunas, hoiab vasakut kätt avatuna laual, tõstab kiiresti vasaku käe sõrmi laualt natukene ülesse poole ja asetab need tagasi lauale (9 korda) -istub sirge seljaga, pilk suunatud Aarne poole, liigutab korraks ja kiiresti paremat õlga natukene ülesse ja tagasi alla, pöörab pilgu maha ning tagasi Aarne suunas -istub liikumatult ja sirgelt, pea ja pilk suunatud Miku poole

25	13:54	Mikk Merle Eerik-Niiles		<p>MI: riikidega aga samutii <u>suurbritanniaga</u> kellega tekkis meil <u>väga</u> tihe liiklassuhe ju <u>afganistaanis</u> (.) ja ja see kestab ee praeguseni <u>edasi</u> (.) ee <u>samamoodi</u> väga tihe suhe <u>prantslaste</u> ja <u>sakslastega</u> ma arvan et <u>selline</u></p>	<p>-istub liikumatult, vaatab altkülmu Aarne suunas, pöörab pilgu korraks kõrvale ning seejärel taas Aarne suunas, liigutab vaid pead õrnalt ülesse-alla, pöörab pilgu viivuks lauale, vaatab Aarne suunas, kergitab kulme</p> <p>-istub liikumatult, pea õrnalt paremale kallutatult, vaatab Miku suunas</p> <p>-istub liikumatult, vaatab Aarne suunas, pöörab pilgu äkiliselt Miku suunas</p>
26	14:08	Riho		<p>MI: kombinatsioon ee <u>tagab</u> meie riigi kaitstuse kõige paremini</p> <p>A: [noja aga neid on] neid on <u>seitse</u> miljonit meid on kõigest <u>üks</u> ee</p>	<p>-istub ülakehaga ettepoole kallutatult, vaatab Miku poole, vaatab lauale, teeb suu natukene lahti, vaatab Aarne poole, kulmud kergitatud</p>
27	14:13	Mikk		<p>A: nendel on ee suur <u>lobi</u> ee <u>washingtonis</u> meil praktiliselt ei ole mitte <u>midagi</u> (.) ee kui teile <u>meeldib</u></p>	<p>-, hoiab paremat kätt põlvel, vasak käsi on asetatud lauale-peopesa vastu lauda, tõstab sõrmed korraks laualt ülesse poole ning asetab need tagasi lauale (4 korda), vaatab Aarne poole, pea õrnalt vasakule</p>

					kallutatud, pilgutab silmi, noogutab paar korda õrnalt
28	14:21	Aarne		A: siis <u>hollywood</u> on on nende <u>käes</u> ja nii <u>edasi</u> ja nii edasi R: [aga] <u>nemad ei ole natos</u>	-kergitab õrnalt õlgu, pingutab suud, vaatab altkulmu Riho poole
29	14:25	Aarne Riho Merle Eerik-Niiles Mikk		R: ja meie <u>oleme</u> A: a miks a <u>miks</u> mei a miks <u>peaks</u> olema <u>maailmas</u> üks jõud olgu see siis kasvõi ühendriigid kes ee kekes oleks	-istub selg ettepoole nõjatatult, hoiab käsi ristamisi küünarnukkidest, käed on laual, tõstab vasaku käe ülesse ja hoiab peopesi lae suunas, sügab vasaku käe teise sõrmega kõrvtagust -hoiab peopesi laual, vaatab Aarne suunas, istub liikumatult -istub liikumatult sirge seljaga ja vaatab Aarne suunas, niisutab korraks huuli -istub liikumatult, vaatab Aarne poole, parem käsi on lauale toetatud, peopesa allapoole -vaatab Riho poole, käed on lauale asetatud, pöörab pilgu

					lauale, naerab, noogutab mitu korda õrnalt, tõstab pilgu Aarne poole
30	14:32	Riho		A: <u>huvitatud</u> siia ii investeerima E-N: [no <u>täna</u>] peaks olema sellest huvitatud ee tegelikult kogu <u>nato</u> sest ee <u>nato</u> on andnud meile julge-	-vaatab Aarne poole, suul õrn naeratud, pöörab pilgu lauale ja seejärel Eerik-Niilese poole, eksleb pilguga ülesse-alla, pöörab pilgu enda ette maha
31	14:39	Eerik-Niiles		E-N: oleku <u>garantii</u> (.) ja see on tegelikult kõikide liitlaste <u>kohustus</u> meid <u>kaitsta</u> (.) ja palju <u>odavam</u> oleks ju meid korralikult	-vaatab Aarne poole, pöörab pilgu korraks Merle ja Riho suunas ning vaatab seejärel taas Aarnet, liigutab pead õrnalt ettepoole
32	14:47	Eerik-Niiles Merle		E-N: relvastada ja sellega <u>vähendada oluliselt</u> meie ründamise <u>ohtu</u> (.) sest igaljuhul iga <u>sõda</u> (.)	-asetab käed korraks lauale, peopesad suunatud allapoole, tõstab vasaku käe sõrmed laua vastu ning liigutab neid ülesse-alla, asetab vasaku käe joogiklaasi vastu, tõstab paremat kätt korraks laualt ülesse-sõrmed ettepoole sirutatult ning liigutab neid paar korda ette-taha -istub liikumatult sirge seljaga, lõug natukene ettepoole suunatud, vaatab Eerik-Niilest

		Mikk			-istub sirge seljaga, vaatab Aarne suunas, vasak käsi on küünarnukist lauale sirutatud, liigutab vasaku käe sõrmi laual ülesse-alla, noogutab peaaegu märkamatult
33	14:53	Riho Aarne		E-N: on on <u>kallim</u> (.) ja <u>õudsem</u> kui (.) kui	-vaatab Eerik-Niilese suunas, hoiab käsi üksteise peal laual, pöörab pilgu maha sirutab parema käe joogiklaasile -vaatab Eerik-Niilese suunas, hoiab parema käe küünarnukki laual ning hoiab põialt ja teist sõrme lõua juures, liigutab korraks huuli,
34	14:57	Eerik-Niiles Mikk		E-N: rahakulutus <u>rahu</u> ajal A: no <u>kaitsev</u> äjuhatajale kindlasti <u>meeldiks</u> kui (.) <u>raha</u> kõvasti	-vaatab Aarne suunas, pöörab pilgu äkitselt Merle suunas -hoiab pilku maas, noogutab, vaatab Aarne poole

35	15:01	Aarne		<p>A: juurde tuleks</p> <p>R: et <u>veelkord</u> see <u>probleem</u> ei ole mitte ee <u>kaks</u> protsenti või <u>kolm</u> protsenti vaid <u>sada</u> protsenti ehk et</p>	-sügab vasaku käe teise sõrmega kõrva, vaatab altkulmu Riho suunas, tõstab sõrme suu juurde, liigutab paremat suupoolt ülesse
36	15:08	Riho		<p>R: sellest <u>sajast</u> protsendist millest seda <u>arvutatakse</u> ja eesti sugusel <u>väikeriigil</u> on ikkagi see see SKP <u>nii</u> väike et teatud asju me ei <u>hakka</u> kunagi</p>	-vaatab naerdes Aarne poole, pöörab pilgu vasakule poole maha, vaatab korraks Eerik-Niilese suunas, pöörab pilgu taas ette lauale, vaatab korraks Aarne suunas,
37	15:17	Riho Merle Eerik-Niiles		<p>R: ise suutma teha me peame <u>oma</u> jupi õigesti tegema ja ja väga oluline on siinkohal <u>öelda</u> ju ka et natoo <u>lepingus</u> on artikkel</p>	<p>-istub liikumatult, hoiab pilku maas, kergitab enda ülakeha, muudab kehaasendit</p> <p>-istub liikumatult, pea on pööratud Aarne suunas, vaatab pilguga Rihot, vaatab korraks maha ning seejärel taas Rihot</p> <p>-istub liikumatult, vaatab Aarne suunas, pöörab pilgu korraks Riho poole, tõstab käed laua alla, kergitab pead ülesse poole, vaatab Aarnet</p>

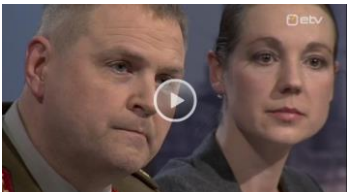
38	15:25	Riho		R: <u>kolm</u> mida keegi kunagi ei ei <u>tsiteeri</u> aga see ütleb et iga riik	-vaatab Aarnet, pöörab pilgu enda ette maha, vaatab taas Aarnet
39	15:30	Riho Aarne Merle		R: on <u>kohustatud</u> ennast ise <u>kaitsma</u> ja iseseisev kaitsevõime on kõigile riikidele <u>vajalik</u> (.) agaa (.)	-istub sirge seljaga, käed on asetatud üksteise peale lauale rusikasse, vaatab Aarne suunas, tõstab korraks paremat kätt ülesse poole ning asetab selle taas teisele käele lauale, vaatab pilguga maha -sirutab selga seljatoe poole, tõstab parema käe küünarnukiga lauale ning nõjatub sellele, vaatab Riho suunas -istub liikumatult, vaatab pilguga vaheldumisi Riho ja Aarne suunas
40	15:35	Riho		R: aga tähtis on <u>see</u> , et e (.) me teeme <u>ise</u> oma jupi aga mingeid asju <u>näiteks</u> seesama palju mainitud õhuturve e või no ütleme isegi <u>õhukaitse</u> ma täna enam õhuturvest ei <u>räägiksi</u> vaid <u>õhukaitse</u> on <u>asi</u> mis on	-istub pilk maha suunatud, tõstab paremat kätt laualt korraks ülesse ja asetab selle taas lauale teise käe peale, vaatab Aarne suunas, tõstab parema käe taas laualt natukene ülesse ja asetab selle tagasi teisele käele

		Aarne			-parema käe küünarnukk on laual ning nõjatub sellele, vaatab Riho suunas
41	15:49	Riho		R: niivõrd ressursimahukas et et eestil lätil leedul ei ei saa <u>kunagi</u> olema piisavalt	-pilk on suunatud maha, korraks liigutab pead kõrvale ja tagasi, tõstab pilgu Aarne suunas
42	15:54	Riho Aarne Merle		R: ressursi et endale <u>piisavat</u> tu tugevusega <u>lennukeid</u> hankida	-käed on küünarnukkidest lauale asetatud ning hoiab käsi üksteise peal laual-peopesad laua poole vaatab Aarne suunas maha, pöörab pilgu Aarnele -istub küünarnukiga lauale najatudes, sirutab selga seljatoe poole -istub sirge seljaga, liikumatult, vaatab Riho suunas, pöörab pilgu korraks Aarnele

43	15:58	Riho Merle		R: ja nii edasi A: [öelge] <u>miks</u> me ee <u>venemaa</u> tegevusest ja mitte <u>meie</u> siis (.)	-istub pilk maha suunatud, vaatab sekundiks Aarnet ning pöörab pilgu taas maha, niisutab huuli, joob vett -istub liikumatult, vaatab Aarne suunas
44	16:02	Eerik-Niiles Mikk		A: mitte <u>eesti</u> vaid vaid vaid nato ja ja koguu demokraatlik lääs <u>nii</u> vähe ikkagi ii teadsi-	-istub liikumatult, vaatab Aarne suunas -istub liikumatult, vaatab Aarne suunas
45	16:09	Aarne		A: me R: eee kuidas A: [või] või <u>teame</u> (.) ku me me <u>kogu</u> aeg praegu kuuleme <u>lauseid</u> et ainult <u>ühe</u> mehe ee	-vaatab Riho suunas, niisutab huuli, niheleb, pöörab pilgu Eerik-Niilese suunas, pöörab pilgu paremale maha, vaatab taas Riho suunas
46	16:14	Aarne		A: <u>peas</u> on on on see <u>tõde</u> et ainult <u>üks</u> mees teab ee mimida ta <u>järgmisena</u> nanagu ette võtab R: ma ei ole <u>nõus</u>	-istub parem käsi küünarnukist lauale sirutatud, tõstab vasaku käe küünarnukist ülesse ja hoiab sõrmi avatud lae poole ning teeb käega väikeseid ringe, pöörab pilgu maha, asetab vasaku käe parema käe biitsepsile

		Riho			-närib vasakut huule poolt, vaatab Aarne suunas, hoiab käsi küünarnukist lauale sirutatult, käed on asetatud üksteise peale, eksleb pilguga, tõstab parema käe vasaku käe pealt ära ning asetab selle sirgelt küünarnukist lauale, peopesa lauale asetatud, vaatab korraks vasakule ning raputab pead, vaatab taas Aarnet
		Merle			-istub liikumatult sirge seljaga, vaatab Aarne suunas, parem käsi on küünarnukist lauale sirutatud, avab hetkeks suu, tõstab parema käe küünarnukist ülesse poole ning sõrmed on sirutatud ülesse poole, sulges suu
47	16:20	Aarne		R: sellega tegelikult sellepärast et <u>meie</u> oleme (.) <u>tegelikult</u>	-istub küürus seljaga, vaatab Riho suunas, tõmbab keelega ühest suunurgast teisele poole, niisutab huuli

48	16:24	Riho		<p>R: (.) kahetuhande <u>kaheksandast</u> aastast ee oleme kogu aeg suurendanud oma oma <u>võimet</u> niiöelda <u>teada</u> mis mis toimub piiri taga ja <u>tegelikult</u> me teadsime</p>	<p>-kergitab kulme, vaatab maha, liigutab korraks suunurki ülesse ja alla tagasi, pöörab pilgu Merle suunas ning seejärel pöörab pea Aarne poole, vaatab pilguga korraks maha, vaatab taas Aarne poole, kergitab kulme,</p>
49	16:32	<p>Riho</p> <p>Aarne</p> <p>Mikk</p> <p>Eerik-Niiles</p>		<p>R: ja me <u>rääkisime</u> sellest ka oma <u>liitlastele</u> kes lihtsalt e (2) noh ei ei <u>tahtnud</u> või ei suutnud <u>uskuda</u></p>	<p>-vaatab pilguga maha, pöörab pea korraks Miku ja Eerik-Niilese suunas, pöörab pilgu taas enda ette maha, pigistab korraks huuled kokku, vaatab Aarne poole</p> <p>-sügab vasaku käega nina, parem käsi on küünarnukist lauale sirutatud-sõrmed Riho suunas, tõstab vasaku käe vasakule reiele, vaatab Riho suunas</p> <p>-istub sirge seljaga, sirutab selga korraks seljatoe poole</p> <p>-istub liikumatult, vasak käsi lauale asetatud</p>

50	16:39	Riho		R: et see mis me räägime võib <u>tõsi</u> olla (.) ja <u>täna</u> on nad sunnitud tunnistama et et meil oli <u>õigus</u>	-vaatab naerdes Aarne poole, noogutab õrnalt korraks, pöörab vaate õrnalt teisele poole, vaatab jälle Aarnet
51	16:44	Riho Aarne Merle		ja nemad olid <u>sinisilmsed</u> A: [me <u>ütlesimee</u>] me ütlesime oma liitlastele et ee venelased	-vaatab Aarne poole, käed on laual-peopesad laual, tõstab parema käe sõrmi paar sentimeetrit laualt ülesse ja asetab need tagasi lauale -nõjatub parema küünarnukiga lauale, vaatab Riho suunas, tõstab vasaku käe ülesse ning tõstab selle paremalt vasakule -noogutab, selg on hoitud sirge, istub parem käsi küünarnukist ette lauale sirutatud, vaatab Aarne suunas
52	16:47	Riho Merle		tulevad ja <u>vallutavad</u> e <u>Krimmi</u> ära ja liidavad selle omaaa R: [me ütlesime] (.) <u>me</u> ütlesime ee piisavalt <u>vara</u> seda et see oht on olemas jah E-N: me ütlesime seda esimest korda	-vaatab Aarne suunas, eksleb pilguga, avab suu, noogutab mitmeid kordi, eksleb pilguga, vaatab Eerik-Niilese suunas -istub liikumatult, vaatab Aarne poole, pöörab pea Eerik-Niilese

					suunas, pöörab pea Riho poole, eksleb pilguga, avab korraks natukene suu, vaatab Eerik-Niilese poole,
53	16:54	Aarne		E-N: kakstuhat <u>kaheksa</u> (.) et <u>Krimm</u> on järgmine ja	-istub parema käe küünarnukk lauale asetatult, tõstab vasaku käega joogiklaasi ja joob
		Riho		MI: mhm (.) ja me oleme jah me oleme kogu aeg öelnud et venemaa <u>suurendab</u> oma võimet just meie piiride taga	-vaatab Eerik-Niilese suunas, käed on asetatud lauale-peopesad laual, koputab õrnalt parema käe sõrmedega lauale, vaatab enda ette maha, noogutab
		Merle			-istub sirgelt, vaatab Eerik-Niilese suunas, parem käsi on küünarnukist lauale asetatud-peopesa laua suunas, avab korraks suu, vaatab Aarne suunas, pöörab pilgu maha
		Eerik-Niiles			-vaatab Aarne suunas, parem käsi on kõrval-laua all, vasak käsi on küünarnukist lauale sirutatud-peopesa laual, vaatab Miku suunas, vaatab Aarne poole, tõstab käed põlvedele
		Mikk			-istub liikumatult, vaatab Merle suunas, käed on laua all, pöörab

					pea Aarne poole
54	17:01	Mikk Eerik-Niiles		MI: just kõige <u>ebaloogilisemas</u> kohas <u>nato</u> poolt vaadatuna miks <u>mitte</u> lõuna-venemaa ME: [jutt ongi] ma arvan siin	-vaatab Aarne poole, kergitab kulme -vaatab Aarne suunas, tõstab pead natukene ülesse poole ja pöörab pilgu kõrgemale
55	17:06	Merle Riho		ME: mitte sellest mida me <u>teadsime</u> või ei <u>teadnud</u> ja ma arvan et just just <u>nimelt</u> me oleme seda kogu aeg <u>teadnud</u> aga küsimus on selles ees kas meid on <u>usutud</u> (.) ja kui seni kõlasime me <u>pisut</u> nagu <u>lapsed</u> kes räägivad mingist <u>kummitusest</u> mille kohta <u>lääne</u>	-parem käsi on sirutatud küünarnukist ette lauale, hoiab pilku maas, tõstab parema käe laualt ülesse ja raputab kätt-peopesad ülesse suunatud, vaatab Aarne poole, kallutab kehaga korraks ettepoole ja tõstab parema kätt natukene ettepoole, istub sirgelt, asetab käe tagasi lauale, liigutab pead korraks ettepoole, pilk on taas suunatud enda ette maha, kergitab kulme, pöörab pilgu Aarne suunas, tõstab parema käe äkilise liigutusega õlani ja alla tagasi, asetab käe tagasi lauale -pilk on enda ette maha pööratud, käed on asetatud enda ette lauale-peopesad laual, sirutab selga seljatoe poole, istub liikumatult, vaatab pilguga

		Eerik-Niiles Mikk			Merle ette lauale, pöörab pea Aarne suunas, eksleb pilguga -tõstab vasaku käe joogiklaasi ümber, vaatab Aarne suunas -keha on ettepoole kallutatud, vaatab Merle suunas
56	17:22	Merle		ME: ee täiskasvanud inimesed ütlevad et kummitusi ei ole olemas A: [no see] oli eesti sees <u>samamoodi</u> (.) ja mmeil on o-o- <u>osa</u>	-vaatab Aarne poole, liigutab pead, vaatab korraks pilguga ülesse ja tagasi Aarne suunas
57	17:28	Aarne		A: nii öelda analüütikuid peeti nagu natukene <u>paranoilisteks</u> või või või kes kes <u>sonivad</u>	-vaatab Eerik-Niilese ja Merle suunas, tõstab vasaku käe ja liigutab seda peapesaga enda ja Riho suunas, sirutab selga, teeb kätega rinna kohal ringi, asetab käed vastakuti kokku
58	17:33	Aarne Riho		A: mingisugust <u>juttu</u> mingist ohust ja E-N: [suur osa neist istub siin <u>laua</u> taga ma arvan	-istub küünarnukid lauale asetatud, paneb peopesad vastakuti kokku, ristab korraks sõrmed, hõõrub peopesasid üksteise vastu, ristab sõrmed naerab, asetab suu ristatud kätele -vaatab Aarne suunas, peopesad

		Merle			<p>on lauale asetatud, parema käe sõrmedega liigutab vastu lauda, vaatab Eerik-Niilese poole</p> <p>-istub liikumatult, sirge seljaga, parem käsi on küünarnukist sirutatud ette lauale-peopesa laual, vaatab Aarne poole, naerab, vaatab Eerik-Niilese poole, pöörab pea enda ette</p>
59	17:37	Eerik-Niiles		MI: a selgelt oli see <u>äratuskell</u> et mul oli <u>endal</u> võimalus olla ameerika ühendriikides siis kui kriisi t kõrgpunkt oli oli <u>saabunud</u> ja apri ee	<p>-naerab, kohendab kehaasendit, vaatab Miku poole, asetab keele natukene suust välja ja panen selle suhu tagasi, vaatab korraks kaamerasse, nõjatub kehaga ettepoole ja tagasi, vaatab Mikku, vaatab korraks kaugusesse</p> <p>-vaatab Merle laua poole, naerab, vaatab korraks Aarne poole, pöörab pilgu Merle ette lauale, kiigutab ülakeha ette-taha</p>
		Mikk			
60	17:45	Mikk		veebruari lõpus märtsi <u>alguses</u> ja <u>selgelt</u> ee kui mul oli kohtumine <u>pentagonis</u> öeldi et ee	-vaatab Aarne suunas, istub vasak käsi laua all, parem käsi on küünarnukist kõverdatud ja põlvele asetatud, noogutab korraks, pöörab pilgu enda ette, vaatab Aarnet, noogutab õrnalt

		Eerik-Niiles			-pea on pööratud Arne suunas, sirutab vasaku käe küünarnukist lauale enda ette sirutatult
61	17:50	Riho Merle Mikk Eerik-Niiles		MI: <u>ausalt</u> paar aastat me mõtlesime et te pingutate natuke <u>üle</u> ee aga nüüd ((Arne räägib midagi vahele (ei saa aru))) MI: <u>just</u> aga nüüd me saame aru et te olete <u>kogu</u> aeg ee rääkinud ee õigust (.) ja ja meil tuleb sellega tegeleda A: [no aga] vabandust aga see <u>jutt</u> natukene kõlab nagu noh (.) mai taha nüüd teie <u>sõnu</u> panna	-istub liikumatult, vaatab Miku suunas -istub liikumatult, vaatab Miku suunas -vaatab Arne poole altkulmu, noogutab mitu korda, naeratab, kallutab seljaga seljatoe poole, vaatab pilguga maha, niisutab huuli, joob -istub liikumatult, vaatab Arne suunas, muigab
62	18:05	Aarne		A: kahtluse alla kuidagi <u>ebausutav</u> <u>meie</u> teadsime <u>meie</u> ütlesime a-aga <u>kõik</u> ülejäänud maailm meid ei uskunud R: mida me <u>kindlasti</u> ei oskand arvata või et <u>me</u> ei suutnud nagu seda	-tõstab käed rinnaga kohakuti, teeb avatud kätega pool ringi, kohendab pintsakut, vaatab Eerik-Niilese suunas, teeb avatud kätega ühe ringi, tõuseb paar sentimeetrit toolilt, istub tagasi, asetab parema käe küünarnukist lauale ja vasaku käe asetab vasakule põlvele, pöörab pilgu Riho suunas, liigutab korraks suunurki alla ja

		Riho			tagasi sirgeks -vaatab Aarne suunas, noogutab, sirutab selga seljatoe poole, liigub ülakehaga tagasi ettepoole, pilk on suunatud maha, liigub natukene paremale küljele -joob, asetab klaasi tagasi lauale, asetab parema käe paremale põlvele
		Mikk			
63	18:13	Riho		R: tsenaariumit <u>küll</u> ette näha <u>kuidas</u> Krimm ära võeti et seda <u>see</u> oli asi mis oli <u>väga</u> filigraanselt ja suu suu-	-vaatab enda ette, vaatab Aarnet, pöörab pea korraks Eerik-Niilese poole, pöörab pea tagasi enda ette ja vaatab pilguga maha, eksleb pilguga
64	18:20	Riho		R: repärase erioperatsiooniga (.) <u>läbi</u> viidud ilma ühegi <u>lasuta</u> (.) ee	-istub liikumatult, vasak käsi on laua all, parem käsi on küünarnukist lauale enda ette sirutatud, tõstab korraks parema käe randmest paari sentimeetri kõrgusele lauast ja asetab selle siis tagasi -istub liikumatult, keha on ettepoole nõjatatud, parem käsi
		Aarne			

		Merle			on küünarnukist asetatud lauale
		Eerik-Niiles			-istub liikumatult, sirge seljaga, käed on asetatud küünarnukkidest lauale, peopesad lähestikku, vaatab Aarne suunas
		Mikk			-istub liikumatult, käed on asetatud lauale, peopesad alla poole suunatud, vaatab Riho suunas
					-istub käed laua all, vaatab enda ette maha, tõstab pilgu ülesse, vaatab Riho poole
65	18:24	Riho		R: se <u>see</u> on nagu muljetavaldav me <u>teadsime</u> et ee A: [te] avaldasite vene kolleegidele praegu tunnustust R: <u>jah</u> et nad on	-istub pilk maha pööratud, liigutab pead justkui noogutades, vaatab Aarne poole, niisutab huuli, vaatab pilguga enda ette, noogutab, kergitab kulme
		Merle			-istub liikumatult, vaatab pilguga maha, vaatab Rihot, vaatab Aarne suunas, vaatab silmanurgast Rihot

66	18:30	Riho		R: nad on väga väga <u>tõsiselt</u> ee võtnud seda reformi viimased	-vaatab enda ette maha, noogutab peaga, kulmud kergitatud
67	18:34	Riho Aarne		R: aastad jaa ja ja tegev ja vä-väga <u>oluliselt</u> ee <u>lühendanud</u> seda eelhoiatuse <u>aega</u> mis mm millega	-vaatab Aarne poole, pöörab pilgu enda ette maha, tõstab paremat kätt randmest natukene laualt ülesse poole, sirutab sõrmi, asetab peopesa taas lauale, vaatab Aarnet, pöörab pilgu taas enda ette maha -vaatab Riho poole, parem käsi on küünarnukist asetatud lauale, tõstab pead ülesse poole
68	18:41	Riho		R: <u>meie</u> oleme omal ajal arvestanud E-N: ja see sama tegelikult kehtib ka <u>gruusia</u> sõja kohta sest nad suutsid ikkagi <u>haniltada</u> kogu maailma ja ja mingil määral	-tõstab parema käe randmest laualt ülesse poole, sirutab sõrmi, asetab sõrmed taas lauale vaatab Eerik-Niilese poole, niisutab huuli, eksleb pilguga, liigutab kinnise suuga huuli

69	18:49	Eerik-Niiles		<p>E-N: ka <u>meid</u> õõ kakstuhat <u>kaheksa</u> (.) et nad suutsid <u>luua</u> kuidagi illusiooni et nad võibolla <u>kui</u> siis lähevad <u>haukaasiasse</u> ja siis ühel hetkel</p>	<p>-asetab vasaku käe laua alla, vaatab Aarne suunas, pöörab pea Merle ja Riho suunas, tõstab käed laua kohale ja avab käed-peopesad üksteise vastu suunatud, teeb avatud peopesadega ringe, vaatab Aarne poole, avab käed üksteisest lahti-peopesad üksteise poole suunatud, tõstab mõlemad käed vasakule poole ja liigutab avatud käsi ette-taha, liigutab käed äkilise liigutusega paremale</p> <p>-istub liikumatult, pea on suunatud Eerik-Niilese poole, vaatab korraks Aarne poole, pöörab pea tagasi Eerik-Niilese suunas</p> <p>-istub liikumatult, vaatab Eerik-Niilese poole, sirutab ülakeha seljatoe poole, istub liikumatult edasi</p> <p>-vaatab Eerik-Niilese suunas, istub küürus seljaga, parema käe küünarnukk laual, vasak käsi vasakul põlvel, liigutab ülakeha natukene vasakule ja paremale</p>
		Riho			
		Merle			
		Aarne			

					poole, istub liikumatult küürus seljaga
70	18:58	Riho		E-N: <u>ühel</u> hetkel ründasid lõuna asseetrit et <u>selles</u> mõttes ma olen sellega tegelikult <u>nõus</u> et ega me <u>tõesti</u> ei tea	-sirutab selga, vaatab Eerik-Niilese poole, teeb ühe noogutuse, pöörab pilgu enda ette maha, pöörab pilgu taas Eerik-Niilese suunas, eksleb pilguga -vaatab Aarne poole, tõstab käsi laualt natukene kõrgemale ja asetab need allapoole tagasi, liigutab pead rääkides ettepoole ja natukene tahapoole
		Eerik-Niiles			
71	19:04	Eerik-Niiles		E-N: mis õ president <u>putini</u> peas toimub ja see on alati just nimelt <u>see</u> element igasuguse ohu <u>hindamisel</u> et sa võid hinnata et jah <u>võimekus</u> on loodud (.) e	-tõstab vasaku käe laualt rinna kõrgusele, hoiab põialt ja teisi sõrmi vastakuti nagu rusikas, liigutab seda käeasendit ülesse alla, tõstab mõlemad käed rinna kõrgusele, avab peopesad vastakuti ning liigutab neid enda poolt väljapoole, tõstab käed paremale ning puudutab sõrmedega lauda, tõstab käed rinnuni ning peopesad on enda poole -istub liikumatult, pilk on suunatud enda ette maha,
		Mikk			

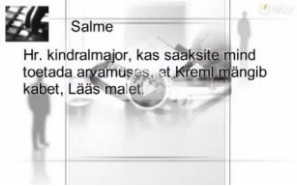
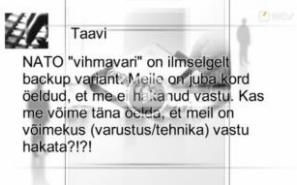

		Merle			noogutab õrnalt mitu korda, käed on asetatud enda ette lauale -istub liikumatult, pea on pööratud Eerik-Niilese poole, sõrmed on risti, käed laual, pöörab pilgu korraks enda ette maha ja tagasi Eerik-Niilese poole
72	19:14	Merle		E-N: <u>valmidus</u> on loodud ee võibolla üldine kavats-	-vaatab Eerik-Niilese poole, istub liikumatult
73	19:18	Eerik-Niiles		E-N: us sa suudad seda <u>hinnata</u> aga <u>millal</u> (.) täpselt midagi <u>tehakse</u> see on	-vaatab Aarne poole, liigutab pead õrnalt paremale-vasakule, kortsutab õrnalt kulmu
74	19:24	Eerik-Niiles		E-N: inimese <u>otsus</u> ja seda ei ole <u>praktiliselt</u> võimalik MI: [just] venemaal on see otsus ühe inimese <u>peas</u> E-N: jah	-vaatab altkulmu Aarne poole, vasak käsi on sirutatud kõrvale, parem käsi on küünarnukist kõverdatud ettepoole-peopesa Miku poole, tõstab vasaku käe ja parema käe kohakuti rinna

		Merle Mikk		A: ei no	<p>juurde ning asetab need üksteisest sirgelt eemale-kokku-eemale, asetab käed laua alla, vaatab korraks Miku poole, raputab pead, tõstab käed kõhu kohale ette, avab need ning langetab käed enda kõrvale, vaatab korraks Miku poole</p> <p>-vaatab Eerik-Niilese poole, noogutab, pöörab pilgu enda ette maha, noogutab, vaatab Eerik-Niilest</p> <p>-istub käed asetatud lauapeopesad laua suunas, vaatab enda ette maha, noogutab, pöörab natukene ülakehaga Eerik-Niilese poole, hoiab pilku ikka enda ees maas</p>
75	19:29	Mikk Eerik-Niiles		A: <u>otsus</u> juba ühe inimese peas aga aga <u>edasine</u> kõik peab olema juba ju <u>suurema</u> hulga i	<p>-vaatab pilguga maha, kohendab kehaasendit tõustes toolilt paar sentimeetrit ja istudes siis tagasi, tõstab pead ülesse poole ja vaatab Aarnet, krimpsutab nina, paneb huuled korraks torusse</p> <p>-vaatab Aarne poole, kergitab kulme, pöörab pilgu enda ette maha, tõstab pea ülesse, vaatab</p>

					Aarne poole
76	19:34	Aarne		A: inimeste peades ega ega üks inimene <u>vägesid</u> nüüd ei-ei-	-vaatab Eerik-Niilese ja Miku poole, nõjatub ettepoole,
77	19:37	Merle Eerik-Niiles Mikk		A: ei liiguta R: kui <u>valmisolek</u> on olemas <u>kui sõjaline võime</u> on olemas siis piisab <u>tahtest</u> et et see <u>sõjaline võime</u> on <u>loodud</u> seda on <u>süsteematiselt</u> arendatud	-vaatab Aarne poole, istub liikumatult, vaatab pilguga hetkeks maha ja kohe Riho poole, eksleb pilguga -istub liikumatult, eksleb pilguga, noogutab, nõjatud äkiliselt korraks ettepoole -vaatab Riho ja Merle suunas, sügab parema käe sõrmega nina alust
78	19:45	Riho		R: on saadud ka <u>aru</u> et on mingeid asju mida ei ole <u>mõtet</u> teha (.) liiga kõrgtehnoloogiliseks minna ei ole <u>mõtet</u> saab täitsa rahu-	-vaatab enda ette, pöörab pilgu maha, vaatab Merle ja Eerik-Niilese poole

81	20:05	Riho		<p>R: <u>kiiresti</u> suudavad tegutseda võimalikult <u>efektiivselt</u></p> <p>A: <u>mõned</u> arvamused</p> <p>MI: [kõige hullem on <u>see</u>] et nad on seda õppustel ka <u>harjutanud</u> (.) väga selgelt (.) <u>viimastel</u> aastatel</p> <p>A: <u>mõned</u></p>	<p>-vaatab enda ette maha, tõstab pilgu Aarne poole, keerab pilgu maha, vaatab Eerik-Niilese poole, niisutab huuli, noogutab mitu korda, vaatab korraks Aarnet, vaatab enda ette maha</p>
82	20:12	<p>Mikk</p> <p>Eerik-Niiles</p> <p>Merle</p> <p>Riho</p>		<p>A: arvamused meie meie vaatajatelt ä äää <u>salme</u> kirjutab et härra kindlarmajor kas <u>saaksite</u> mind ää <u>toetada</u> arvamuses et <u>kreml</u> mängib <u>kabet</u> ja lääts mängib <u>malet</u></p>	<p>-vaatab Aarnet, pöörab pilgu enda ette lauale, tõstab pea ja pilgu Aarne suunas, sirutab selga, tõstab vasaku käe laualt enda kõrvale, kohendab pintsakut</p> <p>-vaatab altkulmu Aarne suunas, tõstab pead, sirutab kehaasendit, vaatab Aarne poole, niisutab huuli, tõuseb toolilt paar sentimeetrit püsti ja istub tagasi</p> <p>-istub liikumatult, vaatab Aarne suunas, naeratab, käed on ristatud kõhu kohale laua servale</p> <p>-vaatab enda ette maha, vaatab Aarnet, vaatab enda ette maha, vasak käsi on küljel, tõstab parema käe küünarnukist lauale, nõjatub ettepoole, eksleb</p>

					pilguga, koputab parema käega kaks korda lauale
83	20:23		 <p>Salme Hr. kindralmajor, kas saaksite mind toetada arvamusel, et Kreml mängib kabet, Lääs malet.</p>	A: (2) eee ja <u>taavi</u> kirjutab et <u>nato</u> vihmavari on <u>ilmselgelt</u> backup variant	
84	20:28		 <p>Taavi NATO "vihmavari" on ilmselgelt backup variant. Meile on juba kord öeldud, et me ei hakanud vastu. Kas me võime täna öelda, et meil on võimekus (varustus/tehnika) vastu hakata?!?!</p>	A: meile on juba kord <u>öeldud</u> et me ei hakanud <u>vastu</u> kas me <u>võime</u> täna öelda et meil on <u>võimekus</u> varustus tehnika <u>vastu</u> hakata R: ee <u>mina</u> arvan et kreml mängib <u>nipsu</u>	
85	20:36	Riho Merle		R: (.) et seal nigu <u>mõttetegevusega</u> liiga palju ei ole ses kui nad <u>natuke</u> mõtleksid siis nad tegelikult saaksid <u>aru</u> et see on ka	-istub natukene paremale poole kaldus, vasak käsi on küljel, parem käsi küünarnukist lauale toetatud, vaatab Arne poole, koputab parema käega kaks korda vastu lauda neli korda, vaatab enda ette maha -istub liikumatult, naeratab, sõrmed ristatud kõhu juures, vaatab Rihot

86	20:42	Riho		R: see on ka <u>pikas</u> perspektiivis ka venemaale <u>endale</u> kahjulik (.) aga (.) me oleme oma <u>kaitsevõimet</u>	-vaatab enda ette, pöörab pilgu maha
87	20:48	Eerik-Niiles Mikk		R: viimastel aastatel arendanud e oleme tegelikult <u>kõik</u>	-istub liikumatult, vaatab Riho poole -istub liikumatult, vaatab enda ette lauale
88	20:51	Riho Aarne Merle		R: kaks aastat arendanud <u>eesmärgiga</u> seda riiki <u>kaitsta</u> (.) ja kaitseme seda kõigi nende vahenditega mis meil täna <u>olemas</u> on ja nende <u>liitlastega</u>	-istub parem käsi küünarnukist lauale nõjatatud, vasak käsi on küljel, pea on pööratud Aarne suunas, eksleb pilguga, koputab kaks korda parema käega lauale -istub liikumatult, vasak käsi on kõverdatud vasakule põlvele, parem käsi on küünarnukist lauale asetatud, nõjatub vasakule poole, vaatab Riho suunas, pöörab pilgu arvuti suunas, torutab hetkeks huuli -istub liikumatult sirge seljaga, vaatab Aarne poole

		Mikk			-istub sirge seljaga, pilk on pööratud lauale, liigutab vasaku käega laual olevat pliatsit, pöörab pilgu ülesse ja vaatab Riho poole
89	20:58	Riho		R: (.) ja <u>võimalust</u> et me seekord ei <u>kaitse</u> e mina välistaksin (.) ma <u>välistaksin</u> selle üsna fundamentaalselt see on nagu multiple <u>choice</u> et me oleme A: [et] <u>pauk</u> tuleb R: <u>ühe</u> võimaluse oleme ära kasutanud <u>näinud</u>	-istub nõjatudes ettepoole vasakule küünarnukile, vaatab enda ette, pöörab sekundiks pilgu Aarnele, seejärel pöörab pilgu maha, nõjatub tahapoole, pöörab pilgu maha, liigutab paremat kätt -vaatab pilguga maha, sirutab korraks selga, tõstab korraks vasaku käe laua kohale ja asetab selle taas alla, nõjatub laua poole
90	21:09	Eerik-Niiles		R: mis see meie rahvale <u>toob</u> mõistlik on seda võimalust <u>kaks</u> korda mitte proovida	-vaatab Riho poole, pöörab korraks pilgu Aarne poole, vaatab sekundiks Rihot ja pöörab pilgu taas Aarne poole -vaatab Riho ja Aarne suunas, niisutab huuli, vaatab altkulmu Aarne poole
		Mikk			

		Taavi			<p>pöidlatega paar ringikujulist liigutust ümber vastaspöidla. Pilg on suunatud kogu selle aja Aarne poole</p> <ul style="list-style-type: none"> - keha on suunatud Aarne poole, parem käsi on asetatud kõhule nii, et käe sõrmed on vasakul küljel, vasak käsi on rusikas ning asetatud lõua alla. Seejärel asetab ta käed omale sülle nii, et sõrmed on omavahel ristatud - istub sirgelt, keha ja pilk on suunatud Aarne poole, pea on õrnalt kallutatud paremale poole, lõug on pisut kergitatud, käed toetuvad põlvedele, vasaku käe peopesa on asetatud parema käelabale
		Merle			
92	08:28	Aarne Marina		Aarne: Bahovski õ <u>väitega</u> et et Eesti võib <u>sattuda</u> nagu mai tea <u>kahe tooli vahele</u> või	<ul style="list-style-type: none"> - keha on suunatud Marina poole, kallutab ülakeha ettepoole - istub liikumatult, vaatab Aarne suunas, pöörab pilgu korraks vasakule alla ning seejärel pöörab pilgu taas Aarne suunas, pöörab pilgu sekundiks Erkki suunas ning seejärel taas

					Aarne suunas
93	08:34	Aarne		<p>Marina: Õõ Ameerika Ühendriikide Euroopa Liidu vahel või <u>kelle</u> vahele</p> <p>Aarne: No näiteks</p> <p>Marina: Mis sa Erkki [(ei saa aru)] jah [mida sa mõtlesid]</p> <p>Aarne: Sa võid <u>ise</u> Erkki nii täpsustada</p>	<p>-ülakeha on suunatud Marina poole, nõjatub parema käe küünarvarrega lauale, Erkki nime lausudes nõjatub sekundiks Erkki poole</p> <p>- istub liikumatult, parem käsi on sirutatud küljele, vasak käsi on sirutatud randmest lauale, vaatab silmanurgast Aarne suunas, eksleb pilguga mööda stuudiot</p> <p>- vaatab pilguga vaheldumisi nii Erkkit kui Aarnet</p> <p>- ülakeha on suunatud Aarne suunas, käed on asetatud sülle, vaatab pilguga lauale, vaatab Aarne suunas, pöörab pea Erkki poole ning vaatab Erkki suunas, naeratab vaevu märgatavalt</p> <p>- istub sirgelt, käed on asetatud sülle, pea on pisut kallutatud paremale, lõug pisut tõstetud ülesse poole, vaatab Aarne suunas, pöörab pilgu Marina suunas,</p>
		Erkki			
		Marina			
		Taavi			
		Merle			

94	08:40	Erkki		<p>Erkki: Ma mõtsin seda et ee et no mitte siis <u>terve</u> Euroopa Liidu vahel aga nii nagu Iraagii ee enne enne Iraagi sõda siis ee <u>mõned</u> Euroopa Liidu riigid olid Iraagi ründamise vastu</p>	<p>- kallutab pea veidikene paremale, vaatab pilguga otse, noogutab veidikene, viib pilgu sekundiks paremale ning seejärel vaatab pilguga taas otse</p>
95	08:50	<p>Erkki</p> <p>Aarne</p> <p>Marina</p>		<p>Erkki: ja mõned olid <u>poolt</u> et ee</p> <p>Aarne: A päris teravaks läks</p> <p>Erkki: Jah ja päris teravaks läks et e see on</p>	<p>- vasak käsi on sirutatud ja toetub randmest lauale, vasak käsi on rusikas, vaatab pilguga Aarnest mööda enda ette, noogutab kaks korda ja vaatab sellel ajal Aarne suunas, seejärel pöörab pilgu taas Aarnest mööda enda ette, eksleb hetkeks pilguga mööda stuudiot, tõstab parema käe pisut küünarnukist ülesse poole ja teeb randmega poolringi kujulise liigutuse endast paremale küljele</p> <p>- istub kүүrus seljaga, ülakeha on suunatud Marina suunas, pea pisut Erkki suunas, käed on asetatud laua alla</p> <p>- käed on asetatud randmetest lauale, sõrmed on üksteisega ristatud, ülakeha on otse, pea ja</p>

					<p>pilk on pööratud Erkki suunas, sirutab ülakeha sirgemaks ning pöörab pea ja pilgu Arne suunas, seejärel eksleb pilguga mööda stuudiot, samal ajal teevad põidlad ristatud sõrmede kohal omavahel ringe</p>
96	08:57	Erkki		<p>Erkki: see oht aga aga noh ma arvan et e see oht on võib-olla <u>vähem</u> tõenäolisem <u>praegu</u> kui kakstuhat <u>kolm</u> sest e kui me nüüd kujutame neid <u>paare</u> või noh kellest midagi <u>sõltus</u> eksole et e et <u>Schröder</u> ja <u>Bush</u> kakstuhat kolm et noh suured vastuolud ja siis Schröder ja Putin üheltpoolt ja siis <u>Merkel</u> ja Obama praegu ja Putin teiselpool et et</p>	<p>- vaatab Arne suunas, vasak käsi on rusikas ja asetatud lauale, parem käsi on asetatud lauale nii, et parema käe peopesa on vasaku käe suunas, tõstab parema käe paar sentimeetrit laua kohale ning tõstab selle sirgjooneliselt paremale nii, et peopesa on ikka vasaku käe suunas, seejärel tõstab selle taas vasakule, kordab sama liigutust veel neli korda</p> <p>- pea on kallutatud alla poole, vaatab pilguga maha, seejärel tõstab pea ja pilgu otse ning asetab vasaku käe nõole nii, et põial on asetatud vasakule põsele ning sõrmed suu ja lõua ette, vaatab pilguga maha</p> <p>- istub liikumatult, käed on</p>
		Taavi			
		Merle			

		Marina			<p>asetatud reiele, vasak käsi on parema käe käelabal, pea ja pilk on suunatud Erkki suunas, vaatab sekundiks pilguga maha ning pöörab pilgu taas Erkki suunas, sirutab pisut selga</p> <p>-pea ja pilk on suunatud Erkki suunas, pöörab pea ja pilgu otse, vaatab pilguga maha, käed on randmetest asetatud lauale, sõrmed omavahel ristatud, tõstab käed paar sentimeetrit lauast kõrgemale ning asetab taas need randmetest lauale, sirutab parema käe nimetissõrme ning see järel vasaku käe põialt, pöörab pilgu ja pea taas Erkki suunas, vaatab sekundiks pilguga Aarne suunas</p>
97	09:17	Erkki		Erkki: noh sellesmõttes see <u>üksmeel</u> on nagu kindlasti <u>suurem</u> või see <u>ühisosa</u> on <u>suurem</u> ja ja noh teine oluline erinevus muidugi on <u>see</u> mis ka	- vaatab pilguga Aarne suunas, pea kallutatud pisut vasakule, pöörab pea otse

98	09:26	Erkki Marina		Erkki: <u>välitab</u> või või noh võtab väiksemaks selle Eesti kahe tooli vahele kukkumise on see et e	- tõstab pea veidikene ülesse poole, vaatab pilguga maha, eksleb pilguga mööda stuudiot, kallutab pea pisut vasakule,
99	09:31	Erkki Aarne Marina		Erkki: <u>sõja põhjus</u> või või see see noh <u>võimalik ajend</u> või see mis seal <u>toimub</u> see on kõigile ühtemoodi <u>selge</u>	<p>- vaatab Aarne suunas, vasak käsi on rusikas ja asetatud lauale, koputab 12 korda parema käe sõrmedega lauale, vaatab pilguga sekundiks ülesse ning vaatab taas Aarne suunas</p> <p>- ülakeha on pööratud Erkki suunas, vaatab Erkki poole, nõjatub parema käe küünarvarrega lauale, maigutab üks kord suud</p> <p>- ülakeha on Aarne suunas, kallutab ülakeha hetkeks Erkki suunas, vaatab pilguga Aarne ette lauale, käed on randmetest asetatud lauale, sõrmed teise käe sõrmedega ristamisi</p>

100	09:37	Erkki		<p>Erkki: sellesmõttes see on <u>tõeline</u> Iraagis ei <u>leitud</u> massihävitusrelvi ja vaieldi kas peaks Iraaki ründama ja kas see on <u>õige</u> või <u>vale</u> aga aga see mis toimub Ukrainas see on kõigile <u>selge</u></p>	<p>- koputab kolm korda parema käe sõrmedega lauale, vaatab Aarne suunas, pea on kallutatud pisut vasakule</p>
101	09:47	<p>Aarne</p> <p>Erkki</p> <p>Marina</p>		<p>Aarne: Kuule aga <u>Eesti</u> ee ei ole juu praeguu nagu põh no selles <u>sesta</u> meelt et et <u>pakkuda</u> nüüd Ukrainale relvi Eestil</p>	<p>- nõjatub parema käe küünarvarrega lauale, vasak käsi on sirutatud küünarnukist vastu paremat kätt, vaatab pilguga lauale, vasaku käe nimetissõrm on sirutatud veidike eemale teistest sõrmedest, hoiab käes pastakat, pöörab pea Erkki suunas</p> <p>- vaatab Aarne suunas, vasak käsi on rusikas ning rusikas toetab vastu lauda, parema käe sõrmed on asetatud poolenisti lauale, huuled on kokku surutud kriipsuks</p> <p>- vaatab Aarne suunas, mõlema käe sõrmed on üksteisega ristamisi, käed on asetatud lauale, tõstab veidike pead ning kallutab seda kergelt vasakule, tõstab vasaku käe põialt kaks</p>

					korda paar sentimeetrit ülesse ning laseb selle tagasi alla
102	09:54	Aarne Erkki		Aarne: <u>polegi</u> midagi anda noh <u>põhimõtteliselt</u> midagi midagi <u>suurt</u> ja ja määravat	- vaatab Aarne suunas, niisutab korraks huuli, kallutab pead pisut ülesse ja paremale
103	09:58	Aarne		Aarne: ei ole ju anda Erkki: No ega Eestil ei olnd ka Iraagi ründamiseks suurt midagi anda ometi see probleem oli Aarne: Kuigi meie meie <u>president</u> e alles eile <u>välisilmas</u> ütles et ää et noh lõpmatuseni ei saa <u>näpp suus</u> vaadata eks ole et et lõpuks peab peab abistama Ukrainat Erkki: No sellistes [oludes] Aarne: Eesti on <u>abistanud</u> jaa homanitaarabi ja kõige muuga aga ja <u>rahaga</u> aga aga noh <u>mitte</u> relvadega	- pea ja pilk on pööratud Erkki suunas, parem käsi toetab küünarvarrega lauale, vasaku käe küünarnukk toetab lauale, vasakus käes hoiab pastakat, mille tindiosa on suunatud enda poole, pastaka tagumine osa aga Erkki suunas, torutab hetkeks huuli, pöörab pea sekundiks otse ja siis tagasi Erkki suunas, liigutab vasakut kätt hetkeks vasakule ja siis tagasi, pöörab pea sekundiks otse ning taas Erkki suunas, liigutab vasakut kätt pisut Erkki suunas ja enda suunas, teeb vasaku käega poolringi kujulise liigutuse ning sirutab selga, võtab pastaka paremasse kätte ning asetab vasaku käe laua alla, liigutab paremat kätt küünarnukist veidike endast

		Erkki			<p>eemale ning toob selle tagasi, toob parema käe lõua juurde</p> <p>- ülakeha on suunatud Aarne poole, vaatab Aarne suunas, vasak käsi on rusikas ning asetatud randmest lauale, parema käe sõrmed toetuvad lauale, kallutab pead pisut paremale, sirutab sõrmed üksteisest lahku ning asetab sõrmeotsad lauale nii, et peopesa ei puuduta lauda, langetab peopesa allapoole nii, et sõrmed jäävad lauale</p>
		Marina			<p>- ülakeha on suunatud Aarne poole, vaatab Aarne suunas, mõlemad käed on asetatud randmest lauale, mõlema käe sõrmed on üksteisega risti, sirutab parema käe põialt pisut ülesse ja laseb selle tagasi alla, kordab sama liigutust 3 korda</p>
		Merle			<p>- istub sirgelt, vaatab Aarne suunas, parema käe peopesa on asetatud reiele, vasaku käe peopesa on asetatud parema käe käelabale</p>

		Taavi			- pea ja pilk on suunatud alla, käed on asetatud sülle, sõrmed omavahel põimitud, tõstab pea ülesse ja suunab pilgu Aarne suunas, sirutab pisut selga
104	10:17	Erkki Aarne		Erkki: Nojah aga kui me räägime <u>ühtsusest</u> eksole et teg kas Euroopa Liidul on mingi <u>ühtne</u> positsioon relvade andmise küsimuses siis e siis sõltub igast riigist missugune seisukoht	- vaatab Aarne suunas, kergitab õrnalt kulme, rääkides teeb parema käega liigutusi (pole kaadrist näha, mida täpsemalt), noogutab vaevu märgatavalt - pea on pööratud Erkki suunas, parema käe sõrmed on tõstetud lõua juurde, hoiab paremas käes pastakat, liigutab parema käe nimetissõrme edasi-tagasi mööda alumist huult
105	10:25	Erkki Taavi Merle		Erkki: on et kas sõltumata sellest kas e riik saab siis <u>reaalselt</u> neid relvi anda või	- istub liikumatult, pilk on suunatud kaugemale maha, on justkui mõttesse vajunud - istub liikumatult, vaatab Erkki suunas, ülakeha pisut ettepoole kallutatud

106	10:29	Erkki		Erkki: mitte Aarne: Merle saa e just tulid e Münchenist sellelt e iga aastaselt väga <u>oluliselt</u>	- vaatab Aarne suunas, vaatab vasakule Merle suunas, siis vaatab Marina suunas, kallutab end pisut tahapoole ja vaatab taas Aarne suunas, viib pilgu korraks ülesse ning vaatab taas Aarne suunas
107	10:36	Aarne Taavi Merle		Aarne: julgeoleku konverentsilt kas seal oli ka niisugune väga <u>terav</u> õhustik Merle: E seal oli sellesuhtes <u>pinev</u> et e	- pilk on suunatud kaugemale maha, on justkui mõttesse vajunud, istub liikumatult -istub liikumatult, keha kallutatud pisut ettepoole, vaatab Aarne suunas, viib pilgu lauale, vaatab taas Aarne suunas
108	10:44	Merle		Merle: väga palju räägiti Ukraina kriisist ja sellest <u>sõjast</u> aga ma olen nõus Marinaga et selles saalis oli oli <u>ühine</u> arusaam <u>konsensus</u> selles osas	- vaatab Aarne suunas, pöörab pea ja pilgu Marina poole ning seejärel tagasi Aarne suunas, noogutab vaevu märgatavalt

109	10:52	Merle Marina		Merle: et Venemaa on rikkunud põhimõtteid ja jaa ei arutatud absoluutselt	- istub liikumatult, vaatab Merle suunas, pöörab pilgu sekundiks maha ning seejärel vaatab taas Merle suunas, eksleb pilguga mööda stuudiot
110	10:57	Merle Taavi		Merle: selle üle <u>kas</u> peaks Venemaad praeguses faasis kuidagi kaasama vaid küsimus oli	- vaatab Aarne suunas, pea on õrnalt kallutatud paremale, vasak käsi on laua all, parema käega teeb liigutuse Taavi poole, seejärel tõstab ta ka vasaku käe ning teeb mõlema käega ringikujulis liigutuse nii, et peopesad on suunatud diagonaalselt ülesse, asetab mõlemad käed laua alla, tõstab mõlemad käed poolringi kujulise liigutusega lauast mõne sentimeetri kõrgusele, asetab vasaku käe tagasi laua alla ning teeb parema käega spiraalikujulise liigutuse ülevalt alla - istub liikumatult, käed on asetatud kõhule risti, vaatab pilguga lauale, liigutab lõuga vasakult paremale

		Taavi			<p>parema käe taas laua alla, tõstab mõlemad käed lauast kõrgemale ning avab need nii, et peopesad jäävad ülesse, kergitab õrnalt kulme, asetab mõlemad käed laua alla, tõstab parema käe väikese kaarega laualt mõne sentimeetri kõrgusele</p> <p>- joo, pilk on suunatud lauale, asetab veeklaasi lauale, asetab parema käe ümber kõhu ja vasaku käe lõua juurde, vaatab sekundiks Arne suunas ja seejärel pöörab pilgu taas lauale</p>
113	11:20	Merle		Merle: <u>naer</u> saalis Lavrovi kõne ajal oli ka märk sellest et reaalsustest Ukrainas saadakse väga erinevalt aru	- vaatab Arne suunas, pea on kallutatud õrnalt paremale, noogutab vaevu märgatavalt 2 korda, liigutab pead õrnalt vasakult paremale
114	11:27	Merle Arne		Merle: agaa kogu lääts on ühel pool Arne: No sellised konverentsid ei <u>otsusta</u> midagi agaa aga ta on kindlasti mingi väga hea indikaator et e	- liigutab paremat kätt - vaatab Merle suunas, vasak käsi on küünarnukist kõverdatud, vasak käsi on asetatud randmest põlvele, parem käsi on asetatud küünarnukist lauale, parema käe nimetissõrm on asetatud

					huulte, paremas käes on pastakas, võtab parema käe nimetissõrme huultelt, vaatab pilguga lauale, kohendab pintsakut, sirutab sekundiks mõlemad käed ette, vaatab Merle suunas, asetab mõlemad küünarnukid lauale ja asetab vasaku käe peopesa ümber parema käe käelaba, kortsutab kulmu
115	11:35	Merle Aarne		Merle: Sellistel [konverentsii] Aarne: Et mismoodi nagu maailm hingab Merle: Sellise konverentsi äärealadel kuna väga paljud otsusetegijad on	- vaatab Aarne laua suunas, vaatab Aarne suunas
116	11:41	Merle		Merle: <u>koos</u> oli oli üksjagu kohtumisi kus kus räägitii e <u>räägiti konsulteeriti informeeriti</u> viimastest sammudest ja nii edasi	- vaatab Aarne suunas, tõstab käed laua alt laua kohale ning liigutab peopesasid natukene kokku ja lahku, tõstab käed tagasi laua alla, tõstab käed laua kohale ning teeb kätega laua kohal pisikesi ringikujulisi liigutusi, raputab õrnalt pead, asetab käed taas laua alla, tõstab käed laua kohale ning teeb kaks korda laua kohal kätega ringikujulisi liigutusi ning avab parema käe kaarega

		Aarne			<p>liigutusi edasi-tagasi, raputab käsi üles-alla nii, et peopesad on vastamisi laua kohal, asetab käed laua alla</p>
		Erkki			<p>- vaatab Merle suunas, käed on asetatud küünarnukkidest lauale, vasaku käe peopesa on asetatud parema käe käelabale ning lõug on viidud vastu käsi, liigutab lõuga aeglaselt vastu sõrmi vasakult paremale</p>
		Marina			<p>- istub liikumatult, pea ja pilk on suunatud Merle suunas, pöörab pea ja pilgu pisut Taavi suunas, pöörab pilgu Taas Merle suunas</p>
		Taavi			<p>- pea on pööratud Merle suunas, eksleb pilguga mööda stuudiot</p> <p>- istub liikumatult, parem käsi on risti üle kõhu, vasak käsi on rusikas ning hoiab kinni lõuast, vaatab pilguga maha, pöörab pilgu sekundiks Merle suunas, viib pilgu vasakule maha</p>

118	11:56	Merle		<p>Merle: aga see konverents oli <u>oluline</u> just sellepärast ka et et e ta selle foorumina oli võimalik <u>mõtteid</u> vahetada ja seda <u>tunnetust</u> seda sõrmeotsa tunnetust <u>mis</u> praegusel hetkel Euroopas ja üle Atlandi mis on need mõtted ja see viima viimased sellised</p>	<p>- vaatab Arne suunas, noogutab õrnalt, vaatab Arne laua suunas, tõstab parema käe laua kohale ja teeb käega laua suunas kolm ringi, vaatab taas Arne suunas, laseb parema käe alla, tõstab parema käe taaskord, teeb ühe ringi laua suunas, tõstab ka vasaku käe ning avab mõlema käe peopesad lae suunas, tõstab käed mõned sentimeetrid laua kohale ning viib parema käe sõrmed kokku pöidlaga ja vasaku käe sõrmed kokku pöidlaga, laseb käed alla, kergitab kulme, tõstab käed mõned sentimeetrid laua kohale nii, et peopesad on suunatud lae poole, tõstab vahelduvalt parema ja vasaku käe teisest käest pisut kõrgemale, laseb käed sekundiks alla ning tõstab käed uuesti laua kohale ja tõstab vahelduvalt parema ja vasaku käe teisest pisut kõrgemale</p> <p>- vaatab vasakule eemale maha, vasaku käega hoiab lõuast,</p>
		Taavi			

		Marina			<p>kohendab vasakut kätt lõua juures, pöörab pilgu enda ette lauale, asetab vasaku käe pöidla lõua alla</p> <p>- pea on pööratud Merle suunas, vaatab pilguga Merle suunas, pöörab pilgu sekundiks kaamera suunas, pöörab pilgu taas Merle suunas, käed on asetatud randmetest lauale, sõrmed on üksteisega seotud</p>
119	12:11	Merle		<p>Merle: e <u>tunnetus</u> ja arusaam asjadest selleks oli ta väga hea</p> <p>Aarne: Kuulge head külalised ee</p>	<p>- vaatab Aarne suunas, käed on tõstetud üles laua kohale, laseb käed alla, pöörab pilgu sekundiks paremale lauale, pöörab pilgu taas Aarne suunas, tõstab käed uuesti laua kohale ning tõstab käed paralleelselt pisut ülesse-alla, asetab käed laua alla, noogutab kolm korda</p> <p>- istub liikumatult, vaatab enda ette lauale, vasaku käe sõrmedega hoiab lõuast, parema käsi on viidud risti üle kõhu</p>
		Taavi			
		Aarne			

120	12:19	Aarne		<p>Aarne: vähemalt selle hetkeni kui me tulime siia stuudiosse ei olnud mingit märki et e homne Minski kohtumine peaks ära jääma (.) et e</p>	<p>- toetab seljaga vastu tooli, kohendab pintsakut, vaatab oma arvuti ekraani suunas, asetab pastaka vasakust käest paremasse kätte, tõstab vasaku käe nina juurde ning sügab nina, pöörab ülakeha ja pilgu pisut vasakule, asetab vasaku käe enda kõrval oleva tooli seljatoele, pöörab pilgu maha, kallutab end veidi tahapoole</p>
121	12:27	Aarne Erkki		<p>Aarne: ega <u>vist</u> sealt nagu midagi suurt oodata ei ole</p> <p>Marina: Sa ootad minult vä</p> <p>Aarne: Ma pean kuhugi vaatama</p>	<p>- pea on suunatud Marina suunas, parem käsi on küünarnukist toetatud lauale, vasaku käega hoiab kinni endast vasakul olevast tooli seljatoest, kallutab end pisut laua poole, keerab pea Merle poole</p> <p>- vasak käsi on sirutatud ette ja toetub randmest lauale, parem käsi on asetatud põlvele, ülakeha on kallutatud pisut ette, pea on kallutatud pisut vasakule, vaatab Aarne suunas, pöörab pilgu Merle suunas, seejärel keerab pea ja pilgu Marina suunas, naerab (hääletult, vaid huultega),</p>

		Marina			<p>pöörab pea ja pilgu Aarne suunas</p> <p>- käed on asetatud randmetest lauale, sõrmed on vastaskäe sõrmedega ristamisi, vaatab Aarne suunas, liigutab vasaku käe põialt üles-alla, naerab, kallutab ülakehast ennast taha seljatoe poole</p> <p>- istub sirgelt, lõug pisut kergitatud, käed on asetatud laua alla, vaatab Aarne suunas, pöörab pea ja pilgu Marina suunas, naeratab, pöörab pea ja pilgu sekundiks Aarne poole ja siis tagasi Marina poole, naerab, vaatab Aarne suunas</p>
		Merle			
122	12:35	Aarne		<p>Aarne: mul</p> <p>Marina: no</p> <p>Aarne: [Mul] <u>kaheksat</u> silma ei ole</p> <p>Marina: Väga väga raske väga raske on ennustada väga raske on spekuloida selge see et midagi <u>üllatavat</u> või üllatavalt</p>	<p>- nägu on suunatud Taavi suunas, vaatab alla, pöörab pea Marina suunas</p> <p>- vaatab Aarne suunas, naerab, pöörab pilgu lauale, liigub ülakehaga pisut laua poole, tõstab pead, silmad on suletud 2 sekundit, vaatab pilguga Aarne suunas, liigub pilguga Merle suunas, seejärel vaatab enda</p>
		Marina			

					ette, vaatab taas Merle suunas, pöörab pea ja pilgu Aarne poole, noogutab kiirelt 3 korda, eksleb pilguga
123	12:44	Marina Merle		Marina: <u>positiivset</u> sealt <u>ei</u> tule (.) kui tuleb kasvõi <u>natukenegi</u>	- pea on pisut paremale kallutatud, lõug tõstetud ülesse poole, vaatab pilguga Marina suunas, suunurgad pisut kergitatud, istub liikumatult
124	12:49	Marina Erkki		Marina: midagi positiivset on see juba hea (.) kui on näha et pooled <u>räägivad</u>	- nägu ja pilk on pööratud Aarne suunas, käed on toetatud lauale, sõrmed vastaskäe sõrmedega risti, liigub ülakehaga vaevu märgatavalt Aarne poole, sirutab selga pisut seljatõe poole, vaatab sekundiks kaugemale enda ette maha, pöörab pilgu taas Aarne suunas, pöörab pilgu taas enda ette - pea ja pilk on pööratud Marina suunas, parem käsi on laua all, vasak käsi on asetatud randmest lauale, käed rusikas, suunurgad pisut üleval, viib pilgu Marina ette lauale, vaatab pilguga taas Marina suunas, avab sekundiks huuled, vaatab

		Aarne			<p>pilguga Marina ette lauale</p> <p>- vaatab Marina suunas, parem käsi on asetatud küünarnukist lauale ning käe osa sõrmedest küünarnukini on asetatud enda suhtes risti lauale, noogutab</p>
125	12:55	Marina		<p>Marina: pooled <u>arutavad</u> on valmis rääkima (2) sellepärast et e siin ma olen ka täiesti nõus sellega mmida on öelnud ka Angela Merkel et sellel sõjal</p>	<p>- vaatab Aarne suunas, käed on asetatud lauale, sirmes on risti vastaskäe sõrmedega, tõstab käed seotud sõrmedega lauast mõne sentimeetri kõrgusele ning laseb käed alla tagasi, viib lõua pisut alla, eksleb pilguga mööda stuudiot, tõstab mõlema käe pöidlaid pisut kõrgemale ning liigutab käsi laua kohal 5 korda ülesse-alla, asetab käed lauale, tõstab pöidlaid sekundiks ülesse ja laseb need tagasi alla, pilk suunatud endast kaugemale maha, raputab pead, liigutab pöidlaid üksteise vastu</p> <p>- pea ja pilk on pööratud pisut Marina suunas, parem käsi on laua all, vasak käsi on asetatud randmest lauale ning käsi on rusikas, istub liikumatult, viib pilgu Marina ette lauale, pöörab</p>
		Erkki			

126	13:03	Marina		Marina: <u>kõige</u> parem sellele kriisile kõige parem lahendus on diplomaatiline lahendus (.) a selleks et diplomaatiline	pilgu taas Marina suunas, - vaatab Arne suunas, suunurgad on kergitatud, noogutab kergelt 3 korda, vaatab Arne laua suunas
	Erkki	- pea on pööratud pisut vasakule, vaatab pilguga Marina suunas, viib pilgu enda ette maha, pöörab pilgu taas Marina suunas, pöörab pea ja pilgu Arne suunas, vaatab pilguga Arne laua suunas			
	Taavi	- pea on kallutatud ettepoole, sügab parema käe põidlagaga nina, viib parema käe alla, tõstab vasaku käe ning hoiab sellega kinni lõuast, tõstab lõuga pisut ülesse, toetab huultega vastu nimetissõrme ning põial on asetatud lõua alla			
		Merle			- istub liikumatult

127	13:10	Marina		Marina: lahendus töötaks tuleb rääkida tuleb suhelda ja see <u>ei</u> tohi toimuda üle Ukraina pea Aarne: no	- pea ja pilk on pööratud Aarne suunas, noogutab vaevu märgatavalt, vaatab sekundiks enda ette ja pöörab pilgu taas Aarne suunas, raputab paar korda kiirelt käsi (täpsemalt pole kaadrist näha), kergitab suunurki, vaatab tõsise ilmega ja liikumatult Aarne suunas
128	13:17	Aarne Taavi		Aarne: sa räägid nüüd otse vastu meie <u>presidendile</u> eilses e välisilmas et et	- <u>hoiab vasaku käega lõuast kinni, vaatab Aarne suunas, kergitab vaevu märgatavalt suunurki</u>
129	13:21	Aarne Marina		Aarne: diplomaatiline lahendus on <u>tore</u> aga aga praegu räägivad relvad Merle: Sugugi mitte kui me vaatame tegelikult seda uudist ee mis on ERRi koduleheküljel	- pea on pööratud Marina poole, ülakehaga nõjatub laua suunas, pöörab pea hetkeks otse, laseb lõuga allapoole, pöörab pea taas Marina suunas, pöörab pea Merle suunas - vaatab Aarne suunas, raputab 8 korda pead, niisutab huuli, surub huuled kokku, hakkab midagi ütleva, vaatab sekundiks Merle poole, vaatab sekundiks Aarne suunas, pöörab

		Merle			pilgu lauale, raputab veel 3 korda pead, vaatab Aarne suunas, pöörab pea ja pilgu Merle suunas
130	13:29	Merle		Merle: ku kuul kuulame tähelepanelikult <u>mida</u> president eile ütles siis ta juhtis tähelepanu just nimelt <u>sellele</u> et <u>relvade andmise</u>	- lõug on tõstetud pisut ülesse, pea kallutatud pisut paremale, vaatab Aarne suunas, vaatab sekundiks Erkki suunas, vaatab taas Aarne suunas, kallutab pead pisut ettepoole, vaatab sekundiks pilguga maha, pöörab pilgu taas Aarne suunas, kergitab kulme
131	13:37	Merle Aarne		Merle: küsimus on <u>keeruline</u> küsimus seal on <u>väga</u> mitu	- toetab küünarnukkidega lauale, käed on ristas, ülakeha kallutatud laua suunas, vaatab enda ette, huuled on pruntis, vaatab Merle suunas, noogutab
132	13:40	Merle Taavi		Merle: tahku ja see ei ole lihtsalt <u>ei jaa</u> otsus ja ja lõppkokkuvõttes ei ole midagi laualt ära võetud	- vaatab Aarne suunas, liigutab pead pisut tahapoole, liigutab pead vasakule ja tagasi otse, vaatab sekundiks Aarne laua suunas ja pöörab pilgu taas Aarne suunas, liigutab ülakeha pisut ettepoole, tõmbab ülakeha pisut tagasi taha

					- istub liikumatult, vaatab endast kaugemale maha, pöörab pilgu enda ette lauale, liigutab ülakeha ettepoole
133	13:49	Merle Marina		Merle: kuni kuni ee arutelud veel <u>käivad</u> seal nagu nagu president ka <u>ütles</u>	- pea ja pilk on pööratud Merle suunas, eksleb pilguga ülesse ja siis alla
134	13:54	Merle		Merle: on tõepoolest ühest küljest ee Ukraina ee reaalselt seal mh	- vaatab Aarne suunas, vaatab pilguga sekundiks Erkki ja Marina suunas, seejärel pöörab pilgu taas Aarne suunas, liigutab käsi (ei näe täpsemalt kaadrist)
135	13:59	Merle		Merle: <u>sõjaalal</u> olukord kus ee ühelt pool võitlevad Vene eriüksused e väga väga kvaliteetse relvastusega teisel pool on Ukrainaa Ukraina relvajõududel mõnevõrra <u>kesisem</u> see relvastus	- vasak käsi on laua all, vaatab Aarne suunas, parem käsi on laua kohal: peopesa suunatud lae poole ja liigutab kätt küünarnukist paremale, kergitab kulme, paneb parema käe õrnalt rusikasse ja asetab selle lauale, avab käe nii, et sõrmeotsad on suunatud Aarne poole, paneb sõrmed õrnalt rusikasse, avab käe randmest nii, et peopesa on lae suunas, tõstab parema käe

		Marina			<p>laualt mõne sentimeetri kõrgusele ning asetab selle tagasi lauale, liigutab kätt paremale ja toob selle tagasi, liigutab pead ettepoole ja toob selle tagasi, tõstab parema käe laua kohale ja asetab selle lauale tagasi</p> <p>- pea ja pilk on pööratud Merle suunas, käed on asetatud lauale, sõrmed on vastaskäe sõrmedega risti, istub liikumatult, viib pilgu paariks sekundiks enda ette lauale ja pöörab pilgu taas Merle suunas</p> <p>- pea ja pilk on pööratud Merle suunas, vasak käsi on sirutatud ette ja asetatud randmest lauale, vasak käsi rusikas, liigutab pisut pead, kuid pilk ikka Merlele, pöörab pea ja pilgu Aarne suunas, vaatab taas Merle suunas</p>
		Erkki			

		Aarne			<p>vaatab sekundiks enda ette lauale, viib pilgu taas Merle suunas</p> <p>- vaatab Merle suunas, vasak käsi on põlvel, ülakeha on kallutatud ette, parema käe küünarnukk toetub lauale, hoiab parema käe pöidla ja nimetissõrmega lõuast kinni, sügab parema käega vasakut kaelapoolt, sirutab ülakeha ja toob parema käe sõrmed lauale</p>
138	14:21	Merle		<p>Merle: e <u>juhul kui</u> peaks relvi andma Ukrainale ei ole nii lihtne</p>	<p>- vaatab Aarne suunas, kergitab pisut lõuga, kergitab kulme, tõstab paremat kätt pisut ülesse, viib lõua pisut allapoole, kallutab pead pisut paremale</p>
139	14:27	Merle Aarne Taavi		<p>Merle: seal on väga palju [se see]</p> <p>Aarne: [jah]</p> <p>Merle: on see on otsus mid mis on pika perspektiiviline väga palju argumente poolt ja vastu ja seda ma arvan e</p>	<p>- pea on kallutatud pisut paremale, toob pea otse, liigutab pead pisut vasakule-paremale, kergitab kulme</p> <p>- kallutab ülakeha laua poole, tõuseb pisut toolilt, istub toolile ning sirutab ülakeha tooli seljatoele lähemale</p>

		Merle			selja tooli seljatoele lähemale - vaatab Aarne suunas, pea pisut kallutatud paremale, parem käsi on toetatud randmest lauale, vasak käsi on süles, niisutab keelega huuli
142	14:46	Aarne		Aarne: selle selle lause kontekstis agaa aga mis se mis see tähendab et siis tuleb sõda et <u>nüüd</u> nagu on see viimane šanss	- vaatab Merle suunas, ülakeha pisut paremale kallutatud, vasak käsi on sirutatud tema vasakul olevale tooli seljatoele, pöörab pea ja pilgu Taavi ja Marina suunas, viib pilgu maha, pöörab pilgu Marina suunas, tõstab äkiliselt ülakeha pisut ülespoole ja laseb alla tagasi, pöörab pea ja pilgu arvuti suunas, vaatab Merle poole, keerab pea ja pilgu Marina suunas
143	14:52	Merle Marina Aarne		Merle: No üks millel <u>on</u> viimane šanss on niiöelda see Minski kokkulepe sellepärast [selles] Aarne: See on ju ammu prügikastis	- istub liikumatult, eksleb silmadega paremale-vasakule ja üles-alla

144	14:57	Merle Taavi		Merle: Noo teatud mõttes tegelikult päris diplomaatilisel tadsandil päris pürgikasti teda ve veel <u>heidetud</u> ei ole aga see on küll ee homne kohtumine annaks talle	- vaatab Aarne suunas, kallutab pea pisut paremale, kergitab kulme - istub liikumatult, vaatab enda ette maha,
145	15:05	Merle Taavi Marina Erkki		Merle: justkui viimase võimaluse Marina: Ja seal ei ole kõik nii mustvalge et nüüd lõpetame rääkimise <u>ära</u> (.) ja nüüd läheb sõjaks	- vaatab Aarne suunas, pea kallutatud pisut paremale, vasak käsi on laua all, parel käsi toetab randmest lauale, parem käsi rusikas, pöörab pea ja pilgu Marina suunas - vaatab enda ette maha, käed on asetatud sülle, istub liikumatult, tõstab pea ülesse poole ja vaatab Marina suunas - vaatab enda ette lauale, käed toetuvad randmetest lauale, sõrmed on üksteisega risti, avab käed nii, et peopesad on üksteise poole, liigutab paremat kätt 3 korda paar sentimeetrit üles-alla, tõstab pea ülespoole ja vaatab pilguga vahelduvalt Aarne ja Merle suunas, asetab peopesad kokku ning viib käed üksteisest lahku ja seejärel taas kokku

		Aarne			<p>- vaatab Merle suunas, pöörab pea ja pilgu Aarne poole, pöörab pea ja pilgu Marina suunas</p> <p>- keha on kallutatud laua suunas, parem käsi toetub lauale, vasak käsi on asetatud vasakul pool olevale tool seljatoele, pea on pööratud Merle suunas, pöörab pea Marina suunas</p>
146	15:12	Marina		<p>Marina: (2) <u>rääkimine diplomaatia</u> on ja jääb (2) [sest]</p> <p>Aarne: Mmina ei tea Prantsusmaa president ütles niimoodi</p>	<p>- vaatab Aarne suunas, pöörab pea otse, vaatab pilguga otse, pöörab pilgu lauale, pöörab pilgu enda ette, pöörab pilgu taas Aarne suunas, noogutab 2 korda, pöörab pilgu vasakule</p>
		Aarne			
147	15:18	Marina		<p>Marina: Jaja loomul tõl (.) aga diplomaatia jääb [ega diplomaadid]</p> <p>Aarne: [Ei muidugi]</p> <p>Marina: jäävad edasi suhtlema <u>riigipead</u> jäävad</p>	<p>- käed on asetatud randmetest lauale, noogutab 4, vaatab enda ette lauale, liigutab käsi üles-alla, peopesad üksteisega vastamisi, vaatab vaheldumisi Aarne suunas ja otse, tõstab käed laua kohal pisut ettepoole ja tõstab need tagasi</p> <p>- vasak käsi hoiab kinni vasakul</p>
		Aarne			

		Erkki			olevast tooli seljatoest, noogutab
		Taavi			- vasak käsi on sirutatud ette ja toetub randmest lauale, vaatab Aarne suunas, avab suu, pöörab pilgu üles, vaatab taas Aarne suunas, avab pisut suu, vaatab pisut vasakule maha - vaatab Marina suunas, parem suunurk on kergitatud, vaatab enda ette maha, tõstab pisut pead ja vaatab Marina suunas, pöörab pilgu endast kaugemale maha
148	15:23	Marina		Marina: edasi suhtlema ega <u>see</u> suhtlemine ei lõppe Erkki: Ee see [on] Marina: Ja <u>kas</u> nüüd õ hakataa õõ Ukrainale õõõ surmavaid relvi tarnima või <u>mitte</u> lõpptuleks	- vaatab Aarne suunas, liigutab pead pisut ettepoole ja tagasi, liigutab käsi (ei näe täpsemalt kaadrist), pöörab pilgu enda ette lauale, eksleb pilguga mööda stuudiot, pöörab pilgu taas Aarne suunas, noogutab vaevu märgatavalt, keerab pea ja pilgu pisut vasakule
		Erkki			

149	15:33	Marina Erkki		Marina: lähtuda ka sellest mida <u>Ukraina</u> pool ise küsib (.) ja mida <u>Ukraina</u> pool ise	- vaatab vasakule maha, pöörab pilgu Marina suunas, pöörab pilgu Taavi ja Merle suunas
150	15:37	Marina Aarne Erkki		Marina: tahab ja siin <u>ei ole</u> ühtset Euroopa Liidu seisukohta ei ole ühtset USA seisukohta see on <u>väga</u> keeruline küsimus sellel küsimusel	- vaatab Aarne suunas, käed on asetatud lauale, peopesad on üksteisega vastamisi, raputab pead, tõstab käsi pisut üles-alla, tõstab vasaku käe mõned sentimeetrid laua kohalt kõrgemale ja viib selle äkiliselt alla tagasi - vaatab Marina suunas, pea kallutatud paremale, parem käsi on asetatud küünarnukist lauale, prunditab huuli - vaatab pilguga Marina suunas, pöörab pilgu Marina käte suunas, viib pilgu sekundiks Marina suunas ja seejärel Merle suunas, viib pilgu tagasi Marinale ja taas Merlele, viib pilgu tagasi Marinale, noogutab, viib pilgu sekundiks Merle suunas ja taas Marina suunas, pöörab pea ja pilgu

		Taavi Merle			Aarne suunas - istub liikumatult, viib lõua allapoole, liigutab ülakehaga pisut laua poole ning viib selja vastu tooli - istub sirge seljaga, istub liikumatult
151	15:44	Marina		Marina: on <u>väga</u> palju <u>järe</u> lmeid väga palju plusse miinuseid need kõik tuleb läbi kaaluda ja võib-olla	- vaatab enda ette kaugemale maha, pea pisut kallutatud paremale, liigutab pead pisut ettepoole ja toob selle tagasi, eksleb pilguga, pöörab pea ja pilgu Aarne suunas, viib pea pisut ettepoole, pöörab pilgu mõneks sekundiks kaugemale ette maha, vaatab taas Aarne suunas, pöörab pilgu sekundiks vasakule, vaatab taas Aarne suunas, liigutab pead pisut ette, kergitab kulme
152	15:51	Marina Merle		Marina: <u>jõutakse</u> otsuseni mõne riigi poolt et relvi tuleb anda aga	- vaatab Marina suunas, istub liikumatult

		Erkki			- vaatab Aarne suunas, parem käsi on laua all, vasak käsi toetub randmest lauale, vasak käsi rusikas, viib pilgu sekundiks vasakule ja tagai Aarne suunas, noogutab mitu korda vaevu märgatavalt, viib pilgu vasakule, vaatab enda ette lauale, teeb peaga pisikese kaare paremale ning viib pea otse, vaatab Aarne suunas
154	16:04	Erkki		Erkki: et e Max Jakobson on kirjutanud raamatu "Talvesõja diplomaatia" mis siis räägib sellest kui kuidas siis Soome diplomaadid ajasit ee neid rahukõnelusi	- vaatab Aarne suunas, tõstab äkiliselt vasakut õlga paar sentimeetrit ülesse poole ja samal ajal kallutab pead pisut paremale, pöörab pea ja pilgu sekundiks Marina suunas ja toob pea ja pilgu tagasi Aarne suunas, pöörab pilgu paariks sekundiks ülesse, viib pilgu tagasi Aarne suunas, vaatab pilguga sekundiks vasakule ning seejärel taas Aarne suunas
155	16:13	Erkki Aarne		Erkki: ja otsisid ka diplomaatilist lahendust samal ajal oli tõesti sõjategevus ja noh muidugi me	- parem käsi toetub reiele, vasak käsi on sirutatud ette ja toetab randmest lauale, vaatab Aarne suunas - pea on pööratud Merle suunas, parema käe küünarnukk toetub

		Marina Taavi Merle			<p>lauale, vasaku käega hoiab vasakul olevast tooli seljatoest, pöörab pea Taavi suunas, pöörab pea Erkki suunas</p> <p>- käed on asetatud randmetest lauale, vaatab enda ette lauale, kallutab end pisut taha ja seejärel pisut vasakule</p> <p>- pea ja pilk on suunatud Aarne arvuti suunas, vasaku käega hoiab kinni oma lõuast, kohendab pisut vasakut kätt lõua juures, suunab pilgu enda ette maha</p> <p>- vasak käsi on laua all, joob klaasist, asetab veeklaasi lauale, pöörab pea ja pilgu Erkki suunas, niisutab huuli, tõstab parema käe laua alla, kergitab pisut lõuga</p>
156	16:18	Erkki		Erkki: teame see viimase aja näidee Kosovo intervetsioon nato poolt üheksakümne üheksandal aastal et siis oli tegelikult ju ka samal ajal käisid intensiivsed diplomaatilised kõnelused ja otsiti diplomaatilist lahendust	<p>- vaatab paremast silmanurgast Aarne suunas, pöörab pilgu hetkeks ülesse ja kallutab pead pisut vasakule, viib pilgu tagasi Aarne suunas, viib pilgu sekundiks otse ja seejärel tagasi Aarne suunas</p>

					ette lauale, kergitab kulme, tõstab parema käe lõua juurde
158	16:41	Taavi		Taavi: eee põhimõtteliselt ee minu arvates Putin mõistis ee <u>valesti</u>	- tõmbab parema käe põidlaga üle huulte, vaatab enda ette lauale, viib parema käe alla, kergitab pisut ennast toolilt, tõstab vasaku käe ja võtab lõuast kinni
159	16:49	Taavi Marina		Taavi: seda et talle anti Krimm sedavõrd <u>lihtsalt</u> ära et põhimõtteliselt tema tõlgendas seda minu arvates	- vaatab endast kaugemale ette maha, vasaku käega hoiab lõuast, parem käsi on risti üle kõhu, tõstab pilgu Arne suunas, pöörab pilgu enda ette lauale, istub liikumatult - käed on asetatud lauale, sõrmed risti vastaskäe sõrmedega, ülakeha ja pilk on pööratud Taavi suunas, liigutab pisut vasaku käe sõrmi, istub liikumatult, pöörab pea ja pilgu enda käte suunas

160	16:56	Taavi		Taavi: e <u>niimoodi</u> et ee nüüd võib ta <u>võtta</u>	- vaatab pilguga lauale, vasaku käega hoiab kinni lõuast, noogutab pisut 2 korda
161	17:00	Taavi Marina Erkki		Taavi: ee terve Ukraina aga noh kui me näeme (.) eee nii see ei ole juhtunud (3)	- hoiab vasaku käega lõuast, noogutab, kergitab pisut kulmu - vaatab enda ette lauale, lõug pisut all, eksleb pilguga üles-alla ja vasakule-paremale, pöörab pea ja pilgu Taavi suunas - pea on keeratud pisut vasakule, vaatab Taavi suunas, pöörab pilgu Merle suunas, pöörab pilgu taas Taavi suunas, pöörab pilgu Merle suunas, pöörab pilgu taas Taavi suunas, vaatab sekundiks silmanurgast Marina poole, pöörab pilgu taas Taavi suunas, keerab pea ja pilgu Aarne suunas

162	17:07	Taavi		Taavi: et siin on <u>tegelikult</u> eemm mis on nagu eel e e ennem juba välja	<p>- hoiab vasaku käega lõuast, parem käsi on risti üle kõhu, vaatab pilguga Aarne arvutist pisut vasakule, pöörab pilgu Aarne arvuti suunas, kergitab kulme, tõstab vasaku käe nina juurde, tõmbab põidla ja nimetissõrmega nina alt</p> <p>- pea on pööratud Taavi suunas, ülakeha pisut ettepoole kallutatud, toetab küünarnukkidega vastu lauda</p>
163	17:12	Taavi		Taavi: toodud et <u>väga</u> oluline et ee mmm e lääne maailma jaa ee Euroopa Liit jaa Ameerika Ühendriigid	- haarab vasaku käega lõuast, pilguga vaatab enda ette maha, kortsutab pisut kulme, kergitab kulme, tõmbab põidlagaga mõned sentimeetrid lõuast kõrgemale ning tõmbab põidla tagasi
164	17:20	Taavi		Taavi: ee on siiski leidnud <u>ühtsuse</u> mis siis väljenduvad kas siis nendes samades sanktsioonides	<p>- hoiab vasaku käega lõuast, parem käsi on risti üle kõhu, vaatab pilguga enda ette lauale, noogutab, liigutab pisut parema käe keskmist sõrme, noogutab vaevu märgatavalt</p> <p>- käed on asetatud randmetest lauale, sõrmed on risti vastaskäe sõrmedega, tõstab pilgu enda eest laualt ja vaatab</p>

					Taavi suunas, noogutab kiirelt 2 korda, pöörab pilgu Merle suunas, liigutab õrnalt põidlaid, viib pilgu taas Taavi suunas
165	17:27	Taavi Aarne		Taavi: mis e <u>kahtlemata</u> onn andnud ee tegelikult	- ülakeha on kallutatud laua poole, vaatab enda ees oleva arvuti suunas, liigutab kiirelt vasakut suunurka ülesse, venitab sekundiks ülahuule ja nina vahelist ala, avab pisut suu ja sulgeb selle
166	17:30	Taavi		Taavi: <u>kahetise</u> efekti ma ütleksin ee ühest küljest on küll <u>väljendatud ühtsust</u> mm	- hoiab käega lõuast, vaatab Aarne suunas, pöörab pilgu enda ette lauale, liigutab kiirelt pead pisut allapoole,
167	17:37	Taavi		Taavi: on on e on andnud ka efekti aga on andnud ee ka teistpidise efekti ja see teistpidine efekt on see et ee Vene <u>ühiskond</u> eii taju sedaa rünnakuna <u>Putini</u> vastu vaid seda tajutakse	- parem käsi on risti üle kõhu, vasaku käe põidla ja nimetissõrmega hoiab kinni lõuast, vaatab pilguga pisut vasakule lauale, noogutab, liigutab pead pisut vasakule, haarab lõuast vasaku käe kõikide sõrmedega, sirutab pisut ülakeha seljatoe poole, tõstab pilgu pisut kõrgemale

		Aarne			- pea on pööratud Taavi suunas, ülakeha kallutatud laua suunas, istub liikumatult
		Erkki			- vasak käsi on sirutatud ette ja toetub randmest lauale, vasak käsi laua all, vaatab Aarne suunas, pöörab pilgu ja pea Taavi suunas, istub liikumatult
		Marina			- käed on asetatud randmetest lauale, sõrmed on vastaskäe sõrmedega risti, vaatab pea ja pilguga enda ette lauale, tõstab vasaku käe nimetissõrme pisut ülesse ja laseb selle tagasi alla, sirutab pisut sõrmi ja laseb need alla tagasi, pöörab pea ja pilgu Taavi suunas, noogutab 2 korda
168	17:50	Taavi		Taavi: rünnakuna <u>Venemaa</u> vastu ja sellest e tulenebki kõrge reiting sellest tuleneb e konsolideerumine (.)	- vaatab Taavi suunas, parema käe põial on asetatud lõua alla ning nimetissõrm alahuulele, liigutab nimetissõrme edasi-tagasi mööda alahuult
	Aarne				- pea ja pilk on pööratud Taavi suunas, pöörab pea ja pilgu Aarne suunas, pea on kallutatud
	Erkki				

					pisut vasakule, viib pilgu enda ette vasakule maha ning viib pilgu ringiga tagasi Aarne suunas
169	17:58	Taavi		<p>Taavi: ümber siis selle karismaatilise <u>juhi</u></p> <p>Aarne: Ee äsja olid just ee <u>värsked</u> küsitlusenumbrid et esimene vaenlane on USA teine on Euroopa Liit sel kaheksakümne seitsmekümne [kolmee]</p>	- vasak käsi on rusikas ja hoiab lõuast kinni, vaatab pilguga endast kaugemale maha, pea kallutatud pisut vasakule, liigutab vasaku käe põialt lõua all edasi-tagasi, viib lõua äkiliselt pisut allapoole, viib pilgu silmanurgast vasakule, avab pisut huuled, viib vasaku käe alla, sirutab ülakeha, kallutab ülakehaga paremale, viib ülakeha seljatoele pisut lähemale ning pöörab keha otseks, tõstab lõuga pisut ülespoole
		Aarne			

Lihlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina _____ Leanyka Libeon _____

(*autori nimi*)

(sünnikuupäev: _____ 23.02.1992 _____)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihlitsentsi) enda loodud teose „Multimodaalne vestlus telesaate “Vabariigi kodanikud” näitel: saatekülaliste suhtlustegevused pärast ajakirjaniku provokatiivset küsimust“

mille juhendaja on _____ Eva Ingerpuu-Rümmel _____,

(*juhendaja nimi*)

- 1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- 1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus/Tallinnas/Narvas/Pärnus/Viljandis, _____ 6.05.2015 _____ (*kuupäev*)